

Družbena sredstva za avtomobile

Nova uredba o izkoriščanju družbenih sredstev za nabavo avtomobilov, ki se pravkar začne izvajati, odpira večjo možnost štednje v državnih organih, ustanovah ter gospodarskih in drugih samostojnih organizacijah. Razen točnejše preciznosti in omejitve službenih poslov, za katere se lahko uporablja avtomobil v družbeni lasti, je z novo uredbo rešeno tudi vprašanje koriščenja družbenih sredstev za nabavo in uporabljanje avtomobila kot osebne lasti pri opravljanju službenih del na terenu. Namesto dosedanjih administrativnih odnosov in mer, ki se niso pokazale dovolj učinkovite, začnejo sedaj delovati mere ekonomskega značaja.

Ko ugotavljamo, da se z novo uredbo ustvarjajo možnosti nadaljnje štednje pri izkoriščanju potniških avtomobilov, mislimo na nekoliko komponent, ki karakterizirajo nov predpis. Od začetka avgusta se osebni avtomobili lahko rabijo v službene namene samo tedaj, ko z ozirom na njihov značaj, nujnost in prirodo ni mogoče uporabljati javnih prevoznih sredstev. Po drugi strani bodo urejene funkcije in delovna mesta, na katerih je za uspešno delo nujno potreben avtomobil. Z ozirom na to, da imajo številni uslužbenci že svoja osebna vozila ali si jih bodo nabavili, ker jim nova uredba to omogoča, jim bodo izplačevali nadomestilo za stroške do določenega števila kilometrov. Delavski sveti bodo na bližnjih sejah po sprejetju dopolnilnih predpisov točno določili, za katera službena mesta je potreben in kdo lahko uporablja avtomobil v službene namene.

Kar je posebno važno in ugodno za številne ljudi na odgovornih položajih v državnih organih in gospodarskih ter drugih organizacijah, je možnost, da jim organizacije kreditirajo nabavo osebnih vozil. S tem bodo imeli možnost priti do osebnih vozil, ki jih bodo z mnogo večjo skrbjo uporabljali, kot pa so jih do sedaj, ko so bila kupljena iz družbenih sredstev.

Z novimi predpisi se bodo predvidoma standardizirala osebna vozila. V številnih državnih organih in gospodarskih organizacijah se že orientirajo na Fiat 1100, zato pripravljajo tudi kalkulacije v pogledu pavšala za izkoriščanje avtomobilov za ta tip vozil. Res je, da se jih bo mnogo opredelilo za ekonomičnejše vozilo Fiat 600. Kljub temu, da bodo ti imeli poravnane stroške, bo šlo znatno manj denarja kot do sedaj, ko so uporabljali družbene avtomobile tudi v privatne namene. Strokovnjaki so izračunali, da bodo stroški uporabljanja avtomobila kot osebne lastnine znašali 45 dinarjev za vsak kilometer, računajoč pri tem tudi amortizacijo, medtem ko so znašali ob uporabi družbenega avtomobila 85 dinarjev za vsak kilometer.

Delavski sveti in drugi pristojni organi v državni upravi bodo s pravilniki določili, kako in v kolikšni meri se bo priznava pavšal in tudi pod kakšnimi pogoji bodo dodeljevali kredite. Poudarimo naj, da ne bodo imeli vsi pravice do uporabe avtomobila v službene namene, pač pa le ljudje na določenih položajih z določenimi nalogami. Organi upravljanja bodo za tiste, ki jim je vozilo potrebno in ga želijo nabaviti, omogočili kredit in višini četrtine celotne vrednosti avtomobila, medtem ko si bodo morali ostala sredstva preskrbeti na drug način. Ko bodo potem odpravili ostale obveznosti, bodo morali lastniki avtomobilov vrniti denar še ustanovi ali podjetju, toda najpozneje v štirih letih.

MLADINA na okrajni proslavi

V času, ko se sindikalne in druge organizacije pripravljajo na okrajno proslavo v počastitev 20-letnice ljudske revolucije, ki bo v Šoštanju, tudi mladina ne stoji prekrizanih rok. Menijo, da se bo zaključnih prireditev v nedeljo udeležilo tudi okrog sedem tisoč mladincev in mladink celjskega okraja. Tako jih bo iz Celja odšlo okrog dva tisoč, Šoštanja isto število, iz Zaleca tisoč pet sto iz ostalih občin pa nekoliko manj. Med tednom pa bodo člani Ljudske mladine priredili več oddaj »Kaj veš o svojem domačem kraju«, »Mladina v revoluciji« itd.

VREME

čas od 29. sept. do 8. oktobra
Lepo vreme bo v splošnem trajalo dalje. Okrog 4. oktobra predhodne padavine.

televiznik

Šaleška dolina pred praznikom

Motiv iz Šoštanja — političnega središča šaleške doline.

Srečanje bivših internirank

Tovariškega srečanja bivših internirank iz taborišča Ravensbrück, ki ga je organizirala zadnja nedeljo Sekcija internirancev pri Občinskem odboru ZB NOV Celje, se je udeležilo okrog 150 žena, bivših internirank iz vseh predelov naše republike. Srečanju se je odzvala tudi tov. ing. Sonja Lapajne, predsednica grupe Ravensbrück pri Republiški sekciji internirancev v Ljubljani.

Da bi srečanju žena, ki so morale prehoditi krvavo pot do svobode, dali čim slavnostnejši poudarek, je občinska sekcija internirancev preredila v celjskem gledališču kulturni program, v katerem so sodelovali moški komorni zbor, sopranistka Zlata Zohar, pianistka prof. Marženska Sancinova, članica Slovenskega ljudskega gledališča Nada Belakova pa je prebrala odlomek iz knjižnega dela »Ravensbrück«. V imenu internirank v Ravensbrücku iz celjskega okraja je udeležence pozdravila tovarišica Marica Zorko, v imenu Sekcije internirancev pri Okrajnem odboru ZB NOV pa tovariš Tone Maslo.

Po končanem programu so udeležence položile venec pred spo-

menik na Šlandrovem trgu, nakar so počastile spomin ustreljenim žrtvam fašizma v »Starem piskru«, kjer jim je sekretar Občinskega odbora ZB tov. Klančičar opisal osvoboditev jetnikov iz »Starega piskra« v letu 1944.

Popoldne so se zbrale k tovariškemu pomenku v Narodnem domu, kjer je bila v ta namen urejena tudi razstava zgodovinskega materiala iz taborišča Ravensbrück. Tovarišica Mara Cepičeva iz Maribora pa je udeleženkam pripovedovala o vtisih s potovanja, s katerega se je pred dnevi vrnila skupina tovarišic, ki so v počastitev 20-letnice vstaje obiskale taborišče Ravensbrück.

Ob tej priložnosti so bivše interniranke sklenile, čimprej urediti taboriščni prostor po vzgledu bivših internirank drugih dežel in hkrati zbrati čim več zgodovinskega gradiva iz tega taborišča.

Prisrčno in ganljivo je bilo srečanje tovarišic, ki se vsa ta leta niso imele priložnosti srečati. Solze, objemi ob snidenju in slovesu pa so zagotovilo, da se tovarištva, ki so bila sklenjena v najtežjih dneh naše zgodovine, ne morejo nikoli pozabiti.

Se dan, dva in v glavnih krajih Šaleške doline, v Šoštanju in Velenju, se bodo začele prve prireditve in proslave v počastitev dvajsetletnice ljudske revolucije. Zaključna okrajna proslava na čast pomembne obletnice oborožene vstaje jugoslovanskih narodov je tokrat združena s praznikom šoštanske občine, ki ga praznujejo v spomin na prvi partizanski napad na Šoštanj, v noči od sedmega na osmi oktober 1941. leta.

Šaleška dolina je pred svojim velikim praznikom, pred praznikom, ki izpričuje ljudsko revolucijo, njene začetke in zmagoviti konec, pred praznikom, ki govori o hitri povojni rasti, o nastanku novega mesta ob Paki, o razvoju velenjskega rudnika lignita, o zgraditvi termoelektrarne in začetkih novega giganta naše industrije — kemokombinata.

Šaleška dolina in njeni prebivalci so pred svojim velikim praznikom, z njimi vred pa tudi prebivalci celotnega celjskega območja.

Prireditve in proslave bodo od nedelje prvega pa do osmega oktobra; ene v Velenju, druge v Šoštanju. Zaključno zborovanje pa bo v nedeljo, 8. oktobra, ob desetih dopoldne na stadionu v Šoštanju.

Kakor v vseh kolektivih in političnih organizacijah šoštanske občine, tako se tudi v ostalih predelih celjskega okraja pripravljajo, da bi zaključno zborovanje, v nedeljo, 8. oktobra obiskalo čim več ljudi. Zlasti veliko aktivnost so v tem pogledu pokazale sindikalne organizacije, pa tudi odbori Socialistične zveze, aktivni Ljudske mladine in drugi. Zato kaže, da se

bo množičnega zborovanja udeležilo več deset tisoč ljudi. Zanje bodo pripravljene posebni vlaki, na razpolago pa bodo tudi ostala prevozna sredstva.

Šaleška dolina bo prve dni oktobra v slavnostnem oblačilu; v zastavah in cvetju bo pričakala in pozdravila svoje goste.

M. B.

S seje Občinskega komiteja ZKS v Celju

Hitreje in odločneje po poti razvoja

Na minuli seji občinskega komiteja ZKS v Celju so razpravljali o poteku uvajanja novega gospodarskega sistema, o razvoju decentralizacije delavskega samoupravljanja, o delitvi čistega in osebnega dohodka ter o nekaterih vprašanih organizacijskega značaja v delu Zveze komunistov v celjski občini.

Poročila na seji in razprava na njej so navkljub ugotovljenim uspehom opozorila na vrsto pojavov, ki jih na noben način ne moremo biti veseli. Polletna analiza proizvodnje v občini kaže dobre proizvodne rezultate, zlasti čisti dohodek, ki pa ni v celoti posledica boljšega gospodarjenja, temveč mnogokje rezultat neupravičenega povečevanja cen, o čemer smo že pisali.

Bolj zaskrbljujoči so podatki o tem, da po enem letu razprav o potrebi perspektivnega načrtovanja proizvodnje, del celjskih gospodarskih organizacij ni na tem področju storil še ničesar, ali pa nepopolno in slabo. Dobre perspektivne plane imajo le nekatera podjetja. Tako je na primer industrija organskih kemičnih izdelkov navkljub enakim pogojem, iz-

gubila svojo perspektivnost ob konkurenčnosti sorodnih podjetij. S tem lahko navezujemo tudi brezperspektivnost pri načrtovanju kadrovskega značaja.

Na seji je bilo govora tudi o nerazumljivem zavlačevanju decentralizacije delavskega samoupravljanja, ki se ponekod ne premakne z mrtve točke, drugod pa se zadovoljujejo s prenosom manj važnih pristojnosti na ekonomske enote, z nekakim organizacijskim formalizmom brez vsebinskih temeljev. Najbolj dosledno, tako je bilo na seji rečeno, se to vprašanje odvija v »Metki« in še ponekod.

Naposled so na seji razpravljali še o organizacijskih vprašanih in o bodočih nalogah organizacij Zveze komunistov, ki bi morale vplivati na organe upravljanja, da se ves ta razvoj pospeši.

Šolske zadruge

V šmarnski občini je trenutno 13 šolskih zadrug, ki posedujejo preko 24 ha obdelovalnih površin. V šolskih zadrugah je vključenih 740 pionirjev, kar je 20 odstotkov vseh učencev.

Pomembno srečanje

Ob prvem praznovanju narodnega praznika republike Mali so v četrtek zvečer najvidnejši predstavniki političnih organizacij in ljudskih odborov celjskega okraja in šmarnske občine obiskali v Rogaški Slatini, kjer je na zdravljenju, prvega predsednika Ljudske skupščine Mali in sekretarja Sudanske unije Jakuba Maigo.

pozdravil tudi predsednik Komornega zbora iz Celja Bogdan Jereb, zbor pa mu je pod vodstvom Egora Kuneja zapel nekaj pesmi, ki so močno prevzele visokega gosta.

Nato je podpredsednik Jakuba

Maigo ostal še precej časa v pri srčnem razgovoru s tovariši Simončičem, Cvenkom, Lubejem, Marincem, Lojenom, Libnikom, Crepinškom in drugimi.

M. B.

ODPRTO PISMO

Sveta za kulturo pri ljudskem odboru celjske občine

Svet za kulturo pri Občinskem ljudskem odboru v Celju je na zadnji seji razpravljalo o skladu Slavka Šlandra, ki je bil letos ob prazniku celjske občine prvič podeljen. Vendar je že razdelitev prvih nagrad pokazala, da so se k natečaju prijavili v prvi vrsti literarni ustvarjalci, manj ali nič pa gospodarstveniki, zdravstveni delavci in drugi. Ker pa je sklad namenjen tudi njim, se je svet odlo-

čil, da bo s posebnim odprtim pismom pozval člane vseh strokovnih organizacij in združenj, kot člane Društva inženirjev in tehnikov, društva ekonomistov, celjske podružnice slovenskega zdravniškega društva, pravniške, kmetijske strokovnjake, socialne in druge delavce, da naj s svojimi deli sodelujejo v natečaju in tako pomagajo h kulturni in gospodarski rasti celjske občine.

Prva zmaga

Moštvo rokometnega kluba Celje je v četrtem kolu slovenske lige gostovalo v Krškem, kjer je po razburljivi igri premagalo tamnjo ekipo Partizana 12:11 (4:3). Celjani so zabeležili tako

prvo zmago in zavzemajo s tremi točkami sedmo mesto.

V nedeljo igrajo Celjani doma s Tržičem, ki tiči zaenkrat na zadnjem mestu lestvice.

PRED PRAZNIKOM
SOSTANJSKE OBČINE

Največ

za gradnjo stanovanj

Hruščev ni Hitler, je po štiriinpolurnem razgovoru s Hruščevim zapisal znameniti dopisnik New York Timesa Cyrus Sulzberger. Na Zahodu — gre namreč protikomunistična »križarska« vojnska tako daleč, da Hruščeva primerja s Hitlerjem. Sulzbergerjev nedavni intervju je zanimiv po zgornjem zaključku, zanimiv pa tudi zato, ker pravi, da je Hitler prevzel razmeroma pameten sistem in ga spremenil v norišnico. Tisti razmeroma pameten način je toliko hvaležni »svobodni svet«, ki da ga zdaj ogroža avtokrat Hruščev. Zahod mu ne sme popustiti, pravi konservativni Sunday Telegraph. To bi bil novi München in če bo Hruščev dobil Berlin in mir z Vzhodno Nemčijo, bo grozil naprej. Ali se Zahodu izplača dobiti na času, pri tem pa izgubiti osnovo za alianso z Nemčijo?

Tako pišejo na Zahodu in pravijo, da je še možno rešiti mir, tudi če trdno in mirno gonijo svoj »ne« na sovjetske predloge o mirovni pogodbi z Nemčijo. Kaj je iz Moskve prinesel Spaak? Verjetno je Zahodu tudi on dopovedal, da Hruščev ne računa na vojno, da upa doseči svoje bližnje cilje brez vojne. Prav zato se je »njeto« preselil iz Vzhoda na Zahod. Kajti položaj na svetu se je v zadnjih petnajstih letih močno izpremenil. Glasovalnega stroja za ZDA že davno ni več. Seveda, prav zato je nevarnost za mir še večja, saj se Zahod z vsemi svojimi »svetinjami«, na prvem mestu »privatno« lastnino v kakršnikoli obliki čuti ogrožen z napredkom socialno naпредnih idej. Ideja aktivne koeksistence in jasna stališča nebloksovskih držav na beograjski konferenci so močno omajale politične položaje Zahoda in s tem tudi bloksovske pozicije Vzhoda. Smrt generalnega sekretarja OZN v Kongu je alarm, svetovni mir je ogrožen kot še nikoli po drugi svetovni vojni. Akcija OZN v Katangi je naletela na ogorčen odpor kolonialistov in naj bo še tako smešno, protikomunistični histeriki so proglasili križarsko vojno zoper O'Briena, poveljnika vojske OZN v Kongu, in zoper centralno vlado v Leopoldvilu, češ da sta oba moskovska agenta, medtem ko je bralnice svobodnin svobodnega sveta — Combe.

Ni čudno, če bodo na XVI. zasedanju Generalne skupščine vprašanja, ki jih je organsko povezala tudi beograjska konferenca, saj vsa predstavljajo isti problem, kako urediti svet, da ne bo požrl samega sebe. Razorožitev! Pariz, U2, Dunaj! Zastonj vsi napori, napetost je po vseh kontaktih le še zrasla, atomska tekma se nadaljuje, nasprotnika si prizadevata doseči tako premoč, ki je najbrž nikomur ni možno doseči. Kolonializem! Ničče ne računa, da bo ostal še živ v klasični obliki, vendar si bivši kolonialni gospodarji ne morejo zamisliti sveta brez ekstraprolitov v novi obliki. Da bi si jih zagotovili, drže Alžir, drže Angolo, dopuščajo južnoafriški nesmisel, drže pri življenju najbolj pokvarjene desničarske, fašistične izrodke na Koreji, v jugozahodni Aziji. Angleži podpirajo Combejev separatizem. Celo previdni Nehru jim je nedavno očital, da so Angleži glavni krivci kongoških zmed v 1. 1960. Z drugo besedo je to povedal Adula, legitimni predsednik Konga, ko je dejal, da so Hamarskjöld ubili finančniki, ki jim je gram bakra več kot človeško življenje. Kdo predstavlja finančni kapital v Kongu? Kdo torej ni zainteresiran na dokončni in odločni rešitvi kolonialnega vprašanja? Vsemu svetu je to jasno, toda finančni kapital upa, da bo njegov »koncept« prodiral, če ne zlepa, pa zgrda. Nova pogodba med OZN in Combejem kaže, da nočejo odnehati in da ne izbirajo sredstev Combeju pošiljajo najmodernejše orožje, obkrožujejo Kongo iz Južnoafriške unije, iz britanske Vzhodne Afrike, iz Rhodézije, spravlja se s poti poštno misleče ljudi in so z umorom Hamarskjölda močno omajali položaj OZN same. Cyril Adula je dejal v nedavnem proslavi na kongoške državljane, da katanške secesioniste ne podpirajo samo Belgijci, ampak tudi pustolovci vseh baž, ki so krivi ropanja in umorov v Alžiriji.

Svet, ki se prebija na svetlo, imenuje stvari s praviimi imeni. Svet, ki pripada preteklosti in ki prav zato seje okoli sebe razdor človeške akcije v pajčolan izraz in mistične žrtve za neke duhovne vrednote, ki človeka niso mogle osvoboditi, čeprav so imele na razpolago vsa sredstva. T. O.

Morda ne čisto v koraku s pospešenim tempom gospodarskega razvoja, pa vendar dovolj hitro, da niso preveč zaostali, so se v Saleški dolini lotili v letih po vojni tudi reševanja izredno težkih problemov družbenega standarda. Ni naključje, da je bila glavna skrb posvečena gradnji stanovanj, gradnji novega mesta ob Paki — Novega Velenja. V petnajstih letih po vojni so zgradili nad tisoč štiri sto stanovanj; večino od teh prav v Velenju. To je bilo nujno in potrebno, kajti brez stanovanj, brez stalnih delavcev, bi tudi rudnik lignita ne mogel uresničevati zahtevnih proizvodnih načrtov.

Vendar ni šlo samo za stanovanja. S porastom števila prebivalcev in z njihovimi zahtevami po urejenem življenju, so se pojavile vrzeli, ki so jih do tedaj komaj slutili ne samo v trgovini, temveč tudi v gostinstvu in obrti. Stanje se je iz leta v leto popravljalo. Zdalj lahko, vsaj za Velenje trdimo, da so rešili najnujnejše probleme in zahteve. Glavno skrb so posvetili uslužnostni dejavnosti. V zadnjem letu so ustanovili celo vrsto servisnih obratov, ki olajšujejo delo ne samo zaposleni ženi, temveč tudi družini na sploh.

Vzporedno z ustanavljanjem servisnih obratov so krepili trgovino, ji dajali možnosti, da si je urejala nove prostore v novih stanovanjskih blokih, se lotila specializiranega poslovanja in podobno. V Velenju so problem trgovine skoraj v celoti rešili, ne pa drugod.

Z otvoritvijo novih hotelov v Soštanju in Velenju so tudi gostinski mreži postavili solidne osnove za uspešnejše delo.

Pomemben korak naprej so napravili z dograditvijo kulturnega doma in delavskega kluba v Velenju. Možnosti za boljše in za uspešnejše kulturno izživljanje tamošnjih ljudi so utemeljene. Le pri kinu so ostali pri starem.

V zadnjem tednu na DOMOVINI

Petek, 22. septembra
V BEOGRADU je bilo prvo zasedanje skupščine skupnosti jugoslovanskih pošt, telegrafa in telefona, na kateri so govorili, da je treba modernizirati in izboljšati poslovanje. Zato bodo do konca 1961 šli porabili za nakup naprav in za razširitev PTT prometa okoli 70 milijard dinarjev.

Sobota, 23. septembra
V SKOPLJU je zasedal prvi plenum Centralnega odbora sindikata zdravstvenih delavcev Jugoslavije, na katerem so razpravljali o delitvi dohodka, o organizaciji zdravstvene službe, o cenah storitev itd.

Nedelja, 24. septembra
V TITOVEM UZICU so na slavnosten način počastili dvajsetletnico osvoboditve mesta.

Ponedeljek, 25. septembra
ZARADI dolgotrajne suše so imele številne reke najnižje vodno stanje v stoletnem obdobju.

Torek, 26. septembra
NA SEJI odbora za organizacijo oblasti in upravo republiškega zbora Ljudske skupščine so sprejeli predlog za podaljšanje mandata dobe ljudskih odborov za največ eno leto.

Sreda, 27. septembra
POSTAJE za nadzorstvo nad radioaktivnostjo zraka so tudi pri nas ugotovile povečano radioaktivnost. Največja stopnja, ki so jo zabeležili je 6,4 mikrocurija na kubični meter zraka. Srednja stopnja pa se giblje okrog enega mikrocurija.

Začela se je pot, kateri smo se predali brez upora. Na zadnjem delu kamiona so sedeli nemški policaji. Puške so držali med nogami. Mi pa smo se stiskali na majhnem prostoru zaprtega avtomobila. Beseda je zamrla. Zdalj si nismo imeli več kaj povedati. Bili smo jim prepuščeni na milost in nemilost. Samo z bežnimi pogledi proti zadnji odprtini smo skušali ujeti zadnje slovo od doma in mesta, na katerega smo bili tako navezani. Videli smo nekatere znane in neznane obraze, ki so gledali za nami in kamionom, ki takrat ni predstavljal nobene redkosti več. Čeprav niso dvignili roke v pozdrav, smo čutili, da so z nami in nam pošiljajo vroče želje za srečno pot in skorajšnje vrnitve.

Samo motor kamiona je pel svojo pesem. Zdela se mi je strašna in žalostna. Za nami je izginjalo Gaberje, Hudinja... Kamion je drvel proti Mariboru.

Srce je znova zajokalo, tiho in boleče. Zakaj, zakaj...? se je spraševalo. Odgovor so dajali blede obrazi pregnancev ter mrka lica policajev, ki so nas stražili.

Vendar pravijo, da bodo tudi torej spravili z dnevnega reda zahtev najbrž že prihodnje leto.

Nekoliko slabša je slika na športnem polju, pa čeprav ima zlasti rudarsko mesto vse materialne pogoje, da zraste v pomembno športno središče. Kot vse kaže, manjka prizadevnih ljudi, ki bi znali in hoteli zagrabiti na pravem mestu.

Smelo in odločno so se lotili

gradnje in adaptacij šol. To potrjuje tako Velenje, kjer so pred kratkim začeli z gradnjo nove tretje osnovne šole, kot nove šole v Paki pri Velenju, Belih vodah, Šmartnem ob Paki in cela vrsta drugih obnovljenih objektov.

V zdravstvu jih čaka še težko delo. Tako bo treba dokončati zdravstveni dom v Velenju, po novem pa kliče tudi Soštanj.

Politika družbenega standarda v komun

Vedno bolj pogosta razprava o razvoju družbenega standarda in ukrepi, ki so na tem področju napravljeni, potrjujejo o potrebi, da komune dosti bolj resno in na širši osnovi kot doslej rešujejo najrazličnejše probleme komunalnih služb, stanovanjske izgradnje in ostalih družbenih dejavnosti, ki lahko vplivajo na življenje prebivalcev.

Očitno je, da prinašajo prav ti problemi velike težave in da njihovo reševanje ni lahko. Znano je, da doslej za reševanje teh vprašanj ni bilo dovolj sredstev (in jih tudi zdaj še ni), razen tega pa komune niso imele potrjenih načrtov, kako naj bi te probleme reševale in kakšen značaj naj bi jim dale. Šele v zadnjem času, ko so se zahteve po reševanju teh vprašanj pojavljale v ostriši obliki, so se razvijale tudi razprave o izdelavi in osvajanju trajnejše politike na tem področju.

Danes ni treba več govoriti, da sta sprememba strukture prebivalstva in zelo hiter porast prebivalcev v mestih zelo zaostрила komunalne probleme mest. Prav tako je razumljivo, da izboljšanje kvalifikacij in povečanje osebnih dohodkov, kot tudi čedanje večje število zaposlenih iz vsake družine, vplivajo na nastanek novih potreb. Tako postaja tisto, kar je bilo včeraj samo še želja, danes že neobhodna potreba.

Lahko recemo, da so vsi ti problemi že sedaj tako močno vplivali na komune, da so mnoge že v tem razdobju osvojile politiko in sestavile načrte razvoja družbenega standarda, ki zajema tako višje in možnosti za finansiranje, kot tudi načine vlaganja sredstev v posamezne objekte in službe, njihovo funkcioniranje in podobno.

Velika zapreka v dosedanjem delu raznih komunalnih služb je tičala v njihovem finansiranju, nadalje v cenah itd. V zadnjem času se to vprašanje postopoma zboljšuje, saj tudi te službe prehajajo na ekonomsko poslovanje, na osnovo ekonomskih cen, a navzlic temu na nujno skrb, da bi nepredvidni ukrepi ne zadeli življenjskega standarda državljanov.

Naša mesta doslej niso

imela prevelikih skladov za komunalna dela, pa tudi s komunalnimi napravami se niso mogla pohvaliti. Danes na primer, neurejen vodovod in pomanjkljiva kanalizacija že predstavlja problem pri izgradnji stanovanjskih hiš in zgradb z vsemi nujnimi sanitarnimi napravami. Državljanji postajajo vse bolj občutljivi in z večjo kritičnostjo spremljajo razvoj tistih služb in del, ki vplivajo na družbeni standard.

Razumljivo je, da je težko reševati vse te probleme, zlasti pa tiste, ki zahtevajo največja začetna vlaganja. Navzlic temu so se v zadnjih letih komunalni skladi v mestih znatno povečali in to na račun večjih finančnih sposobnosti komun, združevanja sredstev gospodarskih organizacij, uveljavljanja samoprprispevkov, prostovoljnih delovnih akcij itd. Vendar vse to že ne zadovoljuje. Tako skoraj ni mesta, ki bi bilo z neko komunalno službo povsem zadovoljen. Navzlic temu, pa lahko govorimo o precejšnjem številu uspešnih rešitev, pri katerih so sodelovali tudi prebivalci.

Pri vseh teh akcijah so eno glavnih vlog imeli ljudski odbori in organizacije Socialistične zveze. Mnoge organizacije Socialistične zveze so ta vprašanja zajele zelo kompleksno v načrte svojih del. Tako so v prvi vrsti opozarjale na probleme in potrebe, iskale možnosti za finansiranje takih del, aktivizirale svoje člane za prostovoljne delovne akcije in skrbele za uveljavljanje organov upravljanja v teh službah. Pokazalo se je še, da se s problemi družbenega standarda ukvarjajo ne samo ljudski odbori, ampak tudi sindikati, stanovanjske skupnosti, delavski sveti itd. Vendar, praksa je potrdila, da je uspešna rešitev teh vprašanj v mnogočem odvisna od skupnega dela vseh teh družbenih činiteljev. V skrbi za sinhronizacijo vseh akcij na tem področju se znova uveljavlja vloga Socialistične zveze, ki je prav gotovo najbolj poklicana, da daje iniciativo za skupno delo in da celo onemogoči gledanje določenih problemov samo iz enega zornega kota. D. M.

Program prireditev

ZAKLJUCNE OKRAJNE PROSLAVE 20. OBLETNICE
SOCIALISTIČNE REVOLUCIJE

Odbor za proslavo dvajsetletnice ljudske vstaje v Soštanju je pripravil bogat spored prireditev, ki se bodo zvrstile od prvega do osmega oktobra.

Nedelja, 1. oktobra

Ob osmih zjutraj bo, v prostorih prve osemletke v Soštanju otvoritev razstave knjig iz tematike NOB, uro za tem pa bodo v dvorani sindikalnega doma v Soštanju odprli slikarsko razstavo. Medtem, ko bo ob desetih otvoritev razstave NOB v domu Partizana v Soštanju, bodo na drugi osnovni šoli v Velenju izročili namenu razstavo o doseganju gospodarskem razvoju in perspektivah Saleške doline. Ob enajstih pa se bo na velenjskem stadionu začel atletski miting.

Ponedeljek, 2. oktobra

Ta dan so posvetili mladini. Zato bodo po vseh šolah pripravili najrazličnejša tekmovanja. Ob petih popoldne pa se bo v soštanjski kinodvorani začelo namerno tekmovalno mladičstvo pod geslom »Kaj več o domačem kraju.«

Torek, 3. oktobra

Soštanj bo obiskal mladinski pevski zbor Svobode s celjske gimnazije. Koncert bo pod vodstvom Egon Kuneja ob osmih zvečer.

Sreda, 4. oktobra

Znova pevski koncert. To pot v Velenju, kjer bo ob osmih zvečer nastopil priz-

nani Komorni moški zbor iz Celja pod taktirko Egon Kuneja. Koncert bo v Domu kulture.

Cetrtek, 5. oktobra

Gostovanje Ljubljanskega gledališča. Matej Bor: Zvezde so večne. Dom kulture v Velenju. Začetek ob osmih zvečer.

Petek, 6. oktobra

Ob osmih zvečer se bo v velenjskem Kulturnem domu začela telovadna akademija z udeležbo nekaterih vrhunskih telovadcev.

Sobota, 7. oktobra

Medtem, ko se bo ob štirih popoldne predstavil v velenjskem Domu kulture Invalidski pevski zbor pod vodstvom Radovana Gobca, bo ob osmih zvečer v soštanjski kinodvorani »Kajuhov večer«. Sodelovali bodo solisti RTV Ljubljana ter Invalidski pevski zbor iz Ljubljane.

Nedelja, 8. oktobra

Že ob petih zjutraj se bo začel improviziran napad na mesto Soštanj, prav tak, kot je bil v noči med 7. in 8. oktobrom 1941. leta. OB DESETIH DOPOLDNE PA BO NA STADIONU V SOŠTANJU ZAKLJUCNA OKRAJNA PROSLAVA V POCASTITEV 20-LETNICE REVOLUCIJE. Popoldne ob 3. uri bo prav tam še nogometna tekma med reprezentancama Celja in Saleške doline.

Ob tednu boja proti tuberkulozi

Četudi daje »Teden boja proti tuberkulozi« videz kampanjske akcije, pa bi to za prizadevanja naše družbe za čim uspešnejši boj proti tej bolezni ne mogli trdit. Tu so uspehi, ki so bili doseženi na tem področju, uspehi, kot posledica dolgoletnega in sistematičnega dela. Zato v tednu boja proti tuberkulozi ne govorimo samo o problemu tuberkuloze na sploh, temveč še zmeraj o ukrepih, s katerimi bi se bolj odločno posegli v boj proti njenemu zatiranju in s katerimi bi v čim krajšem času iztrebili to bolezen v tolikšni meri, da bi prenehala veljati za množični pojav.

Danes ima tuberkuloza pri nas še vedno socialno medicinski pomen, ker je množično obolenje, njena vzročnost pa vezana na socialno ekonomske razmere družbe in na subjektiven odnos posameznika do te bolezni. Toda, bolj ko posameznik in družba prehajata na nov način življenja, ki dviga odpornost proti bacilu tuberkuloze ter omejuje njegovo širjenje od bolnih na zdrave, tem redkejša bodo nova obolenja in tem hitreje bo tuberkuloza izgubljala svoj množični značaj.

Iztrebljanje tuberkuloze je odvisno torej samo od izvajanja

ukrepov, s katerimi odstranjujejo vzroke obolenja. Naš koncept boja proti tuberkulozi sloni na globokem prepričanju, da v pogojih najširšega sodelovanja državljanov pri reševanju in obravnavanju socialno zdravstvene problematike in ob izkoriščanju najnovejših pridobitev medicinske znanosti lahko izvedemo vse namene, s katerimi bomo do kraja izkoreninili tuberkulozo kot socialno bolezen. Z namenom, da zatre tuberkulozo, lahko danes vsaka občina z optimizmom sprejema program boja proti njej, zlasti še, če v tem programu mobilizira vse razpoložljive sile in sredstva, ki jih družba daje na razpolago. Program intenzivnega boja proti tuberkulozi zahteva, da v njem sodelujejo prav vsi družbeni činitelji in ne samo zdravstveni delavci, ustrezni dispanzerji itd. Velik korak naprej pa bo napravljen zlasti tedaj, ko bodo v občinah razpravljali in sprejeli vsaj minimalni program boja proti tuberkulozi, kajti samo na ta način bodo prispevali svoj delež k zmanjšanju obolenosti za tuberkulozo. S tem pa bo ta bolezen izgubila tudi svoj množični značaj in bo prenehala biti socialno medicinski problem.

uredili na tleh. Zato smo imeli slamo.

Komaj sem si malo oddahnil, sem jo mahnil na sprehod. Vleklo me je ven med ljudi.

Šele zdaj sem videl, da se vleče po sredini ogromnega dvorišča visoka žična ograja.

In kaj je na oni strani?

Prvič v življenju sem videl vojne ujetnike. Bili so Avstranci, med

cati Celjan, saj je dolga leta pred vojno preživel v Celju, kjer je delal v Emajlirki.

Bil sem ga vesel, pa čeprav naju je ločila visoka žična ograja. Na hitro sva izmenjala vse novice, potem pa krenila na sprehod ob žici, kajti stati na enem mestu nisva več smela. Pregnal naju je nemški stražar.

Tako sem se še enkrat, prav tu za žično ograjo srečal z mladostjo, ki sem ji dajal slovo in z dogodki, ki so bili najlepši v življenju. Obujala sva spomine in oživljala nepozabne dvoboje v namiznem tenisu in dogodivščine z dvorišča gabske telovadnice. Spet se mi je zdelo, da je na svetu lepo. Toda le za hip, kajti poziv na zbor naju je ločil. Ločil za vedno. Nikoli več ga nisem videl.

Potem se je začelo tisto zopremo življenje v taborišču. Pozivi, pregledi prtljage, zbori, dolge vrste pred kuhinjo itd.

Na srečo, nas tod niso dolgo zadrževali. Po dveh dnevih je bil znova zbor, na katerem so prebrali imena pregnancev za šteti transport v Srbijo. Tudi mi smo bili med njimi.

(Nadaljevanje sledi)

Ra nas sa prišli . . .

SREČANJE OB ŽIČNI OGRAJI

(Nadaljevanje)

vprašanje.

— Iz Celja.

— Spet Celjani, ki završalo med množico.

Potem so se do nas prerili znanici in nas popeljali v vojašnico. Dobili smo sobo, v katero smo odnesli tudi prtljago. Ležišča smo si

Bili smo obsojeni, postali smo pregnanci.

Kamion je drvel svojo pot.

Sele pred vojašnico v Melju smo se ustavili.

Precej časa je minilo, da so se odprla težka vrata, ki so vodila na ogromno dvorišče.

Nudila se nam je nenavadna slika. Na dvorišču se je gnetlo

nekaj sto, morda tudi nekaj tisoč ljudi, ki jih je tiste dni povezala ista žalostna in kruta usoda. Bili so mladi in stari, žene in matere, otroci in dojenčki. To je bila množica brez moči, ki se je prelivala zdaj sem, zdaj tja, pa vendar v nekem določenem krogetoku. Pripeljali so jih iz vseh koncev in

krajev severnega predela naše ožje domovine. Bili so kmetje in delavci, intelektualci in dijaki. Tam je v naročju obupane matere zajokal dojenček, malčki so se držali za krila ter povzročali še večjo gnečo.

Prihod kamiona je vzbudil novo pozornost. Okrog nas je nastala gneča.

— Od kod ste?, je bilo prvo

uredili na tleh. Zato smo imeli slamo.

Komaj sem si malo oddahnil, sem jo mahnil na sprehod. Vleklo me je ven med ljudi.

Šele zdaj sem videl, da se vleče po sredini ogromnega dvorišča visoka žična ograja.

In kaj je na oni strani?

Prvič v življenju sem videl vojne ujetnike. Bili so Avstranci, med

Dobrodošli v dolini PAKE

Predstavnik sindikalnih gibanj iz Gane gospod Georg Anim in iz Severne Rodezije gospod Daniel Chisanga sta obiskala Velenje prav v času priprav na veliko osrednjo proslavo dvajsete obletnice revolucije, ki bo 8. oktobra v Saleški dolini. Obiskala sta Velenje in Soštanj, kjer sta se zadržala dalj časa v razgovoru s predstavnik delavskega samoupravljanja obeh velikih industrijskih objektov v soštanjski občini. Z zanimanjem sta si ogledala tudi delavsko naselje v Velenju, ki je zraslo prav na materialni osnovi razvoja velenjskega rudnika.

Oba predstavnika sindikalnih gibanj iz afriških dežel sta se v razgovoru z gostitelji predvsem zanimala za razvoj delavskega samoupravljanja in za vpliv delavcev na razvoj podjetij, na investicijsko politiko in podobno. Povsod sta poudarila, da sta obiskala že več evropskih dežel, da pa so izkušnje hitrega razvoja v Jugoslaviji za njih najkoristnejše, da sta se skratka v teh razgovorih skušala čim več naučiti, kar bo lahko koristilo tudi njihovem razvoju.

Tako sta se v Velenju predvsem zanimala, kako so velenjski rudarji premagovali začetne težave, ki jih prinaša hitri razvoj in kaj se nameravajo storiti, da bo Saleška dolina postala močan industrijski center.

Posebno ugodno sta ocenila prizadevanje velenjskih rudarjev, da

vzporedno z modernizacijo rudnika skrbijo tudi za ureditev mesta, za gradnjo šol, zdravstvenih ustanov in vseh objektov, ki služijo javnemu življenju. Saj tako delavci v prostem času enakovredno nastopajo kot državljani z vsemi pravicami.

Podrobno sta se tudi zanimala za prostovoljne delovne akcije prebivalstva za ureditev mesta in za regulacijo Pake, za kulturno življenje in v rudarskem mestu in podobno.

Ob odhodu iz Velenja sta dejala, da sta presenečena nad čudovitim elanom velenjskih rudarjev, kajti Velenje je dokaj jasen primer, da zgolj investicijska sredstva še ne zadostujejo za ustvaritev tako čudovitega mesta, ki tudi rudarju omogoča spodobno življenje in visok življenjski nivo. Povedala sta tudi, da je Velenje za njih še posebej zanimivo, ker je tudi v njihovih deželah precej rudnikov, kjer bodo delavska gibanja morala težiti za istimi cilji.

Na koncu obiska v celjskem okraju sta gosta obiskala še Zdravilišče v Dobrni, kjer sta se ob majhni slovesnosti, ki jo je ob slovesu zanj priredil predsednik Okrajnega sindikalnega sveta tov. Jože Jošt, zahvalila predsedniku za prijazen sprejem — izrazila pa sta tudi želje, da bi predsednik prenesel vsem delovnim ljudem celjskega okraja njihove iskrene čestitke k doseženim velikanskim uspehom in hkrati tudi želje za plodno delo v prihodnosti.

mi

DOKAJ UGODNO

Analiza gibanja gospodarstva za letošnje prvo polletje na področju konjiške občine kaže precej razveseljive rezultate. Družbeni bruto proizvod je bil v celoti dosežen s 106 %, nasproti letnemu planu pa s 53 %. V tem povprečju z lanskim letom pa številke kažejo, da je bilo povečanje za okoli 25 % nasproti istemu razdobju 1960.

Nekoliko večje razlike se pokažejo pri posameznih elementih celotnega dohodka. Tako se je v primerjavi s istim obdobjem lanskega leta v obrti dohodek povečal za 62 %, najmanj pa v trgovini in sicer le za 22 %, dočim pa je čisti dohodek najvišje porastel v kmetijski zadrugi, razmeroma

manj pa v ostalih panogah. Isto deloma velja tudi za osebni dohodek v celoti. Po kazalcih za letošnje prvo polletje so osebni prejemki zaposlenih v primerjavi z lanskim letom narasli za dobrih 7 % na enega zaposlenega, v primerjavi s prvim polletjem lanskega leta pa za okoli 22 %. Seveda pa, je pri tem potrebno upoštevati, da se je povečalo za okoli 5 % število zaposlenih, kar je v okviru planskih predvidevanj, na drugi strani pa so k samemu povečanju osebnih prejemkov zaposlenih vplivale tudi nove oblike nagrajevanja ter ostale spremembe v gospodarskih organizacijah, ki so jih opravile v letošnjih prvih šestih mesecih.

Kljub številnim težavam kot na primer stanje plačanih računov, nezadostna obratna sredstva, delno pomanjkanje naročil so gospodarske organizacije v industriji uspešno opravile naloge načrta, kar daje blizu 53 % letnega plana. Največji uspeh med njimi so dosegli v Vitanju in sicer 68 % letnega plana, ostala podjetja pa so okoli celotnega povprečja. V manjšem zaostanku je le opekar- na v Ločah, kjer pa že narava de-

la otežkoča doseganje polletnega plana za prvo polletje, ker se glavna sezona prične normalno šele v aprilu. Stanje zalog kaže, da so podjetja uspela prodati večje količine kot so proizvedle v tem obdobju, saj so večinoma povsod nižje kot pa so bile v začetku leta. Nekoliko so se povečale v nekaterih podjetjih zaloge surovin in pomožnega materiala, zlasti tam, kjer ga ni mogoče vedno dobiti ob pravem času.

Z novimi predpisi je gospodarskim organizacijam ostalo tudi več sredstev kot v lanskem letu. Celotna gospodarska dejavnost v občini prikazuje za 97 % večji čisti dohodek, od tega največ v kmetijstvu, industriji in trgovini, nekoliko manj pa v obrti in gostinstvu. Vse to kaže, da bodo podjetja imela letos na razpolago večja sredstva, organi upravljanja pa bodo s tem dobili tudi večjo odgovornost. V obrtnih podjetjih je le malo takih, ki svojega polletnega plana ne bi bile dosegle, primerjave z lanskim letom pa kažejo, da so razen enega letos precej višje kot v prvem polletju 1960.

L. V.

ODPRTO PISMO „o morali“

Pred kratkim je Okrajni sindikalni svet v Celju objavil odprto pismo o nepravilni delitvi osebnih dohodkov v Zdravilišču v Laškem. V pismu graja jo nerealne in visoke zasluge vodilnega kadra, hkrati pa tudi nevedrno razmerje med dohodki teh in delavcev v ustanovi. S stališčem Okrajnega sindikalnega sveta se je strinjal tudi Republiški svet sindikatov Slovenije. Hkrati so opozorili, da vprašanje previsokih razponov ni pereče samo na področju zdravstva, temveč je treba vprašanje obravnavati kompleksno in tudi nanje reagirati. Te pojave je potrebno ostro obsoditi in tudi praktično likvidirati. V takih primerih pač ne sme ostati samo pri ugotovitvah.

Kaj se je pripetilo v Laškem?, da je tolikanj razburilo duhove. V zdravilišču so razen rednih mesečnih prejemkov delili tudi presežni del. Ta je bil poleg ugodnih »PLAC« zelo ugoden. Tako se je celo zgodilo, da so vodilni uslužbenci imeli več presežka kot osnove in najvišja postavka se je

ustavila šele nad 170 tisočakov. Čedna vsota, čeden je bil tudi presežek (90 tisoč dinarjev), čedna pa je tudi morala tistega, ki je to izplačilo odobril. Zlasti če razven upoštevamo, da je delavec v zdravilišču dobil razen 13 tisoč dinarjev rednih prejemkov le nekaj izpod dva tisoč presežka. Torej razmerje 1:45. Zamislimo se ob tem razmerju. Ob njem bi se morali zamisliti že prej v zdravilišču, ob njem bi se morali zamisliti še posebej na občini. Sef ustanove je dobil kar 45 krat več »presežka« kot delavec v isti ustanovi!

Ob teh številkah je res težko še kaj več zapisati kot to, da končno, če tudi morda kdo meni, da je morala pojem, ki označuje gumijasto snov, le-ta mora tudi upoštevati, da tudi gumija ne smemo preveč nategovati — sicer zagotovo poči. To pa se je pripetilo v Laškem zdravilišču in še kje. In na koncu, ali ni dokaj umestna zahteva, da vodilne osebnosti ne bi smele imeti »elastično moralo«?

M. Iršič

domače tovarne oskrbeti vsa važnejša središča z servisnimi delavnicami, stroške prevoza pokvarjenega predmeta do prve servisne delavnice pa bo odslej moralo plačati podjetje, ki v določenem razdobju garantira brezhibno delovanje kupljene tehnike predmeta. Razumljivo je, da bodo tako tovarne prisiljene imeti tudi potrebne rezervne dele. Podobno naj bi veljalo tudi za uvožene predmete, le s to razliko, da bo za garancije odgovorno uvozno podjetje. Tudi to si bo moralo ob nakupu posameznih tehničnih predmetov v tujini preskrbeti tudi potrebne rezervne dele.

Sodijo, da to ne bo niti težko izvedljivo, saj vse ugledne tovarne v drugih državah že sedaj navadno ob večjih nakupih prilože tudi rezervne dele. Žal pa so ne-

kateri uvozniki doslej to izkoristili za poseben dohodek. Tako se je na primer pripetilo v Celju, da je potrošnik kupil televizor tuje znamke, po kratkem času pa mu je pregorela zaslonka cev (televizijsko platno). Zahteval je od podjetja, da mu zadevo rešijo. Trgovina je to isto zahtevala od uvoznika, vendar niso ničesar dosegli. Ko pa se je stranka pritožila, so ugotovili, da je uvozno podjetje z rezervnimi deli sestavilo nove televizorje in jih prodalo. Z novimi predpisi bodo te možnosti vsekakor odpadle.

Prav tako predvidevajo krepitvi servisnih delavnic in skrb za boljše opremo delavnic. Vsekakor pa bodo pomenili ti predpisi veliko prednost za potrošnika, rešili pa ga bodo tudi mnogih skrbi.

(NE)PERSPEKTIVNOST skozi prizmo KADROVSKEGA NAČRTOVANJA

Razvoj gospodarstva se meri tudi z načrtovanjem strokovnih kadrov, ki so na višji stopnji proizvodnega procesa prav tako potrebni kot investicijske naložbe. Brez strokovno doraslih delavcev si ne moremo zamisliti razvoja avtomatizacije, ki s svojim nezadržnim pohodom napoveduje drugo industrijsko revolucijo po vsem svetu. Gospodarska organizacija brez take perspektivnosti je v zaostanku, kot je bila manufakturna proizvodnja v času prve industrijske revolucije po iznajdbi parnega stroja.

Se več. Pri nas se kažejo nevarni in škodljivi pojavi nerazumljive ravnodušnosti in konzervativnosti, saj mnoga podjetja nimajo nobenih perspektivnih programov, kot da so dosegla že vrh svojega razvoja. V resnici pa v svojem procesu proizvodnje in asortimentu proizvedenega blaga ne zastajajo samo za industrijsko razviti državi, tem več tudi padajo v podrejenost in konkurenčni udar sorodnih domačih podjetij, kjer so kolektivi in strokovne službe razgibaneje miselnosti.

Dovolj uvoda. Preidimo k problemu!

V celjski občini je odnos do strokovnih kadrov naravnost porazen. Kaže, da je

miselnost pri naših stavih njih podjetjih obremenjena s celovitim mojim zadovoljstvom in samopodjivim zadovoljstvom na višji stopnji sedanje stopnje proizvodnje. Zakaj lahko to tako odločno trdim?

Zato, ker po podatkih podjetij, ki »planirajo« potrebo po novih srednje in visoko strokovnih kadrih, najdemo takole nesorazmerje: Podjetja so za celjsko občino »planirala« potrebo po 654 absolutnih srednje ekonomske šole.

Nadalje »se borijo« za 117 absolutov administrativne šole in

samo: za 51 gradbenih, 1 industrijskega, 62 strojni, 11 lesnoindustrijskih tehnikov ter 1 elektrotehni- ka. Skupaj 125 tehnikov.

To daje razmerje 6 proti 1 v korist administrativno-ekonomskega kadra. Na ta način bi v bodoče imeli pri nas na vsakih 40 kvalificiranih in polkvalificiranih delavcev le enega tehnika. Na Vzhodu, v Sovjetski zvezi je to razmerje že 1 proti 10, ponekod na Zapadu pa še celo manj.

Kako dolgo bomo še slepili same sebe o »nadpovprečno industrijsko razvitem Celju«?

Vsak nadaljnji komentar je odveč!

-ček.

Od gasilcev do ambulante

Še ni tako dolgo, ko so na Šmarnskem verjeli, da se bradavice odpravljajo, tako da se trikrat obrneš polni luni, trikrat plju- neš preko rame in meže odideš v hišo, pa nadloge naenkrat ne bo več. Tudi glisavost je bila še pred dobrimi tridesetimi leti močno razširjena, ker ljudje po vaseh niso imeli urejenih greznice, vodnjakov in podobnega. Prepričani so bili, da gliste odpravljajo najlaže, če namažejo bolnika s »črnim oljem«, kot so pravili kataranu, po senceli, počakajo, da gliste pomolijo glave na dan, ker jih črno olje privlači, in jih enostavno podbrijejo. Kri so skušali zaustavljati s črnim ogljem ali pa pajčevino, ki so jo ob nesreči hitro pomeli s kotov.

Zgodilo se je v gostilni na Pečici: je začel zamišljeno pripovedovati dr. Viktor Lorgier, ki že 36 let opravlja naporno zdravniško službo na Šmarnskem. »Fantje so se sporekli, pretep je bil tu. Ker se je že mračilo, je gostilničar hitro ugasnil luč, toda med tem ga je nekdo že oplazil z nožem v nadlaht in mu ranil žilo odvodnico. Samo za tretjino je prerezal žilo, a človek, popolnoma zdrav drugače, je moral umreti, ker se nihče ni spomnil, da bi mu vsaj prevezal nadlaht in zaustavil krvavenje. Prav hudo mi je bilo takrat.«

Ta dogodek je bil povod, da je šmarnski zdravnik začel pri gasilskih društvih predavati o prvi pomoči. Takrat so se gasilska društva močno razgibala in zdravstvena predavanja šmarnskega zdravnika so poslušali na Ponikvi, v Stopercah, v Zagaju, v Bistrici ob Sotli in drugod. Okrog 1935 leta pa so pričeli s tečaji RK in kmetijskimi tečaji: povsod so širili zdravstveno prosveto. Ljudje so bili zelo glisavi, večkrat je razsajal paratufus. Lotevali so se malih asanacij, zgradili vodovod in prvotno kopališče, ki je pred nedavnim razpadlo.

Med vojno je bilo težko. Dr. Lorgierja so najprej hoteli prese- liti, potem pa je moral ostati v Šmarju pod strogim policijskim nadzorom in ni smel zapuščati šmarnskega trga. Kljub temu je navezal stike s partizanom Zmagom in aktivistko Ferlinčevco, katerima je posredoval tudi sanitetni material. Takoj ob osvojitvi pa je že mislil, kako bi razvijal zdravstvo naprej.

Zadnje dni, ko je Nemčija bila v zadnjih krčih, se je v Šmarju ustavila tudi nemška sanitetna enotina. Ob begu je zapustila precej zabojer sanitetnega materiala, ki je bil osnova za ustanovitve prve ambulante. V farovžu smo maja 1945 imeli 7 bolniških postelj s pegavci. Ambulanta pa je delovala v šoli. Celo nekaj kirurških posegov sem moral opraviti takrat pri ranjen- cih. To je bila prva šmarnska am-

bulanta, kjer pa so sodelovali prav nekdanji tečajniki RK kot bolničarji. Bilo jih je okrog 20, ki so resnično požrtvovalno sodelovali: se je toplo nasmehnil zdravnik.

Tako se je razvijalo zdravstvo na Šmarnskem. Od gasilcev, kjer so se ljudje seznanjali s prvimi pojmi o pomoči ob nesrečah, do ambulante je bila dolga, vendar uspešna pot. Kmalu po vojni so ustanovili skoraj po vseh večjih krajih otroške in materinske posvetovalnice, v Ferlinčevi hiši so uredili splošno in zobno ambulanto, ki je v istih prostorih delu- jeta še danes. Zdaj pa je pod streho tudi že sodoben zdravstveni dom, v katerem bo morda že prihodnje leto prva lekarna v Šmarju pri Jelšah. V kraju je zdaj tudi več zdravnikov. Mlajši Šmarčan dr. Joško Majhen si krepko prizadeva, da bi zdravstvo na Šmarnskem še bolj utrdili in čimprej uredili nov zdravstveni dom.

Vesel sem, da smo tako daleč že v zdravstvu, se prijazno smehlja že 70-letni zdrav. šmarški rojak, dr. Viktor Lorgier. »Revščina, nevednost, to so reči, ki so že tako daleč, če jih primerjam s tem, kar smo nazadnje vendar že dosegli. Potrebno pa bo vseeno še dosti storiti. Samo sredstva, sredstva...«

Dr. Lorgier se rad spominja tistih dni, ko je pionirsko oral le- din zdravstveni prosveti na Šmarnskem. 36 let težkega dela je vložil in še danes je zdrav in čvrst, kar pomeni, da bo še dosti storil. Šmarčani so mu za vse iskreno hvaležni!

CESTA IN stanovanja

V Laškem so začeli urejevati glavno cesto proti Celju. Ta cesta je namreč takoj za domom »Partizana« zelo nepregledna. To hibo nameravajo odpraviti tako, da bodo z odstranitvijo dveh starih stanovanjskih poslopij odpravili oster ovinek pred zdraviliščem. Vendar so že v začetku naleteli na težave. In sicer bo delo zaviral hud stanovanjski problem v Laškem. Stanovanjska uprava mora namreč najti pred začetkom podiranja stavb štiri stanovanja za stanovalce, ki prebivajo v teh poslopijih. Zaradi tega sodijo, da bodo v prvi etapi lahko uredili cestišče s širokimi pločniki le do ovinka. V naslednjem letu pa bi vsekakor morali urediti glavni del cestišča (odstranitev ovinka).

Cestna uprava bo uredila zgolj cestišče, istočasno pa bo občina uredila tudi okolico. Deloma tudi s prostovoljnimi delom. Ob novem cestišču bodo uredili dve manjši zeleni površini, tako da bo zunan- nja podoba mesta še privlačnejša in prijetnejša za turiste.

Servis je pogoj

V zadnjem obdobju razpravljajo v gospodarskih krogih o posebnih predpisih, ki bodo veljali za izdelovalce in prodajalce tehničnih predmetov.

To vprašanje postaja toliko bolj pomembno, ker se število tehničnih predmetov, ki služijo delovnim ljudem in jim lajšajo delo doma ali pomenijo kakorkoli drugače višji življenjski nivo, vse bolj veča. V prodajalnah je vse več novih strojev za go- spodinjstvo, radijski aparati niso več posebnost, a tudi televizorji hitro prodirajo v domove. Če razven omenimo še hiter razvoj motorizacije,

nove olajšave pri nakupih avtomobilov in motornih koles, potem nam je dovolj jasno, da vprašanje popravila vseh vrst tehničnih predmetov postaja iz dneva v dan bolj pereče.

Zaradi tega je bila tudi vest, da bodo zvezni organi izdelali posebne predpise o izdelavi in prodaji tehničnih predmetov, med prebivalci toplo sprejeta.

Po napovedih sodeč, bodo namreč vse tovarne morale skupaj z garancijskim listom priložiti vsem novim izdelkom tudi podrobna navodila, kako se z njimi ravnati. Prav tako bodo morale

DRAGI GOSTJE!

V VRTNI DVORANI PA IGRA PLESNI ORKESTER »COLETTE« VSAKO SREDO, SOBOTO IN NEDELJO.

V KAVARNI »EVROPA« V CELJU BO OD 1. OKTOBRA DALJE VSAK VEČER NA SPORU KONCERTNA IN ZABAVNA GLASBA.

V TA NAMEN SMO ANGIZIRALI ZA VAS NOVI ORKESTER »BARANJA«.

Kolektiv hotela EVROPA Celje

PROGRAM IDEOLOŠKO POLITIČNEGA DELA

Na osnovi razprav in analiz je ideološko politična komisija pri občinskem komiteju ZK v Zalcu pripravila program političnega izobraževanja za novo sezono.

Program predvideva ustanovitve večerne politične šole, ki bi imela oddelke v Zalcu, Sempetru in na Vrskem, tudi za mladino. Za novo sprejete komuniste bo ideološka komisija pripravila poseben seminar z izbranimi temami z raznih področij, s katerimi se naj seznanijo ob sprejemu v ZK. Za vodstva osnovnih organizacij ZK v kmetijskih gospodarstvih in obratih kmetijske zadruge bodo prav tako organizirali posebne seminarje. Organizirali bodo tudi pomoč osnovnim organizacijam ZK, pri spremljanju tekočih političnih in idejnih vprašanj v svetu, v državi in komunih. Pomoč si komisija želi tako, da bo organizacijam dostavljala mesečne teze za razgovor o aktualnih problemih doma in v svetu, osnovna organizacija bo dodala še svoje pripombe in gradivo proučevala na slehernem sestanku poleg organizacijskih in drugih problemov. V vsaki osnovni organizaciji pa bodo določili po enega sobnega člana, ki bo skrbel za ideološko politično izobraževanje članov. Za tiste člane ZK, ki so v prejšnjih letih končali politične šole, bo ideološka komisija pripravila bodisi krajša predavanja ali pa občasne debatne večere za poglobitev pridobljenega političnega znanja.

Seveda se bo politično, vzgojno in izobraževalno delo odvijalo v raznih oblikah tudi pri drugih organizacijah. Tudi letos bodo organizacije SZDL organizirale po vaseh predavanja za svoje člane; najrazličnejših področij in s pomočjo še drugih organizacij. Teh predavanj pa bi se udeleževali

predvsem vodilni kadri v raznih organizacijah, člani ZKJ in drugi. Predvidevajo, da bi pri sestavi in izvajanju programa političnega izobraževanja sodelovale tudi druge družbene organizacije (tako LMS, sindikati, DPM, Svobode, šole itd.). Morda bodo v ta namen ustanovili pri organizacijah SZDL posebne izobraževalne aktivnosti ali sekcije, ki bi jim poverili skrb za študij.

V večerni politični šoli bodo pričeli s predavanji že 15. oktobra. Za razliko od lani bi radi pospešili potek študija tako, da bi se šola končala že v marcu. Zato bodo predavanja trikrat tedensko, pa tudi program šole je nekoliko skrčen. Slušatelj bo okrog 60 do 70. Zanje bodo zahtevali popolno oprostitve vseh drugih družbenih obveznosti, za kar se

bodo morali odločiti in zavzemati tudi sami. Predavatelji so v glavnem že določeni, ostale pa bodo izbrali te dni. Za boljše metodno delo bodo zanje organizirali seminar, na katerem se bodo seznanili tudi z uporabo raznih učnih pripomočkov.

Ideološka komisija pri občinskem komiteju ZKJ se je svojega dela lotila sistematično in pravočasno. Člani so si tekoče delo razdelili tako, da bodo delovali v treh skupinah: prva bo proučevala program politične šole, druga bo pripravljala gradivo za študij tekoče politične problematike v osnovnih organizacijah, tretja pa bo sestavljala program seminarjev za mlade komuniste. Tak način dela bo omogočil kontinuirano politično izobraževanje kadrov v žalski komunih.

POPOTOVANJE OD TU DO TJA

Zdaj sem tu. Se nekaj časa bom tu, potem pa bom stopil do tja. Saj, od tu do tja pravzaprav ni daleč. Tu je recimo vogal, nekaj korakov proč je drugi vogal. Oba vogala sta si zelo podobna, ne toliko po obliki, kolikor po ljudeh. Če mi bo tu kdo oporekel, da na nedeljski tekmi neki Joškovič ni namerno podal žoge v zgornji lev kot, da je imel torej dobre namene in sijajne šanse, da pa je žoga vendarle okrogla, v kar noben nogometni kibic več ne dvomi, bom na drugem vogalu ali pa morda točno sredi križišča branil stališče, četudi z izrazi spošne pozornosti.

Se vedno sem tu. Zdi se mi, kakor da mi poganjajo korenine v asfalt, vendar vem, da je praktično to nemogoče iz dveh razlogov:

prvič, ker človek ne more pognati korenin in drugič, ker je asfalt pretrd, da bi lahko korenine prodirle vanj.

»Ti ne veš kok je triblou,« pravi prijatelj.

»Jel,« pravim, »ampak Joškovič je ajnsišou kokar...«

Počasi se pomikamo tja... Ko smo tam, obstanemo in zdaj smo dejansko tu. Debata teče dalje. Prejšnje dneve pravzaprav nisimo prišli do enotnih zaključkov, toda zdaj je že sobota in jutri bo zopet nova tekma, kar pomeni, da bo treba stvari razčistiti, sicer bomo lahko o njih razpravljali še naslednji teden, kar seveda ne bo najboljši zaradi novega gradiva, ki ga bo gotovo prinesla nova tekma. Nogomet je težek šport in zahteva temeljitega poglobljanja, če hoče prodirati vanj. Ima neskončno kombinacij in variant, toliko tehnik in potez, da ti je nemogoče razumeti, zakaj na primer v tistem trenutku, ko je Joškovič podal žogo, ni bilo nikogar, ki bi jo prestregel in jo podal dalje, ali pa če jo je že prestregel, zakaj jo je podal prav tja in ne kam drugam, zakaj jo je sploh podal, namesto da bi preigral obrambo in se znašel v kazenskem prostoru pred presenečenim vratarjem, ki bi lahko ob bliskovitem strelu samo še kakor okopan obstal na mestu, medtem ko bi se zatresla mreža. Ena nula ali pa dva nula!

Se vedno sem tu. Razglabljam o peti minuti drugega polčasa. Ulice se prazni. V peti minuti je Joškovič podal halfu, ta centerforu, ta nazaj halfu, ta desnemu krilu, ta levi zvezi, ta je streljal,

SEJA OBLO V ZALCU

Pred dnevi je bila v Zalcu seja občinskega ljudskega odbora. Na dnevnem redu je bilo poročilo sveta za obrt in sklepanje o predlogih glede ustanovitve občinskega cestnega in gozdnega sklada, o odlokih treh krajevnih samoprispevkov in še nekaterih predpisih za področje državne uprave.

O MLADINI IN ŠOLSTVU

V ponedeljek se je sestal občinski komitej ZKS v Šmarju pri Jelšah in obravnaval vprašanje dela z mladino in šolstvu. O mladinski problematiki je referiral Darko Bizjak, o šolstvu pa okrajni prosvetni svetovalec Franjo Zupanc. Ugotovili so, da primanjkuje še 23 učiteljev. Prosvetni delavci so večkrat preobremenjeni s delom, kar prav gotovo ni ugodno za učno delo.

SIMFONIJA CEST

Bralcem je gotovo znano, da smo sicer že nekaj časa od tega dobili v slovenskem prevodu nemškega avtorja Hermanna Schreierja Simfonijo cest. To je svojevrsna simfonija, ki ji ne manjka niti glasbenih izrazov, kakor, adagio moderato, adagio maestoso, intermezzo scherzando in finale furioso; simfonija, ki jo igra veliki orkester, po imenu Promet, zasedbo nog, koles, izpušnih plinov in bencinskega smradu.

Pravzaprav je res, da gre za simfonijo kot sintezo vsega tistega, kar je povezovalo in povezuje ljudi in narode, in res je tudi, da partituri ne gre odrekat temeljnosti notnega (cestnega) črtvoja od prazgodovinskih do dandanašnjih cest. Seveda je naposled nemara res še to, da je zlasti zadnji stavek — finale furioso simfonije —

no nepopoln in zazveni v rahlo disonanco, vendar kakor pisec sam pravi, ga zanima predvsem cesta, kar pomeni, da bi mogla dejansko ta stavek izpolniti posebna simfonija, recimo simfonija statistike. Pa vendar:

»Nikoli ni bilo na svetu tolike vozil, nikoli tako gladkih in tako širokih cest... toda vse te pridobitve se nam pokažejo v drugačni luči, če izvemo, da je smrt na cesti samo v Zahodni Evropi pobrala v enem samem letu 35 tisoč ljudi, 600 tisoč pa jih je žrtvovalo zdravje. Škoda, ki so jo samo v ZDA prizadejale prometne nesreče v letu 1958, je bila s pet in pol milijarde dolarjev dosti večja od zneska, ki ga katerakoli evropska država letno izda za graditev cest (se pravi, dejansko za povečanje škode — op. pis.). Od 1900 do 1958 je pomrlo v ZDA čez dvajset sto tisoč ljudi zaradi prometnih nesreč, več kot v vseh vojnah, v katerih se je Amerika vojskovala v našem stoletju.«

Tudi ta statistika seve ni popolna, ker jo namreč ceste še izpopoljujejo. Vsak dan. Ne samo v Ameriki.

Avtomobil je treščil v telegrafski drog, ga prelomil, vrata so odletela na cesto, človek je umrl; ali pa: fičo je treščil v občestni kamen, naredil trikratni salto mortale, »odšel« med staro pločevino, vsi trije potniki pa so jo na ključju mahnili peš domov; kolezar in pešec sta obležala pod kolesi, ker sta bila ali pa tudi nista bila pijana; izsiljeval je prednost in izsilil smrt; skočil je pred avto, ki ni mogel zavreti; bil je težko poškodovan in so ga prepeljali v bolnišnico, vendar je med potjo umrl; škode je bilo za pol drugi milijon dinarjev in tako dalje — vse to je potlej bilanca tistega, kar se je v resnici zgodilo, tisto, kar domuje v tisku od leta 1900 — statistika, fanile furioso. In za tem, vsekakor najposlednejšim stavkom, tičijo kajpak vzroki. Če z 2,8 tisočinkami alkohola v krvi zavozliš v debelo drevo, je popolnoma res, da ni bilo krivo drevo, da si vanj zavozil, čeprav je seveda tudi prav tako res, da ne bi bil vanj zavozil, če ga tam ne bi bilo. Ni vozila, ki bi bilo varno pred nezgodo, ni popolnega vozilnika, kajti če bi bil, bi se tako slavnir dirkači, kakršni je bil Mike Hawthorne, smrtno ponesrečili na dirkališču in ne v vsakdanjem cestnem prometu. To pomeni, je samo še dvoje naključij: da ostane živ ali podleže in se spremeni v — statistiko.

dhr

Kušni problem

Pri celjski Majolki ni kruha. Pravzaprav je kruh, samo ker je ta kruh nekoliko drugačne oblike od običajnega kruha, ga je treba seveda posebej plačati. Gre namreč za abonente. Pri kosilu si lahko vsak abonent vzame kos kruha, seveda, kadar je. Ker pa ga običajno ni, si ga seveda ne more vzeti, kar pomeni, da si ga sicer lahko vzame, pač v obliki žemlje, ki jo mora posebej plačati, kajti med žemljo in kosom kruha je brzko precejšnja finančna razlika. No, in če recimo abonent noče posebej plačati to, kar mu dejansko pripada, ostane kratkomalo brez kruha.

Vsekakor — zelo zanimiva reč. Toliko bolj zanimiva, ker se baje dogaja vselej pri isti strežnici. Da pa bi v bodoče takšna »krušna suša« odpadla, bomo priporočili celjskim pekarnam, naj za Majolko pečejo več kruha.

-on

NOVE STROJE MONTIRAJO

V kratkem bo dograjen del novega obrata za izdelovanje umetnega usnja v usnjarskem kombinatu »KONUS« v Slovenskih Konjicah. Že dalj časa montirajo nove stroje ter pričakujejo, da jih bodo lahko dali v začetku prihodnjega meseca v pogon, kar bo omogočilo zaposlitev nekaj novih delavcev.

V. V.

Še več servisov

Stanovanjska skupnost v Velenju je zelo aktivna. Poleg pralnice, šivalnice in kemične čistilnice je ustanovila v septembru delavnico za popravilo koles in mopodov, pisalnih strojev in računalniških strojev. Ta servis je bil v Velenju nujno potreben. Posebnost so ga vselej gospodinje. Oba nova servisa imata polne roke dela.

oh

OZKA OKNA

Ni izključeno, da se bo razpravljalo o ozkih oknih zdelo morda nekoliko smešno in morda celo tudi (vsekakor) nestrokovnjško. Je namreč res, da pripadajo okna kakršnikoli dimenzij in obliki arhitekturi in da bi si lahko potemtakem razpravo o njih lastila predvsem arhitektura. Toda to vendarle še ne pomeni, da jih moramo rešiti, ki so mu okna namenjena, ne bi mogel poznati vsaj po njih praktični uporabnosti.

Gre namreč za vprašanje, če je to, kar je najmanjše in najožje, vedno tudi najboljše!

Ozka okna so dandanes tako rekoč »v modi« in brez ozkih oken ni pravzaprav nobene nove stanovanjske zgradbe. Ta okoliščina je sicer razumljiva spriči tipiziranih objektov, katerih arhitektonska struktura mora vsekakor delovati skladno, kar pomeni, da bi jo utegnili široka okna na ozkih ploskvah popačiti. Če naj bi bila arhitektura nespremenljiva, tedaj seveda takšnemu razlogu ne bi bilo kaj oporekati. Toda kakor vemo, je tudi ta podvržena spremembam, (vsekakor pogojenim z razvojem družb), v čemer je navsezadnje edina okoliščina, ki nam pomaga razume-

ti, zakaj je na primer gotška arhitektura oblikovala okna tako in ne drugače, barok spet tako in ne drugače, zakaj smo recimo še pred leti poznali na splošno širša okna in zakaj govorimo zdaj le še o ozkih oknih. Ta okna so verjetno pač izraz občutno manjših stanovanjskih površin. Prostor se je skrčil in skrčila so se tudi okna, se pravi, da je razmerje sicer ostalo, toda v zmanjšanem merilu. In če bi pogledali zdaj skozi okno ali če bi na primer odprli ozko okno, nam ne bi bilo težko ugotoviti eno največjih slabosti, ki jo velja pripisovati dejstvu, da skozi ozko okno (povrhu v ozko sobo) še nikoli ni moglo »priti« dovolj zraka. Dimenzije človeka so namreč kljub

zmanjšanju dimenzij njegovega stanovanja ostale nespremenjene in v tem je dejansko največja neskladnost med njim in med arhitekturo, ki mu je stanovanje »ukrojila«. (Pri tem vsekakor upoštevamo objektivne činitele!) Ker je torej človek še vedno tak, kakšen je bil, potrebuje še vedno toliko zraka, kolikor ga je potreboval. Ni sicer nobene možnosti, da bi se v malem stanovanju pri ozkih oknih zadušil, zelo velika verjetnost pa je, da bodo njegova pljuča pri krajšani na kisiku in da bodo morda nekoliko zmanjšani tudi njegovi higijensko zdravstveni pogoji. (Utemeljite za to bi lahko našli v prirodi.)

Ozka okna so resda cenejša, široka okna pa so zato bolj zdrava.

-oh

Motiv iz Zalca

POPOTNI VTISI IZ ČEHOSLOVAŠKE

V tem pa je tudi odraz lagodnosti in nenavdušenosti za dvig storilnosti. Tako smo vsaj opazili, ko smo obiskali nekatere kolektive. Ti še vedno favorizirajo zavest in lepjo po zidu ogromno socialističnih gesel ter slik udarnikov. Vse pa izgleda, da tudi pri njih ljudje izgubljajo smisel za tak sistem nagrajevanja po vloženem delu. S tem pa ni rečeno, da se mi ne bi mogli pri njih kaj naučiti. Nasprotno, v organizaciji dela in mehanizaciji in v zvezi s tem z vzgojo kadrov imajo verjetno več izkušenj in so v tem pogledu na boljšem. Taka ocena pa je seveda le površna, kajti nam ni bilo mogoče z delavci v podjetjih razpravljati, ker smo morali za-

radi obsežnega programa obrate dobesedno preleteti. Le tu in tam je posameznikom uspelo spregovoriti kakšno besedo. Njih statistika sicer kaže štirikratno povečanje proizvodnje in odnosu na predvojno, toda ta porast gre verjetno na račun uvedbe mehanizacije in novih kapacitet. Velik problem je pomanjkanje delovne sile. Za to stanje pa bo nekaj krivde v napačnem planiranju, saj imajo vrsto delovnih mest na vseh področjih gospodarstva (in seveda državnega aparata), kjer bi brez škode le-ta ukinili in ljudi zaposlili drugje. Zena je nepogrešljiva delovna sila tudi tam, kjer bi rekli, da je to zanj iz zdravstvenih in drugih razlogov

prepovedano. Tako so žene šoferji trolejbusov, na vlakih je 80 odstotkov žena (tudi ponoči) sprevodnic, v Škodinih zavodih najdeš žene v vseh oddelkih, pa tudi tam, kjer izdelujejo opremo za težko industrijo, na pr. parne turbine, kotle itd. To smo opazili tudi v Plzenski pivovarni. Tam imajo pod zemljo devet kilometrov dolgo in okoli 60 m široko klet, v kateri je temperatura stalno pod ničlo in tu delajo brez zaščitnih oblek, v vlagi tudi žene. Pomanjkanje delovne sile pa je delno razumljivo, kajti ob vseh poteh, kjer smo se vozili, smo videli tovarne. Skoraj bi lahko rekli, da je Češka (brez Slovaške) dežela dimnikov.

Kmetijstvo, ki je po njihovi podatkih 92 odstotkov v socialističnem sektorju, je dobro obdelano in pretežno mehanizirano. Nasprotno temu pa smo opazili na Madžarskem zelo zanemarjena polja in silno slaba žita, kar je

morda letos vzrok tudi suša. Kot že rečeno je pri njih vse strogo planirano in tako tudi cene v kmetijstvu določijo država, odkupuje pridelke ter opravlja distribucijo. Ali je neko posestvo ali zadruga rentabilna pa seveda po takem sistemu ni mogoče ugotavljati. To pa seveda velja tudi za druge gospodarske dejavnosti. Družbena sredstva pa se zbirajo iz razlik v ceni, višina le-te pa je seveda odvisna od državnih potreb in presoje tistih, ki lahko na vrhu o tem odločajo. Cene proizvodov so na vsem ozemlju enake in na blagu označene. Potrošniku je torej vseeno ali kupi določeno blago v Pragi ali v Bratislavi. Iz teh razlogov je njim tudi teže umljivo, čemu pri nas niso na pr. enake cene čevljev ne glede na to, katero podjetje jih je izdelalo in kakšne so kvalitete. Vsaj predsedniku občine Marianske Lazni to ni šlo v račun, ko je te razlike opazil v Zagrebu. Mi smo jim to

pojasnili, da iz ekonomskih razlogov, v katerih delujejo podjetja

Spomenik borbe proti fašizmu v Pragi

določene stroke sploh ni mogoče, če upoštevamo, da ni povsod enaka mehanizacija, organizacija dela in še vrsto drugih faktorjev, ki vplivajo na ta vprašanja, med katerimi je eden od posebnih pomembnih prizadevanj slehernega člana kolektiva in njegov individualni uspeh pri dvigavanju proizvodnosti dela. Načela nagrajevanja po delu pa se od naših močno razlikujejo. Družbenega upravljanja ali sploh kakršne koli oblike poglobljene vloge državljanov v vodstvu gospodarstva pri njih ni. Le v oblastno izvršnih organih, to je, v občinah imajo nekatere komisije in odbore, sestavljene iz državljanov, ki so strokovnjaki za določena strokovna in družbena vprašanja. Sploh pa se organizacija oblastnih in izvršnih organov nekoliko razlikuje od te, ki jo imamo mi.

(Nadaljevanje sledi)

S SEJE SVETA ZA KMETIJSTVO IN KMETIJSKO ZADRUŽNISTVO OLO CELJE

Združevanje sil v kmetijstvu korak naprej k napredni proizvodnji

V ponedeljek je bila v Narodnem domu skupna seja sveta za kmetijstvo in kmetijsko zadružništvo okrajnega ljudskega odbora Celje in direktorjev kmetijskih gospodarstev, ki jih je sklicala kmetijska zbornica. Poleg tega, da so razpravljali o akcijskem planu v kmetijstvu za leto 1962 in govorili še o živinoreji in sestavljanju pravilnikov za delitev celotnega in čistega dohodka kmetijskih gospodarstev, so največ pozornosti posvetili sklepom nedavnega plenuma okrajnega odbora Socialistične zveze, ki je obravnaval kmetijska vprašanja.

Na podlagi sklepov plenuma okrajnega odbora Socialistične zveze, je svet za kmetijstvo in kmetijsko zadružništvo izredno obširno razpravljalo o nekaterih ukrepih, ki jih je priporočil svetom za kmetijstvo občinskih ljudskih odborov, kmetijskim zadrugam in kmetijskim gospodarstvom.

Odstotek zemlje v socialističnem sektorju je v celjskem okraju v primerjavi s slovenskim tako nizek, da je nujno treba misliti na razširitev. Pospešeno socializacijo vasi pa je nemogoče uspešno vršiti po dveh straneh — s pomočjo kmetijskih gospodarstev in kmetijskih zadrug. Zato bi bilo prav, da bi se tam, kjer so pogoji zreli za to, materialne sile na vasi združile in bi tako hitreje in lažje pospeševale

lastno proizvodnjo. V primeru združitve kmetijskih zadrug in gospodarstev bi proizvodnja slednjega pomenila lastno proizvodnjo kmetijske zadruge. Ime gospodarske organizacije, ki bi s tako združitvijo nastala še zdaleč nima odločilne vloge. Res pa je, da taka združitev lahko pomeni enega izmed prvih korakov k sodobni kmetijski proizvodnji, k agrokombinatom. V nekaterih predelih naše ožje domovine (v Goriških brdih na pr.) so s takim delom že dosegli lepe uspehe in prav bi bilo, da tudi pri nas napravimo korak naprej v tej smeri.

Pri teh organizacijskih spremembah pa je velika vloga svetov za kmetijstvo pri občinskih odborih. Kljub temu, da imamo v celjskem okraju samo osem ob-

čin, so njihovi pogoji dela tolikanj različni, da bi bilo nesmiselno posnemati druga drugo. Končni cilj je še vedno pospešena socializacija vasi, naloga svetov za kmetijstvo, strokovnjakov in drugih v komuni pa bo, da se odločijo za pot, ki bo za njihov teritorij najbolj primerna. Po lanskem združevanju kmetijskih zadrug pa je združitve zadrug in gospodarstev lahko učinkovit korak naprej. In še nekaj. Kmetijska gospodarstva celjskega okraja so v primerjavi s prehranbeno industrijo tako majhna, da ne pomenijo mnogo. Strnjene sile so torej tudi v tej smeri pomembne.

Ko so na seji sveta za kmetijstvo in kmetijsko zadružništvo celjskega okraja razčistili nekatera načelna vprašanja nadaljnje kmetijske politike, so razpravljali tudi o stališčih posameznih občin. Medtem, ko se v Slov. Konjicah, Šoštanju in Šentjurju zavzemajo za združitve kmetijskih zadrug in gospodarstev in imajo načeloma koncepte že izdelane, imajo drugod še nekatere pomisleke. Tako se skoraj povsod razvija burna debata o tem, kam z gozdarstvom. Ponekod bodo ostali pri sedanjem stanju, drugod se zavzemajo za združitve, pa spet za odcepitve itd.

Ob koncu razprave je okrajni svet za kmetijstvo in kmetijsko zadružništvo priporočil kmetijskim zadrugam in kmetijskim gospodarstvom, da na podlagi sklepov in razprav s plenuma okrajnega odbora Socialistične zveze pristopijo k pripravi na organizacijske spremembe. Po drugi točki dnevnega reda, ko so govorili o akcijskem planu v kmetijstvu za leto 1962, pa so priporočili občinskim svetom za kmetijstvo, da preverijo, če so plani občin dovolj mobilizacijski in jih v nasprotnem primeru korigirajo.

-ij

Študij je potreben

Ideološka komisija pri šmarnskem občinskem odboru SZDL je pripravila izobraževalni program. Klub predavateljev, ki bo predvidoma štel 30 predavateljev, se bo redno mesečno sestajal, se pomenil o tekočih problemih, da bo lahko pravočasno odgovarjal na vprašanja, posebno o zunanje političnih dogodkih in gospodarskih vprašanjih. V ta klub bodo vključili še posebne aktivne predavatelje iz vrst zdravstvenih, praveznih, kmetijskih in drugih strokovnjakov.

Najprej nameravajo osnovati politično šolo neposrednih proizvajalcev v industriji v steklarni »Boris Kidrič« v Rogaški Slatini,

Izvolili so prvi svet delovnega kolektiva

Delavsko samoupravljanje je zajelo že skoraj vse panoge družbenega življenja. Končno prihajajo na vrsto tudi kolektivi državnih organov.

Osnutek zakona o finansiranju državnih organov prinaša obilo novosti, ki bodo bistveno spremenile položaj državnih organov in vlogo delovnih kolektivov.

Osnutek novega zakona predvideva med drugim tudi poseben svet delovnega kolektiva, ki bo skupno s starejšino sodeloval o pomembnih vprašanjih dela ustanove. Čeprav je osnutek zakona šele v javni razpravi, skuša delovni kolektivom v okviru obstoječih predpisov dati določene pristojnosti in jih pritegniti k upravljanju ustanov.

Te pomembne naloge se je lotil tudi delovni kolektiv Občinskega ljudskega odbora Mozirje, ki je na svojem sestanku vseh uslužbencev pred dnevi sprejel začasni pravilnik o sodelovanju delovnega kolektiva pri upravljanju ustanove.

Začasni pravilnik predvideva kot izključno pristojnost delovnega kolektiva: izvolitev začasnega sveta, ki šteje 7 članov, razpolaganje s sredstvi sklada skupne porabe, da razvija samoupravljanje članov kolektiva, da izvaja referendum in da zahteva od sveta občasna poročila o delu. Delovni kolektiv sprejme tudi predlog pravilnika o določanju osebnih dohodkov kolektiva, sodeluje pri vseh vprašanjih glede delovnih mest in delovnih razmerij članov kolektiva do ljudskega odbora in sprejme predlog finančnega plana za sredstva osebnih dohodkov in skladov kot predlog za letni proračun ljudskega odbora.

Delovni kolektiv je na svojem sestanku tudi že izvolil prvi začasni svet delovnega kolektiva, ki šteje 7 članov. V svetu so zastopani vsi temeljni upravni organi občinskega ljudskega odbora Mozirje in tudi krajevni uradi.

-er

O zadrugi in letini

sploh ne moremo prodajati, obraba jabolka, ki niso lepa, pa prodajamo po 5 din, to pa je le prehudo. Saj bi jabolčnika pripravil, pa spet posode nimam. Dosti sadja bo morda letos segnilo, če ga ne bomo mogli pospraviti.

»Seveda, tudi druge vrste delke je letina kar primerna. Krompirja ravno ni bilo dosti, žita pa so se še dobro obnesla. O zadrugi? Hm, ja, včasih se mi zazdi, da je v pisarnah preveč ljudi, na terenu pa premalo. Saj ne mislim kritizirati, samo prav bi bilo, če bi strokovnjaki bolj hodili med ljudi in nam svetovali tam, kjer neposredno delamo. Dober nasvet je zlata vreden! Sicer pa sem z našo zadrugo zadovoljen. Tako lepo pomagajo včasih, če le morejo. Zdaj so uredili tudi to, da v sili lahko zadružniki kličemo živno-zdravnika v Šmarje kar na zadružni račun. S tem nam je že nekaj pomagano. Pa tudi to je prav, da potrpijo, če ne moremo pravočasno poravnati dolga, da kreditirajo.

Zamislil se je Miha, kot bi hotel dobro pretehtati vsako besedo. Zadruga je vseeno tako globoko zakoreninjena med ljudstvom, da kmetje danes brez nje ne bi zmogli več. »Samo to ni prav, če bi zadruga lahko več dosegla pri tem, da bi posredovala kmetove pridelke na trg, da ne bi doma preveč ostajalo, da bi več denarja skupili in tudi tako napredovali.

Tako razmišlja kmetovalec Miha, ki je obtem član zadružnega sveta in še ljudski odbornik. Pisarne ga malo bodejo v oči, toda tudi tam ne lenarijo. Še kako bi se verjetno razjezil, če bi vedel, koliko kartic je potrebno napisati, koliko računov razvozlati! Strokovnjaki, da, ti pa le naj hodijo med kmetovalce in spremljajo njihovo neposredno delo, da bo zares uspešno. Prav je, da naši kmetje razmišljajo, da hočejo živo delovati v zadružnem upravljanju in vedeti, kaj se dogaja. Tudi v Obsotelju, nekoč zaslanjeni pokrajini, so se zdramili.

Skrb za stanovanja učiteljev

Občinski ljudski odbor Mozirje skrbi zadnja leta poleg gradnje novih šol tudi za gradnjo stanovanj za učitelje. V Ljubnem ob Savinji so dobili učitelji pred nedavnim 5 novih družinskih stanovanj, v kratkem pa bo zgrajen tudi nov stanovanjski blok za potrebe učiteljev v Rečici ob Savinji. Novo stanovanje bo urejeno tudi v novi šoli Konj-

ski vrh. Skupno bodo torej dobili učitelji letos 10 novih družinskih stanovanj. To število stanovanj bo zaenkrat zadostovalo za najnujnejše potrebe učiteljskega. So pa še potrebe po stanovanjih za učitelje v Mozirju in Gornjem gradu. Tudi ta problem bo ljudski odbor rešil v prihodnjih letih.

-er

»Jesen rumena, dobra žena...«

V nedeljo dopoldne je bilo v gostišču »Pod gričkom« prav zares vse živo — bila je namreč dvojna vinska trgatev! Na travniku, ki ga je to jutro zelo zgodaj obsijalo sonce — kot da bi vedelo, da mora z vsem svojim sijajem pozdraviti mladost — so se zbrali cicibani. Bilo jih je veliko — nad dve sto tistih, ki so člani stanovanjske skupnosti Center, prav lepo število pa tudi onih, ki so doma na Otoku. Pred gostiščem »Pod gričkom« sta kar čez noč zrasla dva ljubka, mala vinogradi — kot nalašč za drobne ročice, ki so v nedeljo zjutraj posegale po sočnih grozdkih...

S fotoaparatom, odprtim srcem in s prijetnim pričakovanjem smo se v nedeljo zjutraj prikradli pred spomenik Splavarja in se tam pomešali med živ-žav stanovanjske skupnosti Center. Kar kmalu se nas je polotilo slavnostno razpoloženje in pričakovanje je doseglo vrhunec, ko so se tam od Muzejskega trga prikazali cicibani vrta Otona Zupančiča, oblečeni v pisane obleke, z vetrnicami, balončki, košaricami in rožami v rokah. Na čelu vseh sta dva pionarja nosila »vinsko trto«, pred tema dve-

ma pa je ponosno raztegoval svoj meh harmonikar. Krenili smo ob Savinji navzgor. Med potjo se nam je pridružilo še veliko zamudnikov in ko smo razigrani in dobre volje prišli pred »Griček«, nas je bila že kar lepa kolona. — Malčke so spremljali starši — v veliki večini primerov očki, ki so to pot, raje kot na obvezni nedeljski dopoldanski sprehod, krenili s svojimi ljubljenci veseliti naproti. To je bilo petja, smeha, pokanja balončkov in vrtenja vetrnic! Spotoma so nas ljudje gledali kot deveto čudo in marsikdo je ubral našo pot. Prav gotovo mu ni bilo žal!

Na »Gričku« smo se postavili v polkrog, tovarišiča Stucinova je vsem malim zaželela prijetno počitje, nato pa smo se nasmešili ob veselem programu, ki so ga pripravili cicibani otroškega vrta Otona Zupančiča. Kmalu za tem smo stopili v mladi vinograd in nekaj trenutkov nato je bilo že vse grozdje v košarah tovarišič, ki so mladim obiralcem pridno pomagale. Veliko rok, veliko naredi, kajne? In potem še zakuska, pa spet nazaj proti domu. Pesmica »Jesen rumena, dobra žena...« nas je spremljala vse dopoldne in

zapomnili smo si jo prav tako dobro kot letošnjo jesen.

Na poti sem se zapletla v prijeten pomenek s tovarišico Stucinovo, ki je ves ta mladi rod vodila k trgatevi.

»Jesensko trgatev smo pripravili namesto pomladnega Jurjevanja,« se mi je nasmešnila in prijazno pokimala v pozdrav. »Takrat nam je namreč vreme nagajalo. Niti dva dni naprej nismo vedeli, kakšno bo. Malih pa na ceste vsekakor ne moremo voditi v grdem vremenu. Pa smo se zatorej odločili za jesen, ko vreme ni tako muhavo. Kar pogledite, kako prav smo naredili! Današnji dan je kot nalašč za veselo trgatev,« se je nasmešnila — in prav je imela.

»Delati z otroki je zelo prijetno,« je nadaljevala tovarišiča Stucinova, »samo, ko bi nas bilo več takih. Letošnjo trgatev pa smo kar dobro pripravili. Ze večeraj smo v zemljo zabili krole, potegnili preko njih žico in nanjo obesili trto in grozdje. Danes zjutraj pa je deset tovarišic naše stanovanjske skupnosti že na vse zgodaj odšlo h »Gričku«, da so pripravile zakusko za malčke.«

»Kako pa ste dosegli, da se je na današnji prireditvi zbralo toliko otrok?« sem se čudila množici, ki se je valila pred nama.

»Nekaj so k temu pripomogla vabila, razgovori, svoje pa so nedvomno rekli tudi otroci sami, zakaj radi imajo naše prireditve,« mi je odvrnila. In res je bilo tako! Marsikatera mamica ali očka sta pripeljala še sosedove otroke s seboj. »Njihovi starši niso imeli časa in so otroci tako jokali, ko ni bilo nikogar, ki bi jih peljal na trgatev. Pa sem jih vzela s seboj,« mi je pojasnjevala tovarišica, ki je poleg svojega nagajivčeka pripeljala še tri druge.

Kako prav je, da včasih starši vendarle poslušajo svoje otroke! V primeru vinske trgateve, je ta ugotovitev nedvomno držala. Kdor koli je videl njihove obrazke, ki so kar žareli od pričakovanja in kdor koli se je zastrmel nad pisanim živ-žavom, je lahko takoj razbral veselje z njihovih lic. To veselje pa je bilo bogato plačilo tudi vsem tistim, ki so malim prijetno vinsko trgatev tudi pripravili.

-ij

Posnetka z vesele vinske trgateve

Braslovški kulturni teden

Kulturni teden v Braslovčah je pretekli teden močno razgibal tamkajšnje prebivalstvo. Računajo, da je na vseh prireditvah bilo nad tri tisoč ljudi. Za uvod tega tedna je predaval ing. Mila Ogorčevc »O sodobnem človeku in civilizaciji«. Nato so se razvrstile še ostale prireditve. Najbolj obiskan je bil torkov vesel večer s stari sto obiskovalci. Nič manj pa ni bilo ljudi pri predstavi slovenskega filma »Na svoji zemlji«. V četrtek so gostovali Celjani z dramo »Korczak in otroci«. V soboto se je predstavil javnosti moški pevski zbor iz Braslovč, ki je izvedel celovečerni koncert partizanskih in narodnih pesmi. Zbor je pel kvalitetno. Seveda je treba poleg njega pohvaliti neumornega dirigenta Karla Viranta. Nedvomno sodi ta zbor med najboljše podeželske pevske zборе v celjskem okraju.

Nedelja je bila za vse najlepša. Na sprejem ob 9. uri dopoldne so povabili vse bivše prosvetne delavce v kulturni dom. Med najstarejšimi je bil 82 let star upokojeni učitelj Petrak, ki danes živi v Celju. Ganljivo je bilo snidenje starih z mladimi in ni bilo redko oko solzno ob srečanju. Po kosilu so vse prosvetne delavce odpeljali v Velenje, kjer so si ogledali mesto. Popoldne se je dolga kolona avtomobilov ustavila pred braslovškim kulturnim domom. Dvorana je bila nabito polna. Na zaključni reviji sta sodelovala domači Partizan in prosvetno društvo. Organizacija vseh priredi-

tev je bila brezhibna, za kar gre vse priznanje domačemu prosvetnemu društvu in njegovemu skrbnemu predsedniku Ivanu Dernaču ter Nežki Maršičevi. Kulturni teden v Braslovčah je bil po svoji vsebini posvečen tistim vzgojiteljem, ki so darovali življenja za

lepšo bodočnost mladine. Braslovčani so spomin nanje vpleli v kulturni teden, kar je globoko odjeknilo v srcih zbranih šolnikov, ki vedo, da kljub starosti tudi oni niso pozabljeni. Zeleti je le, da bi bilo odslej prosvetno življenje prav tako razgibano.

Šolstvo v težavah

Ob pričetku pouka v šolah na področju konjske občine, so znova stopili v ospredje nekateri problemi, ki jih občinski in drugi organi sicer že nekaj let rešujejo, ki pa kaže, da jih bodo reševali tudi v bodoče. To velja v nekaterih krajih predvsem za učilnice, drugod zopet za stanovanja prosvetnega kadra, nabavo potrebne opreme, učil, pripomočkov itd.

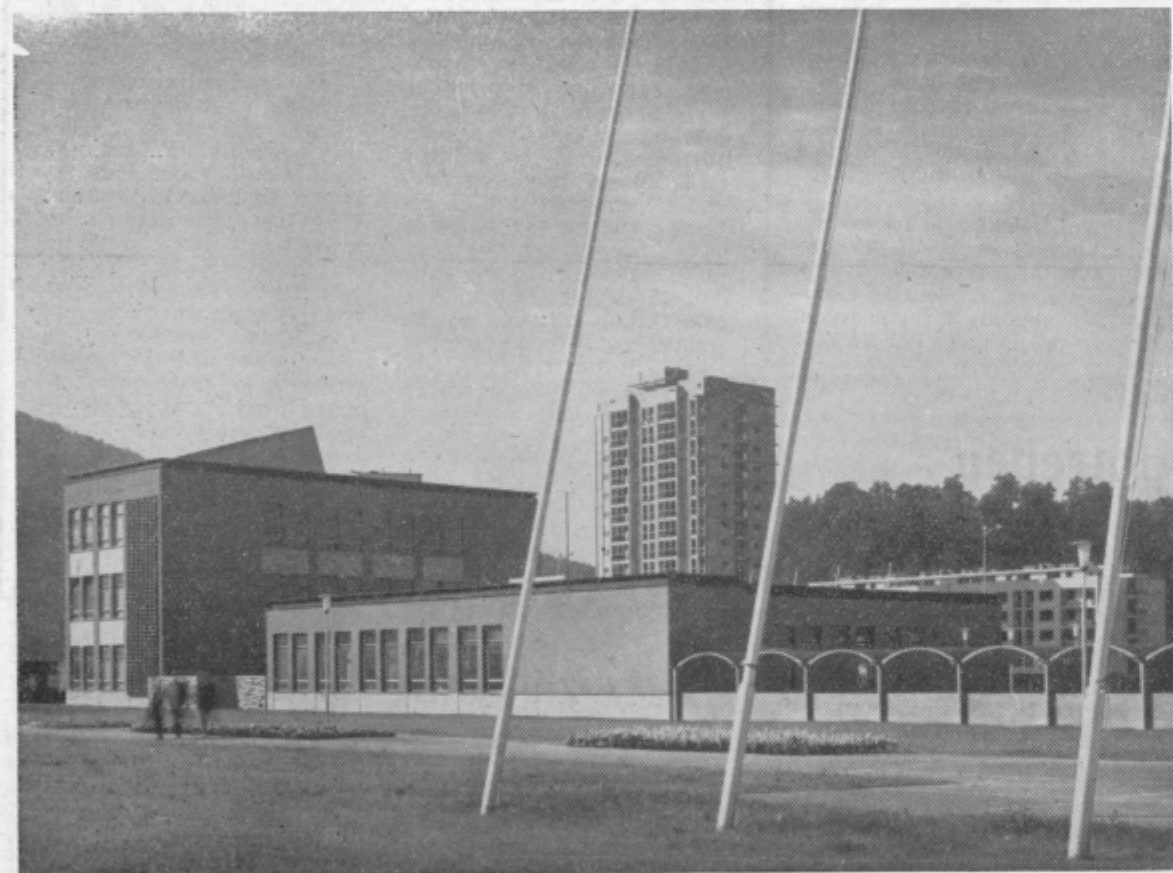
Ker so šolski prostori v Zrečah najbolj tesni, so lani pričeli z gradnjo nove šolske zgradbe. Letos so jo sicer spravili pod streho, toda začasno je zmanjkalo denarja, kar je seveda tudi narekovalo prekinitev gradbenih del. Če bo prihodnje leto več denarja, bodo seveda dela nadaljevali.

S podobnimi težavami se nekaj let ukvarjajo v Slovenskih Konjicah. V zgornji šoli so sicer pridobili nekaj prostora iz prejšnjega stanovanja, delno si obe šoli pomagata z dvema sobama v mladinskem domu, toda vse to je začasna rešitev. Kljub temu pa je

v obeh šolah pouk v dveh izmenah. Krajevni in občinski organi o gradnji novega poslopja že dalj časa razpravljajo, toda poleg dobrega tega pa se z delom ne da brez tega pa se p delom ne da pričeti.

Druga težava so stanovanja. V letošnjem razpisu obeh konjskih šol za nove učne moči je bilo skoraj povsod pristavljeno, da je stanovanje v gradnji. Vendar pa taka obljuba le slabo vleče, posebno še, ker bi novi stanovanjski blok moral biti gotov že lanske leto. Stanovanjski sklad je letos brez sredstev in tako bo pač treba počakati še eno leto. V Vitanju so zadevo za silo rešili, ko so poleti dogradili četvorček, v katerem bodo tudi prosvetni delavci dobili nekaj stanovanj. Seveda bi kaj podobnega potrebovali tudi v Ločah, v Zrečah in morda še v katerem drugem kraju v občini.

L. V.

Društvo ljudske tehnike To-varne emajlirane posode je v nedeljo odprlo v mali unionski dvorani 9. mednarodno razstavo umetniške fotografije. Na njej je prikazanih 213 fotografij črno bele tehnike in 131 barvnih posnetkov. Med udeleženci so foto-

klubi iz Avstrije, Belgije, Brazili-je, Čehoslovaške, Finske, Filipinov, Francije, Hong Konga, Italije, Indije, Jugoslavije, Luxemburga, Malaje, Nemčije, Poljske, Portugalske, Škotske, Španije, Kambodže in Madžarske.

Deveta razstava umetniške fotografije pomeni izbor najboljših dosežkov tehnike v svetu in jo zato priporočamo najširši javnosti. Razstava bo odprta do 9. oktobra. (Na sliki: Kulturni dom v Velenju).

RES JE, pravi Tratnikov Pepče iz Matk pri Preboldu, še nebo nam ni prizaneslo. Takrat, ko sem se odpravil v partizane, sem sam pri sebi mislil: Če bo smrt, bo jeklena. Od kod bo prišla, nisem mogel predvidevati. Še najbolj sem si jo predstavljala, kako prihaja iz puškine cevi. No, morda pride iz pištole. Ta če ne zagradi dobro, te ne pokonča. Seveda, o tem, da se toležejo tudi s topovi, minami, da padajo bombe, ne, na to nisem polagal posebne važnosti.

E, pa se je vražje spremenilo, ko sem vstopil kot eden izmed novih borcev Slandrove brigade. Slandrovce sem še dolgo poznal. Dosti je bilo slišati o njih. Sami korajžni, borbeni fantje. In ko sem jih slišal še govoriti, ko so pripovedovali o skoraj neverjetnih krvavih podvigih, sem spoznal: biti partizan ni bilo tako enostavno. Človek je moral imeti kar precej vrlin, da je lahko obstal med takimi borci.

Doma sem videl le enega sovražnika: Nemca! Seveda sem k temu edinemu sovražniku prišel pač vse, kar je leželo pod kljukastim križem. To so bili: vojaki, policija, žandarji, gestapo in ovaduhi. Bili so tudi ver-

mani, a teh nisem jemal tako resno. Zakaj vse bolj pogosto se je dogajalo, da so kar sredi borbe prestopali v partizanske vrste. Zdaj, v gozdu pa se mi je precej zjasnilo. Tu sem slišal o ustaših, četnikih, potem beli, plavih, grad in še in še. Na Dolenjskem pa smo imeli opraviti tudi z Italijani. Mi smo jim pravili — makaronarji. Presneto smo bili veseli, če smo jih kdaj iznenadili sredi menaže in smo mi namesto njih pospravili njihove špagete. Pa tudi polenta nam je teknila.

Toda, zdaj ne bi rad govoril o hrani. Ta je bila, kadar smo pač prišli do nje. Slab partizan je bil, če se ni privadil na prazen želodec in suho grlo. Pa tudi uši, bolhe in stenice niso bile nič posebnega. Vse to je obvezno spremljalo partizane. In to je bilo še najmanj. Ta pretkana jeklena smrt, ta nam je delala preglavice. No, pravi partizan se hitre smrti ni bal. To, da si jo dobil v nogo, roko, trebuh, pljuča, vrat — to je bil naš večni problem.

Kar se tiče strahu, ne, o tem zares ne smem govoriti. Še kot malega fantiča me ni bilo strah, pa bi me naj bilo zdaj, ko sem imel v roki puško in za pasom bombe? Ne, nikoli, pa še v tako trdi temi, še v tako vroči borbi! Res je, jeklenke so vrtale, niso poznale smeri. Frčale so z leve, desne, sikale so v hrbet, iznakažale so uporne prsi. Od zgoraj so padale bombe, od spodaj so ti grozile mine. Pa nai še kdo reče, da partizani niso bili junaki!

Smrti smo se v gozdu hitro privadili. S tem smo bili spoprijaznjeni — jeklo ubija! Vedeli pa smo, da tudi partizanske jeklenke nosijo smrt. Smrt tiste mu, ki nas je preganjal iz rodnih domov, tople domače hiše. Morali smo v gozd, v širno naravo. In sprejela nas je v svoje neizmerne naročje. Zaupali smo ji. Včasih pa nas je tudi ona pustila na cedilu. Še nebo nam ni prizaneslo. Takole se je enkrat zgodilo:

Bilo je prve dni junija 1944. Takrat smo bili na Mali planini

Kakor smo že poročali bo otvoritev letošnje gledališke sezone združena z otvoritvijo likovne razstave slovenskega tržaškega slikarja Jožeta Cesarja. Tako se bo sta po daljšem kulturnem zatišju srečala tako rekoč pod skupno streho kar dva pomembna kulturna dogodka.

Jože Cesar je ena izmed osrednjih osebnosti v sodobnem slovenskem tržaškem slikarstvu. Rodil se je 1907. leta v Trstu. Tu je študiral pri profesorju Avgustu Cernigoju. Po večkratnih kolektivnih razstavah, se je 1950 pojavil v galeriji Scorpione kot samostojni razstavljalec. Odtlej si je njegova samosvoja likovna ustvarjalnost utrla pota daleč izven Trsta. Razstavljal je na Reki, v Postojni, Kopru, Gorici, Novi Gorici, Ljubljani, Mariboru, Zagrebu, Beogradu, Celovcu, Benetkah, Milanu, Pragi. Nastopal je na pokrajinskih in vsedravnih italijanskih sindikalnih razstavah v Trstu, Benetkah, Bologni itd. vse do pričetka druge svetovne vojne, in si tako tudi med Italijani ustvaril ugled in ime samoniklega umetniškega ustvarjalca.

Toda do te samoniklosti se Cesar ni povzpел ad hoc. Izoblikovala se je predvsem kot rezultat njegove notranje osebnosti, porajala pa se je hkrati tudi kot posledica zunanjih okoliščin. Medtem ko je že zelo zgodaj pokazal izredno slikarsko nadarjenost, ki je našla priznanje v tem, da je pri šolskem risanju pomagal profesorici korigirati risbe svojih součencev in so mu dovolili uporabljati oljne barve, pa mu trde delavske in socialne razmere niso dopuščale, da bi stopil v umetnostno akademijo. Pravzaprav mu je njegova narodnostna pripadnost narekovala, da je odklonil štipendijo in je raje odšel delat v pristanščice. Tu je sicer na zunaj živel med delavci, v svoji notranjosti pa je še dalje gojil ljubezen do slikarstva. In v teh okoliščinah je naposled začel iskati nagibe, po katerih je Jože Cesar ostal na trdnih tleh realizma — ta je tedaj samo sinonim za njegovo umetniško prisotnost v sferi stvarnega.

Jože Cesar v Celju

Jože Cesar se je uveljavil predvsem kot sijajen krajinar in portretist; njegova ustvarjalnost diha barvitost tržaške in istrske obmorske pokrajine, ki je našla svoj izraz zlasti v akvarelu in olju. Barve so krepke in izžarevajo elementarnost slikarjeve narave. Poleg tega velja seveda omeniti, da je Jože Cesar tudi odličen scenograf (redno angažiran pri SNG v Trstu od 1945. dalje), ki se je s svojimi scenskim osnutki uve-

ljavil tudi v Puli, na Reki, v Bosni, Ljubljani, italijanski ljudski operi v Trstu in dveh slovenskih filmih, za najboljše scenografsko stvaritev pa je bil nagrajen tudi na Sterijinem pozorju v Novem Sadu.

Celjskim ljubiteljem likovne umetnosti se tako obeta redka priložnost — srečanje z životvorno paleto enega najvidnejših predstavnikov sodobne tržaške likovne umetnosti.

Svobodaši na Šmohorju

stvom kapelnika Kovača, ki se je v polnem sestavu udeležila izleta. Po imenitni jedi, ki so jo organizatorji za male denarce pripravili udeležencem, je šel sadjevec hitro v promet, zlasti še, ker je bilo zelo toplo vreme. Skupinice so posedle večinoma po travi, mlajši in ognjevitjeji pa so se vrteli na terasi ob planinskem domu ali pa kar na travi.

Prireditve libojske Svobode, ki je nekakšno nadaljevanje tradicije predvojnih Svobodašev, ko-

munistov in drugih naprednjakov, ima danes sicer drugačen smisel. Ne gre več za združevanje vseh revolucionarnih sil v borbi zoper izkoriščanje, kar so imeli za cilj predvojni sestanki v naravi, ampak za sproščeno razvedrilo delovnih ljudi, ki so po delu potrebni oddiha. Takšni izleti so zelo uspešno sredstvo za rekreacijo. Posebno pomembni pa so v današnjem tempu tehnike in motorizacije, ki vnaša opazne spremembe v miselnost množic, predvsem pa mladine.

Še nebo nam ni prizaneslo

nad Kamnikom. To je bil čas, ko so nam zavezniška letala nosila pomoč: orožje, hrano, zdravila, obleko. Vse to je bila za nas velika dragocenost. Letala so odmetavala material tudi ponoči. Tudi tokrat je bilo tako.

Gori smo bili že nekaj dni. Vsako noč smo kurili ognje in čakali letala. Tudi tisto usodno popoldne smo se pripravljali na sprejem zavezniških avionov. Vsak je opravil zadano mu nalogo. Kuharji so tokrat pohiteli z večerjo. Po planini je prijetno zadisalo. Spet bo v želodcu nekaj dobrega.

Nenadoma se je začelo oblačiti. Zapihal je veter, ki se je hitro spremenil v pravo nevihtno burjo. Ozirali smo se v nebo. Postajalo je vse temnejše. Pastirji so začeli zganjati živino.

Težki oblaki so pritiskali vse niže in niže. Začelo je bliskati in grmeti. Živina se je nemirno prestopala v stajah. Prej tako prijetno zvokljanje je zdaj po-

tišalo. Vedeli smo, da nas bo zajelo pravo neurje.

Ce sem se kdaj od strahu zdrznil, je bilo to samo v dveh primerih: kadar sem zagledal strupeno kačo in ko je sekala strela. Tudi zdaj me je bilo strah. Da bi moral biti od strele pokončan, mi zares ni šlo v glavo. Eni so predlagali, da pomečemo orožje. Drugi, da zlezemo v lesene kolibe in čakamo.

Največ se nas je nagnetlo v bližini kuhinje. Neurje je divjalo, kakor da hoče pokončati ta vojskujoči se svet. Svigajo bliski. Sledi strahotno sikanje strel. Kakor da se razpolavlja zemlja. Zareči zublji parajo nebo. Mi čakamo, brezmočni, v nekem nemem strahu. Nihče ni hotel umreti tako nečastno.

Ozračje je vse bolj tesnobno, moreče. Mi postajamo nemirni. Orožja še vedno stiskamo. To je nek čuden nagon, čut stalne pripravljenosti. Eni robantijo.

»Preklete, še nebo nam ne prizanaša!«

»Ko bi mogli te vražje strele pospraviti v naše topove!«

»Ne bi rad, da bi mi strela razparala trebuh!«

»Veste kaj, vrag in bog se kregata!«

»Zlodej, da bi Nemci bili zdaj na našem mestu!«

Spet je završalo. Pa še enkrat in še in še. V nosu smo začutili nek neprijeten vonj. Zdaj pa se je zgodilo. Usekalo je, zažvenketalo po kuhinji, nas pa je vrglo po planini. Nekdo je zaklical.

»Vrzite orožje!«

Se je tresnilo, da se je zmajala zemlja. Sledi nekaj smrtnih krikov. Konec. Tam so ležala štiri ožgana trupla. Štiri naši tovariši. Padli so, dali so svoja življenja. Sami hrabri borci. Stokrat prekleta strela! Zapeklo nas je v prsih. V nas se je naselila tiha žalost. Gledali smo v obraz trpki resnici. Ne od sovražnika, od te neizprosne strele so morali pasti. Kako neprizanesljiva je usoda...

Zagreblji smo jih. Molče smo gledali njihov zadnji dom. Oblaki so se razpotegnili in pokazalo se je modro nebo.

NAPAD NA LJUBNO 1942

Stajerski I. bataljon se je aprila meseca 1942. leta ponovno t. miral. Na Javorniku pri Cemse- niku so se na novo pomladile sa- vinska, revirska in pohorska čet- ta. Ustanovili so pa tudi malo čet- tico, ki je krenila na Kozjansko pod vodstvom tovariša Antone- ska in Modrasa. Cete so se raz- kropile vse od Save pa do Pohor- ja in Kozjanskega do Solcave. Komandant bataljona je bil tov. Letonja Jože-Kmet, namestnik Silan-Knez Rudi.

Zima se je v celoti umaknila in pomlad je zavela preko dolin in vrvov zelene Stajerske. Najnujše je bilo za nami — težka zima 1941. leta. Ze konec aprila sva s tov. Ladom Letonjem »Mirkom« krenila na vezo v Ljubno, kjer sva vzpostavila vezo z aktivistko Kopušar Anico, ki je preko po- moznega orožnika Toneta Ko- stajnske pripravljala akcijo za napad na žandarmerijsko posta- jo. Vse je potekalo v najlepšem redu in največji konspiraciji. Mes- ecen maj je zbral v osrčju inozir- skih planin Savinjsko in revirsko četo. Temeljito smo prestudirali do potankosti napad na Ljubno in v noči 19. maja so zapele puške in mitraljezi v osrčju Zgornje Sa- vinske doline.

Del savinjske in revirske čete smo pod vodstvom Kmeta in Si- lasa izvršili obkoljevalni manever žandarmerije. Veličkotova gru- pa, znan borec mitraljezec, ki je leta 1943 zgorel na Jegrisah na Gozdniku, pa je s svojo zasedel položaj na desnem bregu Savinje nad mostom in preprečil dostop Svabom v Ljubno, če bi slučajno prisli na pomoč iz Gornjega Gra- da ali Mozirja. Moja grupa treh ljudi pa je zavzela položaj ob skladiščni hlobov na levem bregu Savinje blizu tehtnice, da li- kvidiramo žandarmerijsko pa- truljo. Vsi smo imeli nalogo, da za nobeno ceno ne sme pasti žan- dar Tone Kostajnski.

Topla poletna noč je dihala in le šum Savinje nas je motil ob nestrpnem pričakovanju.

Tricetr na enajst je odbilo. Cujem korake, dregnem Kostjo v rebra on pa soseda in že se po- javita kakšnih 60 korakov pred nami dva orožnika-policista. Ver- jetno je vsem enako utripalo v sr- čih in iskali smo napeto, če ni morda zraven tudi Tone. Pripra- vimo se na strel. Sam sem bil ne- kako prepričan, da Kostajnska ni v patrulji. Tedaj udarijo trije strelci v polno in že leži največji med njimi na cesti. Drugi zakri- čil in se okrene proti tehtnici. S Kostjem pošljeva še vsak po eno kroglo za bežetom ter ugotoviva, da sva ga ranila. Skočiva na cesto in že imava v roki puško, nato si odvzameva še opasač s pištolo in

dokumente, po katerih ugotovimo, da je padel Sušteršič, baje doma iz Trbovelj in eden med najbolj zagrizenimi policisti. V tem trenutku zaregljajo mitraljezi in pu- ške pred samo postojanko. Raču- nali smo na lahko delo, saj sta v postojanki samo Kostanjšek in komandir. Mi trije smo šli iskat ranjenega policista, vendar ga ni- smo našli. Ko prispemo v trg, ču- jemo močno detonacijo, ki si jo seveda nismo znali razlagati, toda nekaj minut kasneje smo že ve- deli kaj je bilo. Nemški komandir se je umaknil v I. nadstropje ter z vso silo nabijal z brzostrelko skozi okna. Kostanjšek pa je bil nekaj minut kasneje s se je zaklenil. Ker se vrata niso takoj odprla, so jih minirali s kocko ekrazita. Ko- stanjšek si je ravno oprtal torbi- co z bombami in hotel iti odpirat vrata, ko ga je silna eksplozija vrgla nazaj ob steno. Tovariši so našli vsega omočnega, vendar ni bilo hujšega. Hitro so mu posadili na glavo civilni klobuk in oblek- li civilni površnik in že se je znašel v »pozadini«.

Del savinjske in revirske čete smo pod vodstvom Kmeta in Si- lasa izvršili obkoljevalni manever žandarmerije. Veličkotova gru- pa, znan borec mitraljezec, ki je leta 1943 zgorel na Jegrisah na Gozdniku, pa je s svojo zasedel položaj na desnem bregu Savinje nad mostom in preprečil dostop Svabom v Ljubno, če bi slučajno prisli na pomoč iz Gornjega Gra- da ali Mozirja. Moja grupa treh ljudi pa je zavzela položaj ob skladiščni hlobov na levem bregu Savinje blizu tehtnice, da li- kvidiramo žandarmerijsko pa- truljo. Vsi smo imeli nalogo, da za nobeno ceno ne sme pasti žan- dar Tone Kostajnski.

BOLNIŠNICA Z LETALIŠČEM

Bolnišnica Köln-Mernheime v Zahodni Nemčiji je dobila po- sebno letališče za pristanek le- tal s težkimi bolniki.

REKORD V GUGANJU

V nekem mestu v Kanadi je 55-letna Elizabeta Vir postavila svetovni rekord s tem, da se je gugala na posebnem stolčku 103 ure. Preko tiska je zahtevala, naj se ji prizna svetovni rekord v tem »športu«.

Fantje so nosili orožje in mu- nicio, kljub temu pa je še tra- jala borba s Svabom in ga tudi goreča stavba ni prisilila da se preda. Petja-Cater Marjan, fant star 15 let je jurišal na njegova vrata, vendar je bil Nemec pre- brisan in se je Petja rešil le s skokom iz I. nadstropja. Na vse kriplice so si naši fantje prizade- vali, vendar Svaba je ostal v stavbi — živ.

Druga skupina je med tem ča- som že praznila trgovino Drušvi- ča, katero so zasedli Svabi, njega, lastnika pa izselili. Tej grupi smo se priključili in pomagali nositi, kar je pač prišlo prav za partiza- ne. Blago smo nametali po ulici ter pozvali vaščane, da naj si ga odnesejo, kakor tudi hrano, koli- kor jim je volja. Seveda tisti, ki so bili bolj korajžni so se založili z marsičem, posebno z blagom.

Po Ljubnem je odmevala parti- zanska pesem, čuli so se vzkliki in pozivi na borbo ter gesla proti okupatorju. Razbite so bile vse napisne švabske table ter uničena trgovina Druškoviča.

Akcija je uspela. Zaplenjenih je bilo 28 vojaških pušk, en mi- traljez, dve brzostrelki, bomb in municije pa toliko, da nismo mo- gli nesti, ter smo nekaj zabojev te dragocene »hrane« deponirali na podstrešje kapelice ob Savinji.

S pesmijo smo ob svitu krenili proti mozirskim planinam. Zlato sončno jutro je zlatilo savinjske vrhove, ko smo trudni, toda zado- voljni in svesti si uspeha legali pod košate smreke in vedeli, da smo za en dan zopet bliže svobo- di, našim ljudem pa smo utrdili vero v zmago in zaupanje v na- rodno osvobodilno vojsko.

Popoldne ob 4. uri smo ta dan še enkrat pošteno nakresali Sva- be in jih pognali v beg. Noč nas je zopet vzela in naslednje jutro smo se znašli v kraljestvu parti- zanov — na Dobrovljah.

Drobne zanimivosti

LETALIŠČE — PROIZVAJALEC ZITA

Letališče v Stavangeru je eden največjih proizvajalcev žita na Norveškem. Upravnik letališča inž. Uleberg-Kansen je pričel pred desetimi leti s setvijo veli- kih kompleksnih zemljišč, ki se razprostirajo med pistami za od- let in pristanek. Poleg žita seje- jo sedaj tudi deteljico in leta- lišče razpolaga z najmodernejši- mi kmetijskimi stroji. Doseže- ni so tako dobri rezultati, da so sledila temu vzgladu tudi druga norveška letališča.

UTRINEK iz partizanov

Kapitulacija Italije je mimo. Novincev v partizanih je na ti- soče in tisoče. Vse obstoječe bri- gade so nabrekle v velike enote in ustanavljajo se nove samo- stojne enote. Osvobojena je sko- raj vsa Dolenjska.

Italijanov ni nikjer več. Ne- kaj jih je še ostalo toda to so naši tisti, ki so se priključili na- ši vojski in so specialisti za mi- nometalce.

Naša enota je sodelovala pri likvidaciji belogardističnega gnezda v gradu Turjaku. Obstre- ljevali smo grad Ozalj na Hrva- škem s težkimi havbicami, ki smo jih zaplenili italijanski voj- ski.

Toda Nemci niso počivali. Po- stopoma so začeli osvajati večja mesta na Dolenjskem. Potem so začeli z veliko ofenzivo proti na- ši vojski. Umaknili smo se proti Gorjancem. Krožili smo nekaj dni okoli Gospodične (tako se imenuje eden od vrhov na Gor- jancih). Topove smo že davno zakonspirirali v gozdovih.

Ta močna nemška jesenska ofenziva je bila dobra preizkuš- nja za nove partizane, ki so pri- šli v borbo po kapitulaciji Ita- lije. Mnoge je pobral strah...

Spominjam se našega vodnega kuharja, ki je bil doma nekje iz Kostanjevice. Že prvi dan po pri- hodu v partizane nam je zago- tavljal, da je hudo revmatičen in zaradi tega ni hotel druge dolž- nosti od kuharske. Ko je prišla ofenziva, pa je z lahkoto kot srna zbežal domov. Prav tako je strah pobral nekega cigana, ki nas je vse do ofenzive pridno zabaval z violino — ko pa je čutil preveč smodnika v zraku, je stalno uha- jal iz kolone z izgovorom, da ni nekaj v redu z njegovim čreves- jem. Po poslednjem izstopu iz ko- lone se ni več vrnil v enoto...

Noč in dan smo bili na nogah. Vso noč smo hodili in zjutraj smo se običajno znašli zopet na izhodiščni točki. Hrana je bila pičla. Stradanje nam je bilo še

težje zaradi tega, ker smo se zad- nje tedne razvadili z obilno hrano. Makaronov in riža je bilo iz- zaplenjenih italijanskih maga- zinov na pretek. Ob ofenzivi nam je vsega zmanjkalo in smo se morali zadovoljiti z drobnim krompirjem, ki smo ga napol skuhanega in neslanega le ne- redno dobivali.

Ko smo se po ofenzivi na Gor- jancih prešeli, nas je bilo sicer precej manj, vendar smo se ču- tili močnejšega kot prej.

V enotah je začelo zopet nor- malno delo. Novincev med nami pravzaprav ni bilo več, ker so

sedaj že vsi preživeli ognjeni krst, tudi tisti v komori, ko so jim nemški mitraljezi prehu- njali polovico loncev in pobili nekaj mul, (katere smo pa med ofenzivo pojedli).

Iz gozdov smo se spustili v ob- robna naselja. Administratorji so privlekli na dan svoje aktivke in zopet so pisali poročila in šte- vilčna stanja. Iz štabov so pri- hajale nove odredbe in ena med njimi me je poklicala na kurz za politkomisarje pri Glavnem šta- bu Slovenije, ki je bil od 30. no- vembra do 6. decembra v Uršnih selih.

Reta Tominšek iz Celja je čestitala Gagarinu za uspel prvi polet v vesirje. — Kozmonaut pa ji je poslal sliko s podpisom

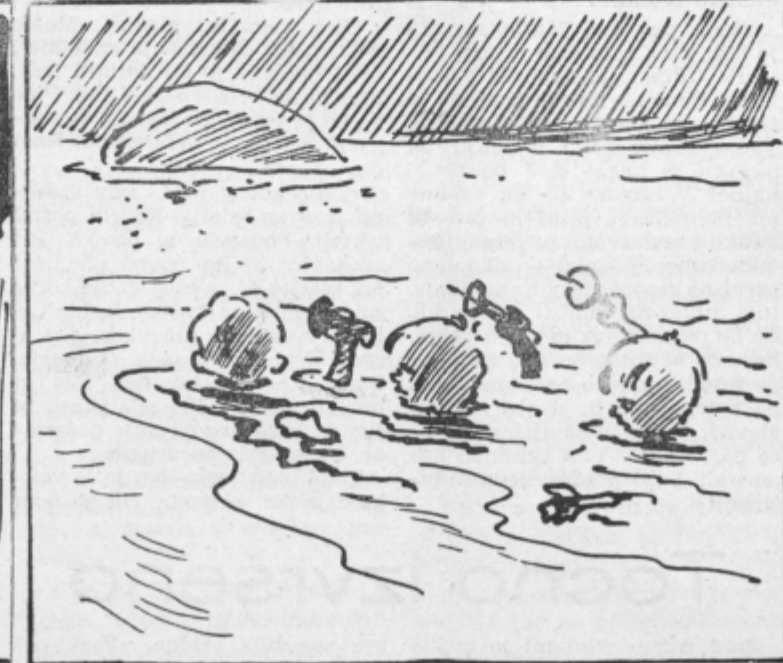
RIŠE: VLADO PIRNAT

Zemljini rešitelji

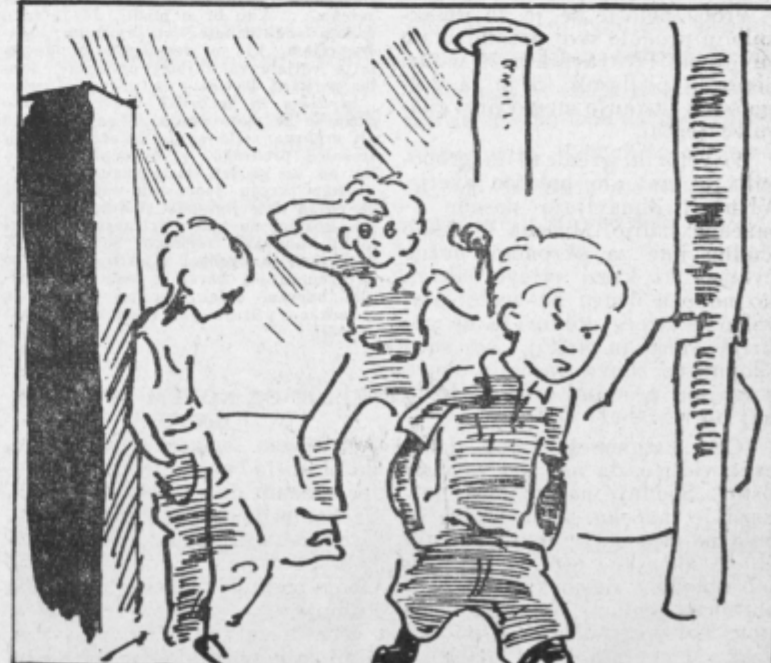
PIŠE: JOŽE JESIH

»Kaj pa stolp, je zastražen?« je vprašal Vili. »Da, šest Tu- pošanov je stalno na straži. Šele, če premagamo te stražnike, lahko upamo, da bomo zaplenili načrte in uničili strupe.« Janez je obzlušujoče vzkliknil: »Škoda, da nimamo bombe s se- boj. Potem bi šlo lažje.«

Zapustili so stanovanje in tuhtajoče stopili proti vodi. Na bregu se je Peter udaril po čelu. »Vraga, na puške sem popol- noma pozabil.« Vili je posegel v žep. »Se dobro, da imam vžiga- lice s seboj.« Peter je stekel proti zgradbi in se kmalu vrnil s tremi kratkimi svetlobnimi puškami.

Kar v oblekah so zaplaval. Puške in tudi žvgalice so dr- žali visoko nad glavo, da se ne bi zmočile. Janez jima je raz- ložil načrt. Vili je presenečeno vzkliknil: »Krasno. Odličen načrt.« »Le težko ga bo izpeljati,« je pripomnil Peter.

ŽENA • DOM • DRUŽINA

OBISK V VELENJSKEM OTROŠKEM VRTCU

Le še novi prostori...

Velenjski otroški vrtec je skrit za zelenim gozdičkom in če ne bi bilo otroškega smeha, ki je odmeval daleč naokoli, bi bila morda celo krenila mimo, ne da bi ga bila našla. Tako pa so me tisti, zaradi katerih sem se namenila v Velenje, kar sami priklicali. Bilo je lepo toplo dopoldne in mali so s svojimi vzgojiteljicami lovili sončne žarke. In še potem, ko smo se z upravnico, tovarišico Majdo Gaberšek, in eno od vzgojiteljic pogovarjale o vrtcu in njegovem delu, je skozi odprta okna prihajalo do nas veselo otroško čebljanje.

V velenjskem otroškem vrtcu, ki je edini v tem novem naselju, se vsak dan zbere okrog sto trideset otrok. To pa je točno dvakrat več, kot je zmogljivost te otroške ustanove. Kadar je vreme lepo in je zunaj prijetno, si ne delajo velikih skrbi. Zda na jesen pa, ko dnevi že niso več tako topli in otroci okrog oglov ne tekajo več v samih bluzicah, se pričenejo pogovori in razglabljanja o prostorih.

»Prostori so naš največji problem,« je tovarišica upravnica poštožila že kar v začetku razgovora. »Tako smo pred časom izpraznili celo garderobo, da bi vanjo lahko namestili pohištvo in tako pridobili še en prostor. Toda naj se še tako močno trudimo, mimo ugotovitve, da zgradba ni primerena za otroški vrt, vendarle ne moremo. Res je, da je okolica čudovita, da imamo otroško igrišče kar preko poti v parku — le da je popolnoma zanemarjeno in ne-

urejeno — da se otroci lahko naučijo svežega zraka in podobno, toda vse to je mogoče koristiti le ob toplem vremenu. Gradnja novega otroškega vrtca predvideva sicer petletni načrt, toda to je še dovolj dolga doba. Vse bolj namreč tudi opažamo, da bi bilo v Velenju treba urediti zavetišče za šolske otroke, vendar je v teh pogojih to nemogoče. K nam torej lahko hodijo zavetje iskat le tisti, ki še nimajo sedem, toda že dve leti.

Sicer pa so vsi v vrtcu dobre volje. In čemu naj bi godrnjali, če pa se z vsemi tako lepo razumejo? Občina jim je za opremo do-

delila soliden znesek, rudnik jim daje kurjavo zastoj, preskrbel pa jim je tudi pesek za peskovnik, »Vegrad«, ki ima nad vrtcem patronat, jim bo uredil fasado in tako naprej. Tej vrsti prijateljev se seveda pridružuje še marsikdo drugi.

»V našem vrtcu je zanimiv tudi sestav otrok,« sta se pristavili tovarišici. »Le majhen odstotek je takih, katerih matere so zaposlene. Ta pojav kaže na problem zaposlitve ženske delovne sile v naši okolici. Nekaj pisarn, Gorenje in še morda tu in tam kakšno mašilce — to pa so skoraj že vsi, ki zaposlujejo tudi žene.«

»Pa še o igriščih kaj zapišite,« sta predlagali. »Veste, kolikor je Velenje novo, lepo in zeleno, tako so tudi pozabili na otroke. Vse-

povsod cvetje, livade, okrasno grmičje, ki pritegne živahne otroške poglede — pa vendarle ne smejo blizu. Če starši želijo, da se njihovi otroci poigravo na travi, morajo z njimi na sprehode, ki so včasih kar predolg.«

In — če k njunim besedam pristavim še misli tistega hudomušnega, ki je dejal, da bi morale v Velenju stanovati le družine brez otrok, ker le-ti nimajo kam stopiti, bo v tem prav gotovo nekaj resnice. No, toda to že niso več besede o otroškem vrtcu!

Kljub tesnim prostorom teče življenje v velenjskem otroškem vrtcu urejeno, brez nepotrebnih pritoževanj in napihovanj tegob, v dobri veri, da opravljajo lepo in koristno delo.

-ij

Skupina najmlajših iz vrta pripravljena za slikanje

Ljudje

MED SEBOJ

»Prekleta baba, še ozre se ne!« Tako so se pred nekaj dnevi zezili na križišču Ljubljanske ceste avtostoparji.

Voznica, ki je sedela za volanom, se res ni ozrla, vendar vsled tega ni zaslužila grobih izrazov, ki so jih pripisovali na njen račun ti mladi fantje, ki bi v nasprotnem primeru ravnali prav tako kot je ravnala ona.

Ljudje smo različni in kdo naj bi vedel koga bo sprejel na vožnjo. Kdo naj bi že v hipu ugotovil, da je avtostopar res študent, katerim so vozniki to pozornost posvečali. Žal so jo pričeli izkoriščati drugi, ki bi se lahko posluževali avtobusnih in vlakovnih zvez. Sicer pa vedo vozniki povedati precej, med drugim tudi to, da je nekaterim to ceneno potovanje prešlo že v navado in da so nekateri potniki celo objestni in predrzni.

Da je tako, priča ta dogodek, saj voznico, ki je bila povod nesramnim kletvicam, opravičuje že to, da je ženska in ima prav gotovo prav, da se takšnih uslug izogiblje. In slednjič, morda ima voznica slabe izkušnje, zato ne mara jemati odgovornosti za tuje sopotnike na svoja ramena.

Ko sem tokrat slučajno prisluhnila grobim besedam tistih mladih ljudi ob Ljubljanski cesti, sem se vprašala, če ne sodi to že v vrsto izsiljevanj. Temu pa prav gotovo ne more slediti dobrohotna tovariška usluga. Tudi sama je ne bi nudila, to sem ob tem dogodku trdno odločila.

Da

Sonček pokukal je izza gore, trobentice zlate že se bude. Slavčki nam bodo zapeli prešerno, saj sprehajanje v jutrih je, kajpak, primerno.

Hitro pogledjmo v zelene grmičke, če tam ni majhne, repate lisičke! Tu v duplu nekaj sušiti, glej, ptičji zbor že se glasi.

In sivega zajčka tu si oglej, poskočim za njim, morda ga dobim. Ej zajček, nikar se ne boj, počakaj me vendar, daj, malo postoj!

A zajček se dela, kot da ne sliši, ti dekle se raje pod nosom obriši! Z zajčkom torej ni nič, a jaz si vseeno zapojem kot ptič.

Marinka Šusta,
7. razred osn. šole,
Polzela

In še odgovor na Mirinkino ljubeznivo pismo:

Tvoja pesmica, Marinka, nam je bila všeč, zato smo jo tudi objavili. In če si jo napisala popolnoma sama — upamo vsaj, da je tako — smo jo še tembolj veselili. Tvoja velika želja o zbirki bo mogoče še nekaj časa počakala, kajne? V zameno pa Te vabimo mi, da nam še pišeš in priložiš katero izmed svojih prijetnih pesmic. Samo, Marinka — nikdar ne prepisuj pesmi drugih pesnikov, tudi njihovih zamisli ne jemlj. Če bo pesmica res in samo Tvoja, nam bo neprimerno bolj ljuba — pa četudi bo malo nerodna — kot pa tiste, ki ne bi zrasle v Tvoji glavi. Vsako objavljeno pesmico pa Ti bomo tudi skromno honorirali. Lepo pozdravljena in piši kaj!

Točno izvršeno

Pred tremi tedni mi je umrla teta Tilika iz Laške vasi nad Storami. Nanjo me vežejo premnogi prijetni spomini. Med njimi je tudi ta-le:

Bil sem še zelo majhen, ko smo šli nekega dne na obisk k teti Tiliki in stricu Franceku. Pa mi je na koncu, ko smo se že poslavljali, stisnila v roko stotak, rekoč, na naj bo to zame in za sestrico,

ker sva bila pridna. »Vsak pol imejta,« je pristavila. Jaz pa v želji, da bi imel v roki čimprej »svoj« denar, hitro pretrgam stotak lepo po sredi ter ga dam polovico sestri. Vsi so se mi smejali, jaz pa sem šele pozneje zvedel, da se denar ne deli tako,

Milan Jeršič,
Teharje 25

Kontracepcijska sredstva

Preprečevanje nosečnosti ali kontracepcija za zakonce ni novo vprašanje, temveč je že staro menda toliko kot človek sam. Pred desetletji o tem niso javno razpravljali in niti sama zakonodaja o tem dosti govorila, kajti vsa vprašanja in vsi razgovori o spolnih zadevah so bili prepovedani skrivnost. O posledicah take srmežljivosti pa smo že govorili v naših člankih.

Kontracepcija se pri nas že lep čas izvaja, kajti danes je že zelo malo zakoncev z izredno velikim številom otrok. Naši zakonci pa sodobnih kontracepcijskih sredstev ne poznajo in si pomagajo, kakor vedo in znajo.

Preprečevanje zanositve izvajamo na različne načine. Izmed različnih sredstev, ki so na razpolago ženam, se le-te odločajo predvsem za diafragmo zaradi velike sigurnosti. Tudi zdravniki ženam priporočajo uporabo diafragme s posebnim kontracepcijskim mazilom. To sredstvo se je pri nas že zelo uveljavilo, je praktično in zanesljivo, če ga pravilno in vestno uporabljamo. Diafragme so različne velikosti, žena pa mora k zdravniku, da ji izbere pravo velikost. Tak pregled je hkrati tudi koristen, kajti zdravnik lahko odkrije bolezen, ki je bila dolej skrita. Žena dobi ob pregledu natančna navodila o uporabi diafragme in je naročena na kontrolni pregled. Če kontrolni pregled pokaže, da žena zna pravilno uporabljati sredstvo, lahko sigurno računa na zaščito. Navodila o uporabi diafragme so priložena tudi mazilu; diafragma se namreč uporablja samo skupaj z Genosan pasto. Važno pa je, da žena sredstvo redno uporablja, da se drži navodil in da po uporabi sredstvo pravilno shrani.

Zadnje čase prihajajo na trg tudi vaginalne tablete in svečke. Te so zelo enostavne in jih žena zaradi primerne oblike lahko nosi

s seboj. V prometu so pod imenom Kontrafer in Nona-gel s priloženimi navodili o uporabi. Zavod za socialno zavarovanje v Celju je našim ženam omogočil, da ta sredstva nabavijo na zdravniški recept in so torej za zavarovanke brezplačna. Predpiše jih lahko vsak zdravnik na ženino željo. Medtem ko imajo ta sredstva kemičen učinek in uničujejo semenčice, pa diafragma z mazilom semenčici preprečuje pot do maternice, hkrati pa tudi kemično učinkuje na semenčice. Pri vaginalnih sredstvih je važna točna uporaba, pravičen čas vložitev in način vlaganja. Vsa kontracepcijska sredstva so zanesljiva samo pod pogojem, da jih pravilno in vestno uporabljamo. Pogovorimo se o teh zadevah z zdravnikom, srmežljivost tu ni na mestu. Razgovor o spolnih vprašanjih ni nekaj nedostojnega, temveč je sestavni del vzgoje žene in moža.

M. D.

Otoci ulavili kita

V eni izmed afriških držav se je ob morju kopala skupina 200 otrok, ko se je nenadoma razburkalo morje. Naenkrat se je pojavila pred otroci velika riba. Bil je kit, ki je začel v te vode. Po prvem strahu so otroci obkrožili kita, ki je izgrabil občutek za orientacijo. S klicanjem in vzkliki je otrokom uspešno privabil kita bliže, nakar so navalili nanj s kamenjem in palicami in ga premagali. Kit je bil dolg 20 metrov in težak dve toni. Verjame?

Čitajte

Celjski tednik

za male bralce

Na sprehodu Spomini in prijateljstva ostanejo...

Sonček pokukal je izza gore, trobentice zlate že se bude. Slavčki nam bodo zapeli prešerno, saj sprehajanje v jutrih je, kajpak, primerno.

Hitro pogledjmo v zelene grmičke, če tam ni majhne, repate lisičke! Tu v duplu nekaj sušiti, glej, ptičji zbor že se glasi.

In sivega zajčka tu si oglej, poskočim za njim, morda ga dobim. Ej zajček, nikar se ne boj, počakaj me vendar, daj, malo postoj!

A zajček se dela, kot da ne sliši, ti dekle se raje pod nosom obriši! Z zajčkom torej ni nič, a jaz si vseeno zapojem kot ptič.

Marinka Šusta,
7. razred osn. šole,
Polzela

In še odgovor na Mirinkino ljubeznivo pismo:

Tvoja pesmica, Marinka, nam je bila všeč, zato smo jo tudi objavili. In če si jo napisala popolnoma sama — upamo vsaj, da je tako — smo jo še tembolj veselili. Tvoja velika želja o zbirki bo mogoče še nekaj časa počakala, kajne? V zameno pa Te vabimo mi, da nam še pišeš in priložiš katero izmed svojih prijetnih pesmic. Samo, Marinka — nikdar ne prepisuj pesmi drugih pesnikov, tudi njihovih zamisli ne jemlj. Če bo pesmica res in samo Tvoja, nam bo neprimerno bolj ljuba — pa četudi bo malo nerodna — kot pa tiste, ki ne bi zrasle v Tvoji glavi. Vsako objavljeno pesmico pa Ti bomo tudi skromno honorirali. Lepo pozdravljena in piši kaj!

»Pelje me vlak v Strunjan, tja v primorski svet...«

Tako se je pričela kronika našega celomesečnega življenja v Strunjanu. Kdor še ni videl tega kraja, bi ga morda na pogled razočaral, toda osamljen na lepem istrskem svetu ni. Obdan je z našimi najlepšimi obmorskimi mesti — Portorožem, Izolo in Piranom. Zato turistom tudi v tem majhnem kraju ni nikdar dolgčas, mi pa smo se v Strunjanu počutili skoraj bolje kot doma. Cel mesec smo tam preživljali s svojimi avstrijskimi prijatelji, se kopali, zabavali — živeli smo kot ena družina. Niso nas motile niti

starostne razlike, ne tuj jezik — vedno smo našli pravo pot sporazumevanja.

Bili smo razdeljeni na več skupin. Na vratih deklislih sob smo lahko razbrali naslove: Rusalka, Vžigalke, Ostrige — glavni skupini Indijanci in Gusarji, pa sta domovali v šotorih. Oboroženi so bili s pogubnosnimi kopji — navadnimi trstikami in vsak jih je rad ubogal. Tudi Avstrijci niso zaostajali za nami: Gagarin, Fidel Castro, posebno pa še Internacionalno bile res vzorne skupine. Sicer pa so skupine predstavljale le formalnost; v resnici smo bili tako povezani med sabo, da se na

to razdelitev nismo ozirali. Druge pa smo imeli vsi najrajši voditelji tovarišico Hildo in Alenko. Prva je s svojim vedrim humorjem zabavala vse v domu, drugo pa smo občudovali kot vsestransko in navdušeno športnico. Tudi »Freundi« — tako so Avstrijci imenovali svoje vodice so nas imeli radi in večkrat smo po cele ure prebili skupaj in se pogovarjali v našem »Esperantu«. Skupaj smo pripravili »Veseli večer,« »Pokaži, kaj znaš« in na koncu še poslovični večer. Toliko ur smo prebili skupaj, da smo na koncu že težko ločili, kdo je »njihov« in kdo je »naš«. Najtežje so to ločile kuharice, ko so delile »repete«. Toda tovarišica Francka in njene dobre pomočnice so nam to prestopke rade oprostile. Dnevi so potekali v najlepšem in najglobljem prijateljstvu in ob slovesu, je bilo slišati nič koliko vzklikov: »Piši mi! Piši mi!« Na celjski postaji smo imeli v obeh težke solze slovesa.

Samoten dom na strmem strnjanskem hribu je sprejel nove stanovalec, lepa plaža ob čistem morju pa je ostala prazna. Poštari prinašajo prva pisma naših tovarišev in oni pričakujejo naša, ki smo jih že pred dnevi vrgli v nabiralnike. Ločili smo se, spomini in prijateljstva pa bodo ostala — drugo leto, dragi prijatelji, spet na svidenje!

Manja in Janez z Otoka

Kam naj grem?

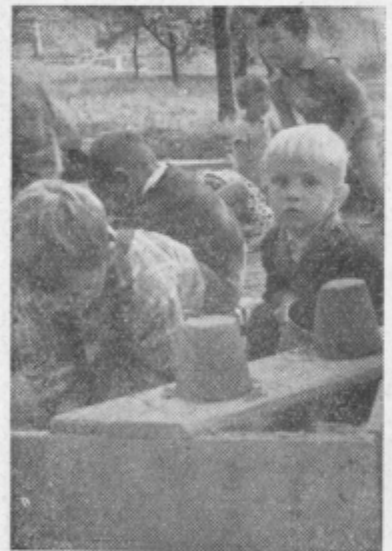
napravil?« sem se vpraševal. In danes je lahko odgovorim. Izpit sem opravil in s tem prestopil prag novega življenja, novih napredov, toda bližam se cilju.

Janez Dimitrovič,
Kasaze 42,
Petrovče

Dragi Janez, hvala za prijetno pismo. V odgovor na vprašanje pa to-le: raje kot obnove imamo izvirne stvari. Če so ti zgodbe iz naše nedavne preteklosti tako pri srcu, lahko katero zapišeš po pripovedovanju staršev, znancev. Pošlješ nam jo in veselji je bomo. Oglasi se še kaj! Pozdravljen!

Indijanci v Strunjanu

Mojstri v gradnji iz peska

Zlata mrzlica popušča

Toliko obetana oblčila — malone vsa v zlatu in z zlatom, so bila precej krajša modna muha, kakor pa rjava barva, ki se je usidrala v najrazličnejših letnih in zimskih vzorcih in je, kakor kaže, tudi po delj ko enoletni popularnosti ne bo mogoče izrinuti. Ta-

Mačeha

Vroče poletje se je že umaknilo in predalo svoj prostor hladni jeseni. Po travnikih že modri jesenski podselek, ki je za dolgočasno jutranjo meglo prvi znatelec jeseni.

Po vrtovih, gredicah in grobovih je usahnilo poletno cvetje. Vrtarji obnavljajo nasade — mačeha sadijo. Mačeha — kako čudno ime za skromno, nežno cvetico, ki krasi vrtove takrat, ko nobena druga ne cveti! Mačeha pa cveti, dokler je ne pokrije sneg in takoj, ko sneg skopni, se znova nasmeje soncu s svojimi pisanimi cvetovi. In to naj bo mačeha?! Da!

Ce natančneje pogledamo cvet, vidimo, da ima pet venčnih listov. Spodnji največji in najlepši je mačeha sama. Desno in levo od nje sta v lepih pisanih oblekah njena otroka, na vrhu pa obledela pastorka. Ce cvet obrnemo, vidimo pet časnih listov. Kot pet stolčkov, se mi zdi. Vsak od cvetnih listov bi lahko sedel na svojem stolčku, toda to ni tako. Mačeha sedi na dveh stolih, njena otroka vsak na svojem, pastorka pa se stiskata na enem. Zato se ta skromna cvetlica imenuje »Mačeha«. Prepričajte se!

Anica Ocvirk,
Vrhe 21
Teharje

Nada Tržan,
Smarjeta pri Celju

KDO JE OBSOJEN?

Pred dnevi sta bila pred petčlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju, ki mu je predsedoval sodnik Janko Cigoj, obsojena mezdna knjigovodkinja pri splošnem gradbenem podjetju »Gradnja« iz Zalca Minka Mihevc na 9 let strogega zapora in tesar Julij Zajc na 1 leto in 3 mesece strogega zapora. Takšen je bil zaključek razprave, ki je trajala tri dni. Na zatožni klopi sta sedela sorazmerno mlada človeka, ki sta se znašla na poti gospodarskega kriminala.

Gospodarski kriminal ni tako redek primer. Mnogi skušajo na lahek način živeti in poskušajo najti sredstva za to v družbeni lastnini. Prej ali pozneje se vsakdo, ki poskuša nekaj podobnega, znajde na zatožni klopi, kakor sta se ta dva človeka, ki bi lahko imela svetlo življenje pred seboj, živela od tistega, kar bi si s poštenim delom zaslužila in bi jima prav gotovo zadostovalo za primerno življenje.

Oba sta samska. Očetov nimata več. Dekle je mesečno zaslužiло okrog 21.000 din. Prvič se je znašla na krivi poti že 1956. leta, ko je bila zaradi poverbe v sorodnem podjetju »Beton« v Celju obsojena na 3 leta in 6 mesecev zapora. Takrat ji je bilo 19 let. Mladost, ko je komaj začela spoznavati življenje. Tudi takrat sta bila dva pred sodiščem: moški in dekle. Kazen je prestala in skle-

nila, da nikoli več ne bo poskušala kaj podobnega storiti. Sprva se je zaposlila v drugačni službi, toda kmalu so jo pregovorili vodilni organi v podjetju »Gradnja«, da je nastopila službo pri njih. Odredili so ji delovno mesto mezdne knjigovodkinje in blagajničarke obenem. Da, spet je imela v rokah ves denar, ki je tekel skozi podjetje. Nekaj mesecev je bilo vse lepo in prav, dokler se ni pojavil Julij, katerega je dekle močno vzljubilo. Tarnal je, da ima pre nizke prejemke. Dekle je zgubilo razsodnost in hotelo fantu ustreči. Prvi denar, drugi denar, nekaj fantu, nekaj sebi, dokler ni naneslo že okrog poldrug milijon dinarjev in še nekaj. Denarja ni več. To se je zgodilo od lanskega julija do letošnjega februarja. Kratek čas!

Razprava pa je pokazala še nekaj drugega. Čeprav je obsodba že izrečena; strogo in pravično, se nehotе sprašujemo: kdo je bil obsojen? Dekle je bilo zelo mlado, ko je prvič sedlo pred sodnika. Tudi takrat je razdajala denar, kot je trdila, nekomu drugemu, kar pa ni mogla dokazati. Potop je dala nekaj denarja svojemu Juliju, toda spet ni mogla dokazati, kolikor je rekla, ker za to ni imela niti potrdil niti prič. Tudi povedati ni mogla, kje je okrog pol milijona dinarjev. Cudna prestopnica! Nekateri priče so poudarile, da je bila v podjetju zelo priljubljena in tovariška, da je vsakomur rada pomagala, da je vsakomur, kdor je želel, posojala tudi denar in to celo večje zneske večkrat brez potrdil, brez podpisov. Ali so se tisti njeni sodelavci v podjetju vprašali, čigav denar si sposojajo? Ali so si lahko mislili, da dekle, ki ima skromno plačo, čeprav je samska, more toliko prirediti, da jim lahko posoja celo po več tisočakov? Da, bila je dobrodušna, tovariška, pomagala je v sili vsem v kolektivu! Lepo je bilo to slišati pred sodniki, toda to ji ne odtehta 9 let, v katerih se bo morala pokoriti za svoj grabež. Morda bi bilo bolje, ko ne bi gojili tako familijarnega tovarštva v podjetju in bi dekletu, ki je odsedlo že triletno kazen zaradi poverbe, bolj gledali pod prste in pravočasno preprečili zločin proti družbeni lastnini. Če bi bili natančni in strogi nadzorniki nad njenim delom, ji ne bi bili sovražniki, temveč najboljši prijatelji.

Ob vsem pa eno drži: dekle ne bi mogoče ponovno samostojno razpolagati z denarjem v podjetju. Cemu se niso vodilni organi pozanimali za njeno preteklost in jo odredili na mesto, kjer se ne

bi mogla spozabiti? Da, to pot je sodišče ukrenilo, da se po odsluženi kazni ne bo moglo pripetiti nekaj podobnega, ker ji je s sodbo prepovedalo opravljanje poklica, v katerem bi samostojno upravljala z družbenim premoženjem, za dobo 8 let po prestani kazni. Verjetno, do takrat pa bo zelo dolgo. Tega ne bi bilo, če bi v podjetju z dekletom ravnali, kot bi bilo primerno za dekle, ki je bilo kaznovano. Več nadzora, več discipline in manj familijarnosti, pa bi dekle lahko bilo danes morda pristo in celo srečno zaljubljeno, kar si je tako želela, ko se je z vsemi sredstvi potegovala za soočenega Julija, ki pa je hlepel samo za tem, da bi hitro zaslužil denar in si poleg motor-

nega vozila kupil še hišo. Tudi on za svoje cilje ni izbiral sredstev.

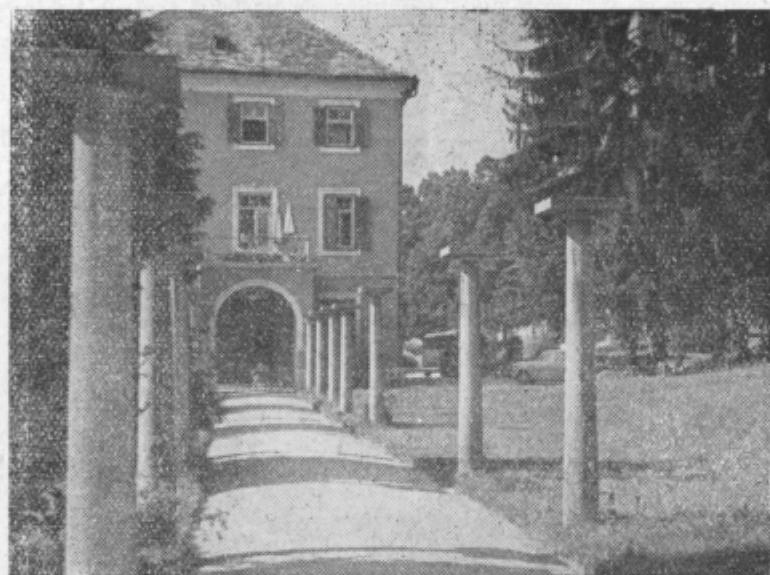
Kdo je obsojen? Dekle in fant. Ne, ne samo onadva! Obsojena je obenem družba starejših, ki je zapustila dekle osamljeno, ko ji bi bilo najbolj potrebno pomagati. Obsojeni so tudi ljudje, ki so jo zaposlili na mestu, kjer celo po odredbi ne bi smela biti, saj ena oseba ne more vršiti dela blagajničarke in mezdne knjigovodkinje v podjetju. Obsojeni so tudi tisti, ki so ji s predomačimi odnosi omogočili, da jim je izposojala denar iz redne blagajne. Obsojen je nered, brezskrbnost in nezdruvo »tovarištvo«! Dekle bo sedelo 9 let, to naj bo v svarilo vsem, kaznovanim in ne kaznovanim!

Vedno več gostov

Včasih je že v prvih jesenskih dneh upadlo število gostov v Rogaški Slatini, letos pa je še vse živo. V septembru je bilo več gostov, kakor v avgustu. Povprečno je okrog 1400 gostov, kar je prav gotovo rekordno število. Tudi tujci so se začeli bolj zanimati za to obsejalno zdravilišče, ki je prav ljubko sredi svežega zelenja. Letos so imeli že vrsto imenitnih obiskov. Rogaško Slatino je obiskal gvinejski minister za industrijo, v teh dneh se mudi tam podpredsednik republike Mali Jakuba Maiga. Sredi septembra se

je mudila v Rogaški Slatini 28 članska delegacija poznanjskega inštituta za balneologijo iz Poljske, ki je bila gost Zveze hrvaških zdravilišč.

Nedvomno bo potrebno na Šmarnskem storiti več za turizem. V kraju bodo morali povečati hotelske zmogljivosti, da se ne bi več dogajalo kot letos, ko so morali odklanjati goste, ki so si hoteli podaljšati bivanje, ker so na pragu bili že tisti, ki so po načrtu dobili rezervacije.

Stebrišče pred Slatinskim domom

Polletni občni zbori sindikalnih podružnic

Na plenumu občinskega sindikalnega sveta v Slov Konjicah so razpravljali o pripravah za letošnje polletne občne zbor sindikalnih podružnic. Predlagali so naj bi polletne konference opravili predvsem v podružnicah industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij, obravnavali pa bi letošnje polletne dosežke v proizvodnji, doseganju dohodka, izdelovanju novih pravilnikov o delitvi čistega dohodka in ostala vprašanja v luči novih gospodarskih predpisov.

Kot so poročali nekateri odbor-niki iz podružnic, so pravilniki o delitvi dohodka in čistega dohodka v večini večjih podjetij šele v izdelavi, dočim se v manjših podjetjih šele pripravljajo na njihovo sestavljanje.

Vaše vstice

Zanima me resnica

Tovariš urednik! Oprostite, da vas nadlegujem s stanovanjskim problemom. Vendar bo moja zgodba in vprašanje kratko.

V partizanskih enotah sem bil od 1942. leta.

Z ženo se sedaj stiskava v majhni sobici v Mozirju, ki nama služi za kuhinjo in spalnico. Večkrat sem prošil za stanovanje, v odgovor pa sem dobil odgovor, da si poiščem stanovanje pri privatnikih, ker so stanovanja, ki so bila v bloku še prazna, namenjena občinskim uslužbencem.

Ko sem uvidel, da tako ne bom rešil lastnega stanovanjskega problema, sem prošil za dovoljenje za gradnjo stanovanjske hiše. Prvo prošnjo so mi odbili, drugo pa mi je občina le ugodno rešila. Dejali pa so mi, da jo mora odobriti še Okrajni ljudski odbor. Ker so mi obljubili, da bo zadeva urejena kmalu, sem čakal in še vedno čakam, celo upanje na to rešitev sem že izgubil.

Svetujte mi, kaj naj naredim?

Stanovanjske probleme borcev so v začetku leta obravnavali zvezni in republiški organi, o tem so razpravljali tudi okrajni forumi, a tudi vse občine so posvetile temu problemu letos ob dvajseti obletnici vstaje posebno pozornost. Povsod so sprejeli odločno stališče, da je potrebno borcem Narodno osvobodilne vojne omogočiti, da dobijo ustrezna stanovanja.

Naj navedemo samo primer iz Celja. Prav občina je bila pobud-

Ali se res neda urediti drugače?

Tovariš urednik!

Svoječas je imelo podjetje »Elektro« za pobiranje plačila za uporabo električnega toka urejeno tako, da je pobiralec prišel k potrošniku že prve dni po prvem. Zadnje leto pa se je ta red popolnoma spremenil. Potrošnik mora čakati pobiralca še preko polovice drugega meseca, da lahko poravnava račun za pretekli mesec. Ker se datum pobiranja in merjenja uporabljene elektrike spreminja, se istočasno spreminja tudi znesek, kar pa včasih potrošnika nemalo preseneti. Nerodnost je tudi v tem, ker mora imeti potrošnik vsak dan isto skrb in se od doma ne more oddaljiti, saj bi posledica za neporavnano uporabo toka bila neizbežna.

Vsekakor bi bilo dobro slediti zgledu pobiralcev radijske in časopisne naročnine, ki pridejo redno prve dni po prvem, ko je potrošnik ali naročnik na izdatke pripravljen.

nik akcije za izgradnjo stanovanj za borce. Tako je zgrajen poseben blok, kjer so dobili stanovanja borci, a tudi podjetja so pri delovanju stanovanj dala prednost borcem. To akcijo, ki zaradi težavnih stanovanjskih razmer v Celju ni bila lahka, je vodil osebno predsednik občine.

Zaradi tega se nam vaše vprašanje zdi dokaj nerazumljivo. Razumljivo pa je, da bi uredništvo le težko ugotovilo, kje se je zadeva zataknila. Menimo pa, da bi se za vaš primer lahko uspešno zavzela Zveza borcev, zlasti še ker kaže, da se je zadeva zataknila v nekem predalu neskrbnega uradnika. Istočasno pa menimo, da je dolžnost ustreznih občinskih organov, da vam natanko pojasnijo, kaj je z vašo prošnjo in zakaj doslej še niste dobili dokončnega odgovora. Vsekakor pa je jasno, da bi vam v občini vaše prizadevanje, da si zgradite lastno stanovanjsko hišo, morali podpreti in vam pri tem tudi pomagati.

Uredništvo

Pilštanjski drobiž

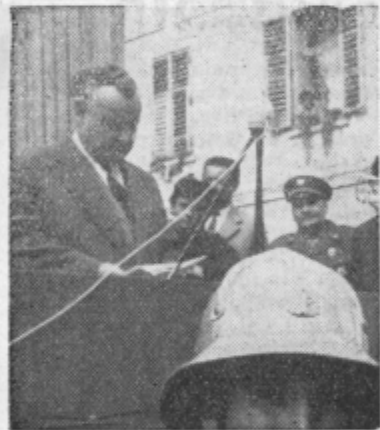
Tovariš urednik!

Na Kozjanskem so ceste eden izmed najbolj perečih problemov. Vsi vemo, da so zlasti ceste potrebne skrbne nege, sicer postanejo prava »težava« za preivalce. Tokrat ne mislim na glavno cesto proti Rogaški Slatini, ki jo asfaltirajo. Mislim na krajevne ceste, ki jih razumljivo ni možno asfaltirati, ker je pač treba sodobno urediti važnejše ceste. Vendar pa bi tudi cesto iz Lesičnega proti Pilštanju morali vsaj urediti. Nekateri menijo, da je ta cesta že toliko dotrajala, da se je ne izplača popravljati. To je eno mnenje, druga pa drugačna, resnica pa ostane, da Pilštanj rabi cesto. To so tudi dokaj jasno povedali ljudje na zborih volivcev in na raznih posvetovanjih in na konferencah. Zal pa je ostalo pri tem.

Res cesto in druge javne objekte je potrebno vzdrževati, saj sicer ne morejo v polni meri služiti prebivalcem, katerim so ti objekti tudi namenjeni. Če velja ta pripomba za pilštanjsko cesto, velja vsekakor tudi za šolo v tem kraju.

Morda bo med prvimi ureditvenimi deli v Pilštanju upoštevati tudi splošno potrebo po obnovitvi javnega vodnjaka, saj bi ta problem, ki pa zadene vse prebivalce, z malo truda in prizadevnosti že lahko rešili.

Iztok

Nekdanji komandant Kozjanskega odreda Marjan Jerin govori na slavlju v Kozjem

Od Stalača do Čačka vozi vlak veliko počasneje kot na glavni progi. Proga ne prenese velikih brzin, ki jih sicer zlahka zmore elegantna Dieslova lokomotiva.

V Kruševcu čaka na peronu množica ljudi. Burni vzkliki, pozdravi, objemi, Pionirji in mladinke obsipavajo izstopajoče s cvetjem.

Zeleni vlak spet krene. V Trsteniku podobna slika.

Vrnjačka Banja. Dvainpetdeset jih izstopi. Banja leži tri kilometre južno od železniške postaje. Zaradi tega oficialnega sprejema ni. Predsednik občine, sekretar občinskega komiteja ZK in predsednik ZB sprejmejo goste in jih odpeljejo z dvema avtobusoma proti Banji.

Pred dvajsetimi leti so jih vse zlomljene in strte odpeljali po isti poti s kočijami. Takrat so izgnanci in gostitelji obakraj ceste jokali nad skupno usodo. Danes jim ob srečnem svidenju žare oči in rde lica.

Pred hotelom »Istra« je zbrana tisočglava množica. Avtobusi obstanejo. Ljudstvo vzklika: »Dobrodošli brača Slovenci!« Oči izstopajočih iščejo znance in prijatelje, gostitelje izpred dvajsetih let. Lepo število jih je, toda mnogi so se ali preselili ali so umrli. Nepozabni prizori: pozdravi, objemi, poljubi, solze. Sestnajst let je zdrknilo skozi čas od poslednjega svidenja v julijskih dneh

Utrinki z velike poti Bratstva in enotnosti Savinjščani v Vrnjački banji in Trsteniku

1945, ko so Slovenci zapuščali bratsko Srbijo in se vračali v svobodno Slovenijo.

Množica se umiri. Na pozdrav predsednika občinskega odbora ZB Save Savića odgovori vodja vrnjačke skupine Drago Predan. Potem pozdravita gostitelje in izročita predstavnikom bogate šopke cvetja mladinka Mojca iz Laškega in pionir Markec iz Topolšice. Med navdušenimi vzkliki bratstvu in enotnosti drsijo po licih starim in mladim solze od sreče in ganotja.

Skozi gost špalir belo oblečenih pionirjev in pionirk s šopki v rokah krenejo gostje k svečanemu kosilu. Spet pozdravni in odzdravni govori. Pionirji izročajo udeležencem lepe šopke rdečih nageljev, vodja skupine pa pokloni predstavniku občinskega odbora ZB dragoceno umetniško sliko. Vsakdo dobi ciklostiran program tridnevnega bivanja v Banji, prospekte vseh banj v Srbiji in po dve frankirani razglednici za odplošljanje pozdravov.

Po svečanem kosilu odpeljejo domačini goste na svoje domove, kjer jih sprejmejo z vso njim lastno gostoljubnostjo.

Naslednji dan si gostje ogledujejo Banjo. Povečala in olepšala se je. Pridobili so nove hotelske zgradbe, olimpijsko kopališče in povečano kopališko poslopje.

Popoldne jih gostitelji odpeljejo k spomeniku padlim borcem na Popino, kjer je v zgodnji jeseni 1941 padlo v spopadu z Nemci devetintrideset borcev in kjer je bil težje ranjen tudi upravnik Delavske univerze v Velenju Vlado Valenček. Lovorov venec je položil dvainšedemdesetletni Ivan Rudolf iz Ptuja, ki je bil pri osvobodilnih bojih Srbije težje ranjen in ki je izgubil na sremski fronti sina edinca. Presenetljivo je, da so na spomeniku vklesani stih Kajuhove pesnitve »Veš mama...«, seveda v srbskem prevodu.

V manastiru Ljubostinja so si potem ogledali zgodovinske freske in grobnice carice Milice.

Trstenika, predvojne »palanke« z dva tisoč prebivalci skoraj niso mogli pripoznati. Danes premorejo v tem idiličnem mestecu ob Zahodni Moravi bogato strojno industrijo s celimi ulicami novih blokov. Njihov Dom kulture s klubskimi prostori in glasbeno

šolo bi bil lahko v ponos prenekačnemu slovenskemu mestu.

V nedeljo zjutraj so prisostvovali gostje intimni svečanosti, ko so domačini poklonili v Banji rojeni Mojci Stročkovi lepa darila in ji sporočili, da ima »kao njihovo dete« na voljo vsako leto tritedensko brezplačno bivanje v katerem koli hotelu Vrnjačke Banje. Potem so jih odpeljali z avtobusi na tisoč metrov visoko planino Goč, kjer jim je priredil upravnik Banje, član CK ZK Srbije in ljudski poslanec Branislav Čurčić svečano kosilo.

Večer so preživeli na sprejemu v hotelu Merkur, ki jim ga je pripravil predsednik občinskega ljudskega odbora Radojko Marković. Navzoči so poleg funkcionarjev političnih in družbenih organizacij še predsednik okrajnega odbora ZB spomeničar Dobrica Ristović, mati narodnega heroja Perka Čajetinca, mati padlih sinov dr. Blagojevičeva in drugi. Pri zdravicah so govorniki govorili o skupnem trpljenju, skupnih bojih in zalednih akcijah in na-

zdravljali večnemu bratstvu in enotnosti, ki je bilo tiste usodne čase skovano med srbskim in slovenskim ljudstvom.

K slovesu se je zbralo nad dva tisoč ljudi. To je bil pravi miting. Na okrašenem odru se zvrstijo govorniki, recitatorji, folkloristi, pionirji pa zapoje v slovensščini borbeno »Nabrusimo kose«. Od gostiteljev se poslovijo in se jim zahvalijo za nepozabne trenutke svidenja in za gostoljubje tovariša Drago in Ivan ter mladinka Moj-

ca. Povabijo jih prihodnjo pomlad v Slovenijo.

Na železniški postaji je spet množica ljudi. Pionirji mahajo z zastavicami v pozdrav. Predstavniki oblasti in političnih organizacij spremljajo odhajajoče do Trstenika. V vlaku izroče vsakemu za spomin lepo darilce. Potem se poslovijo. Vendar ne za dolgo, saj do pomladi, ko nam bodo obisk vrnili, ni več daleč.

P. D.

Pri spomeniku padlim borcem v Sremski Mitrovici

TELESNA VZGOJA IN ŠPORT

CELJE - da KLADIVAR - ne

Razen redkih izjem, se je četrto kolo jesenskega dela tekmovanja v slovenski conski ligi končalo z več ali manj pričakovanimi rezultati. Medtem ko je moštvo celjskih železničarjev doseglo v dvoboju z renomirano enajstorično ljubljanskega Slovana popoln uspeh in tako, kot pravijo nekateri poročevalci, znova pripravilo presenečenje, je Kladivar zabeležil že tretji zaporedni poraz. Tokrat je moral kloniti pred trboveljskim Rudarjem. Zdi se, da je po tem dogodku povsem izgubil stik z vrhom tabele. Zato pa so se Celjani močno usidrali med vodilnimi enajstoricami.

V nedeljo, 1. oktobra bo na vrsti peto kolo prvenstvenega boja. Celjani bodo odpotovali v Ljubljano, kjer jih bo pričakala enajstorična Triglava, bivšega Odreda. Trenutno ima Triglav točko več, kar pa ne pomeni, da bi bil nepremagljiv. To je potrdil tudi nedeljski dogodek, ko je moral svojemu kranjskemu soimenjaku ponuditi roko za remi. Kladivar bo doma gostil moštvo Nove Gorice, ki zavzema trenutno peto mesto s prav tolikšnim številom točk. Lanj sta si ti moštvi v medsebojnih srečanjih podelili razpoložljive točke. Tako so v Novi Gorici zmagali domačini z rezultatom 3:0, doma pa Kladivar s 6:0. Kako pa bo zdaj? Menda je že čas, da Kladivar pretrga niz porazov. Sicer pa, počakajmo...

Tega bi ne smeli dovoliti!

NAS KOMENTAR

Razprave o neljubih in žalostnih dogodkih na prijateljski mednarodni nogometni tekmi, med celjskim Kladivarjem in reprezentanco Conacryja, 5. septembra na Glaziji v Celju, se še zmeraj niso polegale. Kot je znano se je tekma končala vse prej kot v prijateljskem razpoloženju in v duhu konference, ki je tiste dni zasedala v Beogradu. Približno dvajset minut pred rednim zaključkom je sodnik odžvižgal konec srečanja, ki je postajalo vse bolj grobo in surovo.

Ne glede na vse dogodke, ki so se zvrstili na igrišču in potem in ki zaslužijo vso obsodbo, pa tudi primerne konsekvence, bi rad opozaril na nekatere okoliščine, ki bi jih bilo treba upoštevati pri presoji vseh zapletljivosti, ki so dobili širši in ne samo celjski odmev.

Menim, da je Nogometna zveza Jugoslavije vodila vse premalo računa o gostovanju nogometne enajstorične iz Gvineje pri nas. Znano je, kako so predstavniki Celjske nogometne podzveze ter ND Kladivarja iskali vsa pota, da bi dobili zvezo z moštvom, katerega obisk so napovedali tudi v Celju. Končno so s pomočjo ljudske milice ugotovili, da so gostje v Krapini. Mimo tega so imeli nogometaši iz Gvineje dosti prešihko spremstvo. Z njimi ni bilo primernih spremljevalcev, niti zadovoljivih tolmačev. Zaradi tega je bilo sporazumevanje zelo oteženo. In končno, Nogometna zve-

za Jugoslavije ni niti obvestila, kakšno je to moštvo, kakšne kvalitete in zato, katere domače enajstorične naj nastopajo proti njemu. Menim, da že te okoliščine govorijo o skrajno slabi organizaciji gostovanja gvinejskih nogometašev pri nas.

Ne glede na to, pa v ničemer ne moremo zagovarjati dogodkov, ki so se pripetili na igrišču. Gostitelji bi morali poskrbeti, da bi se tekma končala v pravem prijateljskem razpoloženju, zlasti še, ker je šlo za moštvo tistega afriškega naroda, ki šele stopa na lastno in samostojno pot v vseh pogledih in tako tudi v športnem. Kot domačini bi se namreč morali zavedati, da je šlo v tem primeru za nekaj več, kot pa samo za breanje žoge in zabijanje golov. To je bilo končno najmanj važno. Tudi v tem primeru je šlo za potrditev in nadaljnje utrjevanje prijateljstva med dvema narodoma, oziroma državama. Vendar žal, se vodstvo Kladivarja, tega ni zavedalo. Nasprotno, pa je dovolilo, da so zlasti domačini pripomogli k izgredu, ki ne sodijo

na nobeno športno prireditev, najmanj pa na mednarodno. Zakaj so na primer ostali v igri igralci, za katere bi bilo bolje, če bi sedeli na klopi, saj so s svojim obnašanjem — ne z grobo igro — žalili čustva gostov. Prepričan sem, da bi se tekma končala v najlepšem redu, če bi ne bilo na igrišču nekaterih igralcev, ki se niso zavedali, za kakšen dvoboj sploh gre in ki so nazadnje razvneli še peščico prenapetih gledalcev. Tako so tudi ti pripomogli, da je imela tekma skrajno negativen zaključek.

Ce so na vse to pozabili igralci, pa bi tega ne smelo prezreti tehnično vodstvo Kladivarja, ki bi moralo z ustreznimi posegi zatreti nadaljnje zaostrevanje igre. Gotovo je, da pade del krivde za vse neljube dogodke tudi na vodstvo gostujočega moštva, saj bi tudi ono moralo pomirjevalno vplivati na svoje igralce. Zal se to ni zgodilo niti na njihovi, še manj pa na domači strani. Tako je tekma dobila madež, ki ga bo težko oprati, nikakor pa ne opravičiti.

Dva Belcerjeva gola

CELJE : SLOVAN 2:1 (1:1)

Novinec v slovenski conski ligi, nogometna enajstorična Celja, je tudi v srečanju s favoriziranim moštvom ljubljanskega Slovana potrdila, da je nanjo treba resno računati in da vsaj na do-

mačem terenu ne namerava zlepa vreči puške v koruzo. Celjani so zaigrali lepo, poletno in borbeno. Četudi so bili gostje morda v tehniški igranju za spoznanje boljši, jim to ni pomagalo

Najzaslužnejšim so dali priznanje

Pred dnevi so se v Celju zbrali slepi iz celjskega okraja na proslavi v počastitev 20-letnice vstaje in 15-letnice obstoja Zveze slepih Slovenije.

Tajnik Okrajnega odbora Zveze slepih tov. Ignac Kocijan je najprej odslal pridobitve naše ljudske revolucije in uspehe po vojne izgradnje, nato pa je spregovoril še o uspehih organizacije slepih, ki so se šele v naši družbeni ureditvi dejansko avrstili med enakopravne člane družbe. Poudaril je tudi vso skrb in pomoč, ki jo slepi sprejemajo od ljudske oblasti.

V nadaljevanju proslave, ki je bila združena z majhnim toda

prisrčnim kulturnim sporedom, ki so ga izvedli slepi mladinci, so podelili desetim najzaslužnejšim članom diplome. Prav tako so podelili diplomo tudi Okrajnemu ljudskemu odboru, ki je pokazal veliko razumevanje pri reševanju problematike slepih v okraju.

Ob tej prilike so razrešili dolžnosti dosedanjega predsednika Okrajnega odbora slepih tov. Arturja Rojsa, ki zapuša celjski okraj, za novega predsednika pa so izvolili komaj osemnajst let starega tovariša Pustinska, ki je gotovo najmlajši predsednik te organizacije v Sloveniji.

-ma

Lepši časi

Če sodimo po zaključkih in ugotovitvah nedavne seje sveta za kulturo pri Občinskem ljudskem odboru v Celju, potem je na dlani, da so se časi kulturnim ustanovam v mestu obrnili na lepše. To še posebej velja kar se tiče investicij, gradenj in adaptacij. Če smo prejšnja leta zaznamovali na tem področju veliko mrtvilo in silno počasno reševanje in obravnavanje zadev, so se zdaj stvari zasukale nekoliko drugače.

Pomemben korak naprej je bil dosežen pri načrtih za ureditev bodočega kulturnega centra v Celju. Na natečaju za idejne programe sta zmagala mariborska arhitekta, brata Kocmuta. Zdaj je v teku podrobnejša izdelava idejnega načrta za ureditev kulturnega centra, oziroma za gradnjo tistih objektov, ki sodijo v prioritetni vrstni red. Začetek gradbenih del pa je predviden šele za drugo polovico prihodnjega leta, kajti pred tem bo treba pripraviti teren, odstraniti nekatere objekte, pa tudi preseeliti določeno število strank. V bodočem kulturnem centru bodo najprej začeli z gradnjo velike prireditvene dvorane. Ne glede na dober začetek, pa se vendarle zdi, da program o gradnji kulturnega centra, kot ga predvideva petletni načrt, ne bo v celoti izpolnjen.

Uspešno in zadovoljivo se rešuje problem Mestnega muzeja in študijske knjižnice, čeprav z veliko zamudo. Zdaj so dela na Muzejskem trgu že v takem razmahu, da bi jih bilo nemogoče prekiniti in zavlačevati. Vsi izgledi kažejo, da bo študijska knjižnica prihodnje leto že pod

novo streho in da bo končno urejen tudi lapidarij.

Prav kmalu bo rešeno vprašanje ljudske knjižnice, ki se bo preselila v prostore, ki jih sedaj zaseda skladišče podjetja Lesnine na Slandrovem trgu. Načrti za ureditev teh prostorov so izdelani in potrjeni. Zdaj čakajo le še na to, da bodo skladišče izpraznili. S preselitvijo ljudske knjižnice na Slandrov trg, pa bo njene dosedanje prostore dobila pionirska knjižnica.

Pa še ena vesela vest — tudi za mestni arhiv so po dolgem iskanju našli primerne prostore v zgornjem nadstropju narodnega doma.

PRVA USPEHA »TORKOVE TRIBUNE«

Izgleda, da je imela »Delavska univerza« v Celju srečno zamisel z uvedbo »Torkove tribune«, ki je do sedaj imela že dve uspehi prireditvi.

Pretekli teden je o beograjski konferenci govoril novinar znanje politične rubrike RTV Ljubljana Drago Kosurli, ta teden pa je o poteh v vesolje predaval dr. Fran Dominko, profesor prirodoslovno-matematične fakultete v Ljubljani. Obe predavanji je spremljal predvajanje diapozitivov.

Zelo posrečena je skronica našega mesta, ki jo z glasbo, govornim tekstom ter barvnimi diapozitivi, prirejajo pred vsakim predavanjem. V tej kroniki in sliki in besedi opozarjajo na najvažnejše politične, gospodarske in društvene dogodke.

Pri obeh predavanjih je obiskovno napnilo veliko dvorano Narodnega doma.

Gibanje PREBIVALSTVA

V Celju je bilo v času od 16. do 23. septembra 1961 rojenih 15 dečkov in 11 deklic.

POROCILI SO SE: Strajhar Jožef, sladstnik iz Lise in Marja Regoršek, uslužbenka iz Zepine. Leopold Suholežnik, stavbeni ključavničar in Margareta Bugarin, uslužbenka, oboje iz Celja. Roman Grubič, delavec iz Krške vasi 45 in Berta Zohar, uslužbenka iz Celja. Janez Pajk, delavec in Justina Starkel, poljedelka, oboje iz Javornika.

UMRLI SO: Antonija Tekavc, upokojenka iz Celja, stara 78 let. Antonija Šerbak, poljska delavka iz Rajnkovec, stara 72 let. Marija Faganel, gospodinja iz Ptuja, stara 76 let. Ivan Fidler, mizarški mojster iz Zlatec, star 52 let. Neža Polajzer, gospodinja iz Donačke gore, stara 52 let. Drago Kragolnik, otrok iz Košnice, star 25 dni.

Atletika

160 ATLETOV NA OKRAJNEM PRVENSTVU

V nedeljo depoldne je bilo na novem stadionu v Zalcu okrajno prvenstvo v atletiki za člane, članice, mladince in mladinke. V celoti je nastopilo blizu 160 tekmovalcev iz enajstih partizanskih in športnih društev, pa tudi šolskih aktivov.

V posameznih skupinah so naslove okrajnih prvakov osvojili: ČLANI: Vučur na 100 (11.2) in 300 m (37.7), Naraks na 1.500 (4:07.5), Brodnik v skoku v daljino (6.52) in metu kopja (60.45), Djurica v metu krogla (15.91), Peterka v metu diska (46.10) ter Krušič pri skoku v višino s 175 cm.

MLADINCI: Logar na 100 (11.9) in pri skoku ob palci (545), Gošnjak v teku na 300 (42.1), Zuntar na 1.000 (2:42.5), Jamnik pri skoku v daljino (620), Pisanec pri skoku v višino (170), Vidmarjer v metu krogla (14.72), Rotar v disku (42.80) ter Slander v metu kopja (49.60).

ČLANICE: Silan na 100 (12.4) in pri skoku v daljino s 4.94, Slanin v teku na 600 m 1:39.7, Rozman v višino s 142, ter Skornikova v metu diska s 30.25 in krogla z 9.67.

MLADINKE: Lešek v teku na 60 z 8.4 in pri skoku v daljino s 4.40, Vodišek v teku na 400 metrov s 1:08.2, Kodla pri skoku v višino s 138 ter Medveškova v metu diska s 36.55 ter metu krogla z 10.48.

Protest v Trbovljah

RUDAR : KLADIVAR 4:3 (2:2)

Kakor prejšnjo nedeljo Celjani, tako je tudi zdaj vodstvo Kladivarja vložilo po izgubljenem dvoboju s trboveljskim Rudarjem protest, češ, da je v ekipi domačinov nastopil mladenič, ki še nima pravice do igranja v takšni ligi.

Ne glede na izid razprave za zeleno mizo, Kladivar ni imel podrejene vloge. Tekma je bila živahna in polna neizkoriščenih priložnosti za gol. Pri tem so prednjačili domačini. Na igrišču so se dogodki razvijali tako, da so do prvega uspeha prišli domačini. Kmalu zatem je Lukač ne samo izenačil, temveč tudi povedel svoje moštvo v prednost 2:1. Minuto zatem je bila žoga spet v sredini igrišča, kajti Rudar je dosegel izenačenje. Drugi polčas je minil v premoči domačinov, ki so zabili še dva gola, igralci Kladivarja pa so se »prebudili« šele ob zaključku tekme, ko so po Vesiču postavili tudi končni izid dvoboja 4:3.

V predtekmi je mladina Rudarja premagala moštvo Kladivarja 3:1.

lo, da bi rešili vsaj eno takšno. Celjski železničarji so zmagali po silno razburljivi in napeti igri. Gledalci pa so imeli občutek, da bi se lahko njihova zmaga glasila izdatneje, če bi sodnik upošteval nekatere prekrške obrambnih igralcev gostujočega moštva med domačini.

V moštvo Celja sta tokrat prvič nastopila Florjanc in Marcius. Čeprav se še nista najbolje znašla, sta prinesla pomembno ojačanje napadalni petorki.

Pri streljanju na gol je bil obkraj uspešen Belcer. Naš posnetek je bil napravljen v trenutku, ko se je prvič potresla Slovanova mreža.

V predtekmi so mladinci Slovana visoko premagali mlade igralce Celja z rezultatom 7:0.

JUDO

Maribor : Olimp 20:4

Srečanje judistov Maribora in celjskega Olimpa se je končalo z visoko zmago Mariborčanov 20:4. Po eno točko so Olimpu pridobili: Seles, Urbančič, Jankovič in Drog.

Obnavljeni dom na Okrešlju

Morda bi bilo boljše, če bi napisali — nov dom na Okrešlju, saj od stare postojanke ni ostalo skoraj ničesar. Tako je Frischaufov dom, v najlepši krnici naših Alp, dobil povsem novo obleko, pa tudi novo notranjo razporeditev in ureditev prostorov. Namesto ene, precej temne jedilnice, sta nastala dva lepa in svetla prostora. Tudi kuhinja je na drugem mestu, lepša in smotrnejše urejena. Na račun prizidka so pridobili nove nočitvene kapacitete, tako da lahko sprejme obnovljeni dom na Okrešlju 120 gostov.

Adaptacija Frischaufovega doma na Okrešlju sodi v vrsto prizadevanj za turistično ureditev Zgornje Savinjske doline in njenega območja. Ko pa bo speljana do te postojanke še žičnica za potnike, potem bo novi dom dobil še večjo veljavo. Računajo, da bo žičnica urejena do jeseni prihodnjega leta.

Ob otvoritvi obnovljenega doma na Okrešlju je celjsko planinsko društvo pripravilo majhno slovesnost, na kateri je najprej spregovoril tajnik planinskega društva Božo Greblaher, zatem pa še predsednik Tine Orel. Lep spored slovesnosti sta izpopolnila recitatorja ter trije mladinskega planinskega odseka Tovarne emajlirane posode.

Celjska kronika

Nagrade

»Kekec in Mojca«
V CELJSKEM GLEDALIŠČU

V nedeljo popoldne bo pričelo celjsko gledališče uprizorjati mladinsko igrano »Kekec in Mojca«, ki jo je po Vandotovi povesti »Kekec na volčji sledi« dramaturgiral Celjan Milan Stan- te.

To delce je našlo že široko po Sloveniji mnogo hvalečnih mladih gledalcev, celjsko gledališče pa z njim ne bo razveselilo le celjske otroke, marveč bo z njim obiskovalo številne kraje, ki bi za svoje otroke želeli organizirati to gostovanje. Tako je anšambel sprejel hvalečno nalogo, vzgajati tudi okoliško mladino, ki je sicer prikrajšana za kakovostne uprizoritve.

Igro je našel režiser Zarko Petan, gost iz Ljubljane, v naslovni vlogi pa bosta igrala Volodja Peer in Vera Perova. Pehto bo predstavljala Nada Božičeva, Skazeta Jože Pristov. Nastopili bodo še: Marija Goršičeva, Marjanca Krošova, Pavle Jeršin, Janez Škof, Tone Solar, Marjan Dolinar ter mlada Duška Škofova in Jelko Peer. Glasbo je napisal Marjan Vodopivec, sceno je zasnoval Uroš Vagaja, kostume Alenka Bartlova.

Posebno veselje pa bo pripravil otrokom celjski AEROKLUB, ki je predlagal celjskemu gledališču nadvse mikavno ponudbo: Otroci do 14. leta starosti naj napišejo kratko domačo nalogo pod naslovom »Kekec in Mojca v celjskem gledališču«, ki jo naj potem odpošljejo na naslov: »Slovensko ljudsko gledališče v Celju« do 1. januarja 1962. Letni Udeleženci natečaja naj priložijo naslednje podatke: Ime in priimek, bojem naslov, starost, razred in šola, ki jo obiskujejo!

Trije najboljši prispevki bodo nagradjeni z letalskimi poleti nad Celjsko in Saleško dolino.

I. nagrada: 1 uro poleta z letalom;

II. nagrada: pol ure poleta z letalom;

III. nagrada 20 minut poleta z letalom.

Ta nagradni natečaj velja za vse otroke do 14. leta tudi po okoliških krajih, ki jih bo gledališče obiskalo. Najboljše naloge bodo objavljene v Celjskem tedniku ter v gledališkem listu SLG Celje.

KOŠARKA

Okrnjena
liga

Te dni so začeli tudi košarkarska igranja, saj je spet napočil čas prvenstvenega tekmovanja v okrajni ligi. Na vprašanje, kako je organizirano letošnje tekmovanje, je predsednik tekmovalske komisije tov. Rajtmajer povedal, da v ligi sodelujejo samo štiri družine, ki imajo po enega zastopnika tako v moški kot ženski konkurenci in to so: Zalec, Šostanj (pri moških nastopa B ekipa), Velenje in KK Celje.

Glede na udeležbo, je nadaljeval tov. Rajtmajer, okrajna liga ni zadovoljiva, saj pomeni samo v primerjavi z lanskim letom zmanjšanje števila udeležencev za dva. Tako letos manjkata ekipi iz Štor in Preboda. Pa tudi sicer, ta liga ne kaže prave moči in razširjenosti košarke med mladino, saj je na primer samo na srednjesolskem tekmovanju nastopilo 12 moških in 6 ženskih ekip.

Vzrok za to, da košarka bolj stagnira kot napreduje je več. Eden med njimi je tudi pomanjkanje strokovnih kadrov, zlasti vadiateljev in instruktov za košarko. Na drugi strani pa se srečujemo s precejšnjim nerazumevanjem društva za to športno igro. Klasičen primer za to je celjski železničarski klub, kjer so zdaj vse sile osredotočile na nogomet, pozabili pa na košarko in menda tudi na nekatere druge panoge (kegljanje).

V prvih tekmah okrajne lige so moški dosegli naslednje rezultate: Zalec—Šostanj B 35:37 (27:21), Velenje—Celje 46:44 (24:25), Zalec—Velenje 52:35 (24:25). Ženske pa so se razšle z naslednjimi izidi: Zalec : Šostanj 49:15 (22:5), Velenje : Celje 7:16 (5:10), Zalec : Velenje 24:23 (15:7).

Rokomet

Velenjčani v vodstvu

Pred kratkim se je začelo prvenstveno tekmovanje rokometov tudi v celjski okrajni ligi. V konkurenci nastopa sedem moštev, izven nje pa druga garnitura ZRK Celja.

V četrtem kolu so igralci iz Velenja dosegli pomembno zmago v Laškem in se tako še bolj uvrstili na vrhu lestvice. Tamošnji igralec Partizana so premagali z rezultatom 23:21. Kovinar iz Štor je na Polulah slavil že tretjo zaporedno zmago, to pot 21:17. Dvoboj med pionirsko ekipo celjskega Partizana ter drugim moš-

tvom ZRK Celjem pa se je končal z zmago Partizanovih igralcev 21:18.

Po četrtem kolu je stanje na lestvici naslednje: Velenje 8, Kovinar 6, ZRK Celje in Partizan Celje po 4, Laško in Zalec po 3, Polule 2 in Konjice brez točke.

NOGOMET MED TEDNOM

BRANIK (Maribor) : CELJE 4:4

Pionirji
v atletiki

V nedeljo dopoldne bo na stadionu »Borisa Kidriča« republiško prvenstvo pionirjev v atletiki. Nastopilo bo okoli 300 najmlajših tekmovalcev.

nogomet

Trinajst moštev
v okrajni ligi

Te dni so začeli z okrajnim prvenstvom tudi v nogometu. Zdaj ima enotna okrajna liga kar trinajst članov. Sodeč po prvih rezultatih se zdi, da bo to tekmovanje zelo zanimivo in da se bo borba za prvo mesto razvijala med Velenjem, Olimpiem, Kovinarjem iz Štor in morda še katerim drugim moštvom.

V prvih srečanjih so bili doseženi nekateri tesni, pa tudi zelo visoki rezultati, kar kaže na veliko razliko med ekipami. Igrali pa so takole: Zreče—Steklar 0:4, Smartno—Šostanj 1:0, Konjice—Olimp 0:3, Kovinar : Velenje 0:2, Zalec—Nazarje 7:1, Rogatec—Vrnsko 5:1, Steklar—Rogatec 0:1, Šostanj—Konjice 1:4, Velenje—Smartno 4:1, Kovinar—Nazarje 6:2, Vrnsko—Zalec 4:13, Kladi-var B—Zreče 18:0.

Preteklo nedeljo je bilo na vrsti tretje kolo, ki je dalo naslednje rezultate: Olimp—Šostanj 2:0, Kovinar—Vrnsko 15:1, Zalec—Steklar 2:2, Rogatec—Kladi-var 5:6, Smartno—Nazarje 8:1, Konjice—Velenje 0:5. Moštvo iz Zreč je bilo prosto.

Po tem kolu je stanje na lestvici takole: Velenje 6, Zalec, Olimp, Kladi-var, Kovinar, Smartno, Rogatec po 4, Steklar 3, Konjice 2 ter Vrnsko, Šostanj, Nazarje in Zreče brez točke.

Prometna
KRONIKA
SKRB ZA VZGOJO

Promet z motornimi vozili se je na nasin cestah močno razmahnil po osvoboditvi, posebno pa se v zadnjih letih. Razumljivo je, da hiter razvoj motorizacije zahteva tudi več znanja in sposobnosti voznikov ter večjo varnostno tehniko. V prvih letih po drugi svetovni vojni je takšnih voznikov primanjkovalo. Zaradi tega je bilo nujno, da so sedli za krmlila ljudje, ki niso imeli dovolj ustreznih sposobnosti. Posledica — težke prometne nesreče. Njihovi vzroki pa — slabe ceste, pomanjkljivosti v cestno prometnih predpisih, slaba in pomanjkljiva vozila, nepozornost voznikov na cesti, slabo poznavanje prometnih predpisov in tako dalje.

Prometni uslužbenci tajništva za notranje zadeve so takoj pričeli z izpopolnjevanjem cestno prometnih predpisov, označba na cestah in z drugimi ukrepi, s ka-

terimi so opozarjali na koristnike cest, na pravilno razvijanje prometa in podobno. Navzlic temu se število prometnih nesreč ni zmanjšalo. Zaradi čedalje večjega števila nesreč na cestah, je šofer-ski poklic izgubljal na ugledu, čeravno poklicni vozniki niso bili zmeraj povzročitelji nesreč. Ko so mnogi razmišljali o tem problemu, so prišli do zaključka, da med drugim primanjkuje voznikom motornih vozil in ostalim koristnikom cest ustrezna vzgoja o prometu. Iz teh misli in pobud je nastalo Združenje šoferjev in avtomobanikov. Prvo društvo so ustanovili 1951. leta v Ljubljani. Temu so sledili tudi v drugih krajih in prav tako v Celju. Društvo ima nalogo, da šoferjem pomaga, da pridejo do popolnejšega znanja, ki ga potrebujejo za izvrševanje poklicnih dolžnosti.

Bodi previden - zavaruj se s čelado

V septembru sta se v celjskem okraju dogodili dve hudi prometni nesreči s smrtnim izidom: sopotnikov na motornih kolesih, ki nista bila zavarovana z varnostno čelado.

V Kaplji vasi je motorist Viktor FAGANEL, ki je nosil čelado, s sopotnico ženo Marijo padel po cesti ter se lažje telesno poškodoval, medtem ko je njegova žena Marija bila odpeljana v bolnišnico s prebito lobanjo ter je še istega dne podlegla poškodbam. V vasi Črnoča se je sopotnik na motornem kolesu Ivan VIDEČNIK, ki prav tako ni imel varnostne čelade, smrtno poškodovan, ko je padel z zadnjega sedeža motorja.

Ze samo ta dva primera nam kaže, da ponesrečena po vsej verjetnosti ne bi bila smrtno poškodovana, če bi nosila varnostne

čelade. Statistika prometnih nesreč nam to potrjuje. Med stotinami motoristi, ki so bili prepleteni v bolnišnico s hudimi telesnimi poškodbami, je več kot 80 odstotkov poškodovanih na glavi. Telesne poškodbe bi bile vsekar neznatne ali lažje, če bi motoristi in sopotniki na motornih kolesih uporabljali varnostne čelade.

Primeri zadnjega leta kažejo, da motorista, ki treščijo z veliko silo v oviro, čelada ne obvaruje pred poškodbami glave. Pri tako silovitih udarcih pride do preloma hrbtnice in poškodb drugih organov. Pri srednjih, zmernih brzinah, pa bo čelada odlično varovala motoristovo glavo in tako poškodbe preprečila ali vsaj oblažila.

K. J.

Strelsko tekmovanje v Jurkloštru

Pred kratkim je strelsko družina Partizan v Jurkloštru izvedla tekmovanje, na katerem so sodelovale vse družine z območja laške občine. V ekipnem ocenjevanju je zmagala prva ekipa SD »Alojz Keršec iz Laškega s 248 krogi, 2. SD »Stane Rozman«, Laško 213, 3. SD »Du-

šan Poženel«, Rečica 176, 4. SD »Gvido Pavlič« Sedraž 157 itd. Posamezniki pa so se zvrstili takole: 1. Milan Sivka, Laško 76, 2. Vinko Lavrinc, Rečica 72, 3. Ivan Kovač, Laško 70, 4. Anton Kolšek, Laško 69 itd.

Streljali so z malokalibrsko puško.

Boksarji Olimpa pridno na delu

Ni dolgo od tega, ko je boksarska sekcija pri celjskem Olimpu ponovno začela z delom in že moramo ugotoviti, da je na najboljši poti. Niso redki primeri, ko prihaja na treninge tudi po štiride-

set ljubiteljev tega športa. Če bo šlo vse po sreči, se bodo njeni člani predstavili na javnem nastopu že v nedeljo, 8. oktobra. V goste nameravajo povabiti neko ljubljansko ekipo.

GLEDALIŠČE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE

Sobota, 30. septembra 1961 ob 20. uri: Branislav Nušić: »Gospa ministrica« — Gostovanje v Letušu.

Nedelja, 1. oktobra 1961 ob 15.30 Vandot-Stante: »Kekec in Mojca« — Premiera. Izven.

Torek, 3. oktobra 1961 ob 15.30: Vandot-Stante: »Kekec in Mojca« — Izven.

Petek, 6. oktobra 1961 ob 19.30: Vinko Strgar: »Heroica« — Premiera. Premierski abonma in izven.

Sobota, 7. oktobra 1961 ob 19.30: Vinko Strgar : »Heroica« — Sobotni abonma in izven.

Nedelja, 8. oktobra 1961 ob 10. uri: Vandot-Stante: »Kekec in Mojca« — Izven. Ob 15.30: Vandot-Stante: »Kekec in Mojca« — Izven.

KINO

KINO UNION

30. 9. 3. 10. 1961 »MACKA NA VROCI PLOČEVINASTI STREHI«, ameriški barvni Csc film

4.—6. 10. 1961 »VLAK«, poljski film

KINO METROPOL

29. 9. 2. 10. 1961 »SRECA PRIHAJA OB DEVETIH« — (Zelje v dežju), jugoslovanski film

5.—5. 10. 1961 »VIŠJI PRINCIPI«, češki film

MATINEJA

1. 10. 1961 »DEVETI KROG«, jugoslovanski film

KINO DPD »SVOBODA« —

SEMPETER V SAVINJSKI DOLINI

30. 9. in 1. 10. 1961 »BEATRICE CENCIC«, italijansko-francoski barvni Csc film

4. in 5. 10. 1961 »PREPOVEDANI PLANET«, ameriški barvni Csc film

KONCERTI

KONCERTNA POSLOVALNICA PRI GLASBENI ŠOLI V CELJU

razpisuje

KONCERTNI ABONMA

za sezono 1961/62

V načrtu je 6 abonmajske koncertov in 2 koncerta izven abonmaja:

pianist A. Harasiewicz, Complexo fiorentino; pianist B. Segall, godalni kvartet RTV Ljubljana s klarinetistom Kalinom in mezzosopranistko Glavakovo, violonist R. Klopčič in pianist M. Lipovšek, violončelist C. Škerjanc, orkester AG iz Ljubljane in večer opernih arij.

Koncertna poslovalnica sprejema prijave za abonma od 1. do 15. oktobra v pisarni glasbene šole.

Lanski abonment hranimo seveda do 10. oktobra.

KUPIM

ENODRUŽINSKO stanovanje v Celju ali bližnji okolici za dobo 3-8 let kupim ali vzamem v najem. Ostalo po dogovoru. Naslov v upravi lista.

VILO ALI STANOVANJE, breskopolno vseljivo v Celju, kupim. Ponudbe pod »Gotovina II« na upravo lista.

ELEKTROMOTOR 3 KS kupim ali izviršim mizarska dela. Naslov v upravi lista.

MELBROSIN — preparat cvetnega prahu in matičnega mlečka (GELEE ROYAL) garantiramo znanstveno stabilizirane proizvode MELBRO — COOP (Za) za čebelarstvo — Kalnik dobiti v vseh lekarnah. Lekarne, ki pripravljajo se ni majo, naj ga nabavijo pri »Kemofarmaciji« v Ljubljani.

SLUŽBE

SLUŽBO ISCEMI Praksa leto dni v knji-govodstvu, nižja strokovna izobrazba. Naslov v upravi lista.

RASTIN je mazilo rastlinskih izvlekov in ne vsebuje nikakršnih kemikalij. Uspešno deluje pri raznih bolečinah mišičja kakor tudi pri revmi in išiasu. Nudijo ga lekarne.

OBVESTILA

Obveščamo prebivalce mesta Celja, da bo naše podjetje v času od 4. X. do 5. XI. tega leta izvršilo javno deratizacijo (uničevanje miši in podgan) na ožjem področju mesta vključujoči predel Dečkove ceste, Mariborske ceste do Bežigradske, nadalje industrijski tir do mesta, Breg, Otok in Teharsko cesto.

Poleg javne deratizacije se bo izvršila tudi po stavbah v upravljanju hišnih svetov in privatnih lastnikov. Radi učinkovitosti te akcije priporočamo vsem hišnim svetom, lastnikom hiš, lokalov, trgovin, delavnic, gostilnic ter vsem industrijskim obratom in ustanovam, da naročijo izvršitev deratizacije njihovih prostorov pri podjetju JAVNE NARAVE Celje, Zidanska 18, že predhodno ali pa ko jih bo obiskala ekipa za izvršitev deratizacije.

Opozarjamo vse lastnike domaćih živali, da pazijo na nje, da ne bi prišlo do zastrupitve. Javne naprave Celje Zidanska 18

Poklicna gasilska četa se je preselila iz starega gasilskega doma iz Trga V. kongresa v novi gasilski dom na Dečkovi cesti.

Telefon: prijava požarov 03 poveljstvo čete 20-90 poveljstvo čete 21-58

OBVESTILA

Stanovanjska skupnost Velenje je po- ložila ostalih servisov odprla 1. septembra 1961 še Elektro-radio servis, ki izvršuje naslednja dela:

Popravila starih in novih radioapar- atov, televizijskih aparatov, tranzistor- skih sprejemnikov, magnetofonov, ojačeval- cev, elektro brijskih aparatov, elektrons- kih naprav, kot so merilni instrumenti, fotoilešji, gospodinjstke stroje (sešalci za prah, mikserji, ločilci, kuhalniki, elektri-čni štedilniki, likalniki itd.).

Nadalje vrši servis strokovno postavl- janje UKW in TV anten, instalira TV sprejemnike ter priključuje za vse ame-rijane gospodinjstke stroje. Po naročilu izvršuje montažo stalnih ozvočenj ter vsa radio-tehnična dela.

Cena je solidna, dela pa so kvalitetno in hitro izvršena.

Se priporoča

ELEKTRO-RADIO SERVIS
STANOVANJSKE SKUPNOSTI
VELENJE

IZLETNICE

PROGRAM JESENSKIH IZLETOV V INOZEMSTVO:

OBISK V MINIATURNI DRŽAVI — SAN MARINO

Süridnevni izlet z avtobusom za pre- svetne delavce. Trst-Benetke-Ferrara-Ravenna-Rimini-San Marino.

PO SLOVENSKI KOROŠKI

Dvodnevni izlet z avtobusom za pro- svetne delavce in znanstvene delavce. Ljubljana—Podkoren—Beljak—Vrba-ko je zero — Celovec — Velikovec—Jezer-ke—Ljubljana.

V DOLOMITE

Tridnevni izlet z avtobusom za člane turistično-olepševalnih društev in pla- niških organizacij.

V TRST IN BENETKE

Dvodnevni izlet z avtobusom za člane delovnih kolektivov in organizacij

CIEZ GORE IN PRELAZE TIROLSKE Stridnevni izlet po Avstriji in Italiji za člane planinskih organizacij. Ljublja- na — Beljak—Spittal—Lienz—Gros- glöckner—Innsbruck—Brenner—Cortina d'Am- pezzo—Benetke—Trst—Ljubljana.

V PARIZ

Sedemdnevni izlet z vlakom za gostin- ske kolektive. Postanka v Milanu in Zurichu.

V RIM, NEAPELJ, POMPEJE IN MODRO JAMO NA CAPRIJU.

Sedemdnevni izlet z vlakom za delovne kolektive in društva.

ZAHTEVATE PROGRAME! Prijave sprejema naša poslovalnica Celje, Titov trg 3, telefon 28-41.

Za cenjene naročila se priporoča IZ- LETNIK turistična agencija, poslovalni- ca Celje, Titov trg 3, telefon 28-41.

RAZPISI

Uprava Doma oskrbovancev v Polzeli, razpisuje delovno mesto

BOLNICARKE-BOLNICARJA

Pogoji: Bolničar(ka) z ustreznjo prakso in veselim do bolnikov. Nastop službe s 1. št. 1961 oz. po dogovoru. Usluge: samska soba in kopalnica s centralnim ogrevanjem, ter celotna prehrana. Plača v skladu z ZJU. Ponudbe pošljite na Upravo Doma oskrbovancev Polzela.

DRUGI RAZPIS

Komisija za imenovanje direktorjev in upravnikov pri ObLO Zalec razpisuje na podlagi 21. člena zakona o pristojno- sti občinskih in okrajnih ljudskih od- borov in njihovih organov (Uradni list LRS, št. 52-57) mesto

DIREKTORJA

GOSTINSKEGA PODJETJA BRASLOVCE

Pogoji: — visokokvalificirani gostinski delav- ec s 5-letno prakso na vodilnem mestu.

— kvalificiran gostinski delavec z 10 letno prakso na vodilnem mestu.

— srednja strokovna izobrazba z več- letno prakso na vodilnem mestu v go- stinstvu.

Prošnje kolkovane po tar. št. 1 in Za- kona o upravnih taksah (250 din) z živ- ljenjepisom, dokazili šolske in strokov- ne izobrazbe ter prakse, je treba posla- ti Občinskemu LO Zalec najkasneje do 15. 10. 1961.

TEKSTILNA TOVARNA »JUTEKS«

Zalec razpisuje natečaj za popolnitev naslednjih delovnih mest:

1. VODJA KOMERCIALNE

pogoji: srednja ekonomska šola s 5 letno prakso ali komercialist tekstilne stroke z znanjem srbohrvatskega jezika.

2. KORESPONDENT V KOMERCIALI

pogoji: srednja ekonomska šola s 3 letno prakso ali nepopolna srednja šola s 5 letno prakso z znanjem srbohrvat- skega jezika.

3. VODJA OBRAČUNA EKONOMSKIH ENOT

pogoji: srednja ekonomska šola s 5 letno prakso ali nepopolna srednja šola z 10 letno prakso.

Prošnje z opisom dosedanjega službo- vanja nasloviti na upravo podjetja naj- kasneje do 15. 10. 1961.

PRODAM

Celjsko krojaško podjetje »Elegant« Celje, Titov trg 3 prodaja naslednji višek osnovnih sredstev:

7 komadov šivalnih strojev »Singer« 2 komada šivalnega stroja »Pfaff« in razni inventar.

Cenjeni interesi se lahko ogledajo osnovna sredstva do 15. 10. 1961 vsak dan od 8. do 12. ure. Prednost pri na- kupu imajo državna podjetja po 15. 10. 1961 pa tudi zasebniki.

PRODAMO dosni zidan štedilnik, dobro ohranjen. Oled vsak dan na Mari- borski cesti št. 118.

FIAT 600, brezhiben, prevoženih 15.000 km, prodam. Ponudbe pod »Model 1960 na upravo lista.

JABOLKA lepa prodam. Naslov v upravi lista.

HISA, enodružinska zidana po letu 1950 s parcelo, sadovnjakom in pristiklana- mi ob cesti v neposredni bližini Laš- koga, naprodaj. Naslov v upravi lista.

MAGNETOFON znamke SAJA poceni prodam. Naslov v upravi lista.

MALA HISA v Celju, vseljiva za 1.400.000 naprodaj. Naslov v upravi lista.

MOFED COLIBRI dobro ohranjen, na- prodaj. Bardek, Prešernova 1, Celje.

10 AROV zemljišča z uto za 150.000 din ter razne druge parcele, prodam. Na- slov v upravi lista.

RABLJENA SPALNICA in drugo pohišt- vo naprodaj. Okopi 1, Celje.

OTOSKI vozilek, moderen, znamke PEG, prodam. Uraški Zani, Na Otoku 11.

STISKALNICO za mošt in gradbeni les prodam. Golez Anton, Brezova, Smart- no v Rožni dolini.

OZN - parlament človeštva

NAJVAŽNEJŠE IZ ZGODOVINE IN ORGANIZACIJE

Te dni poteka v palači OZN v New Yorku šestnajsto zasedanje Organizacije združenih narodov. Ta sestanek predstavnikov devetdesetih držav članic se odvija v izredno težkem mednarodnem vzdušju, v obravnavo in rešitev mu je dano obilo zapletenih in perečih svetovno političnih problemov. Poleg tega pa šestnajsto zasedanje sovpada v čas velikih političnih sprememb po vsem planetu.

Vendar tokrat ni naš namen pisati toliko o vsebini sedanjega zasedanja. Radi bi naše bralce nekoliko podrobneje spoznali z nekaterimi zgodovinskimi in organizatoričnimi podatki o Organizaciji združenih narodov.

Organizacija združenih narodov je bila ustanovljena leta 1945 po zmagi zavezniških sil nad fašistično osjo in njenimi privrženci. Osnova za ustanovitve talkega mednarodnega političnega telesa je bila dana že leta 1944 v razgovorih med velikimi silami SSSR, ZDA, Kitajsko in Britanijo. Prva konferenca združenih narodov je bila v San Francisku, in sicer od 25. aprila do 26. junija leta 1945. Na tej konferenci je bila sestavljena ustanovna listina, ki je bila sprejeta od enainpetdesetih članic ustanoviteljic na dan 15. oktobra 1945. Ta dan praznuje ves svet kot Dan Organizacije združenih narodov.

Sedež OZN (na sliki) je bil določen v New Yorku. Za potrebe OZN je bila zgrajena impozantna palača na obali Manhattana med Prvo avenijo in Rooseveltovo cesto.

Najvišji organ OZN je zasedanje GENERALNE SKUPSCINE, katere vsakokratni predsednik je voljen sproti izmed predstavnikov držav članic. Lani, na petnajstem zasedanju, je bilo v skupščinski dvorani zbranih največ političnih voditeljev držav, med temi tudi predsednik Tito, medtem ko običajno vodijo delegacije podpredsedniki ali pa zunanji ministri.

VARNOSTNI SVET, ki se sestaja po potrebi, in teh sej ni bi-

OPTIMIST

Radimir Sebič, gostilničar iz Aleksandrova je komaj enainštirideset let star, pa si je že omislil nagrobni spomenik, na katerem je vklesano njegovo ime s pripombo »da je doživel devetdeset let«. Možak je gotovo velik optimist, vsaj kar se prognoze lastne življenjske dobe tiče.

Francoski raziskovalec Pierre Dominik Gaisseau je pred dvema letoma prodrl s svojimi sodelavci v še neodkrita področja Nove Gvineje. Njegov pustolovski podvig je sovpadal v čas, ko so Rusi uspešno izstrelili svoj »Lunik 2«, ki je obkrožil in fotografiral zadnji del Lune. Kakšno nasprotje? Človek prodira v vesolje, na Zemlji sami pa odkriva plemena, ki živijo še na stopnji kamene dobe in nikoli poprej niso videla belega človeka.

Kaj je videl na svojem pohodu, naj pripoveduje sam:

Mislil sem, da vem vse o džungli... Vodil sem ekspedicije v porečju Amazonke in v pragozdovih Afrike, toda neraziskani pragozdi in planinski masivi Nove Gvineje so bili hujši kot sem mogel pričakovati. ... Šli smo čez otok na njegovem najširšem delu. Pristanisce Merauka je bila začetek, luka Hollandia pa konec naše dolge poti. Tam kjer reka Diagoel v velikem ovinku priteče v ravnino, se je začelo trpljenje. Prodirali smo po prepahljenih bregovih reke, plezali čez skalne pragove pod tušem slapov, gazili do kolen po močvirjih, se vzpenjali čez orjaška debela zruvanih dreves. Čim globlje smo morali v džunglo, bolj počasi smo se gibali. Vsako stopinjo smo morali izsekati v gosti rasti.

Dan za dnem smo se borili z divjini. In če nismo bili, potem nedostopnostjo divjine in nikogar nismo srečali. Imel sem občutek, da smo prvi ljudje v tej smo vsaj prvi belci na tej poti

lo malo, ima enajst članov in sicer pet stalnih in šest nestalnih. Stalni člani so ZDA, Sovjetska zveza, Francija, Velika Britanija in (kakšna ironija) nacionalistična Kitajska. Nestalni člani se volijo vsaki dve leti, in sicer na zasedanjih generalne skupščine. Varnostni svet razpravlja o vprašanjih, ki ogrožajo mir in

nedotakljivost članic. Preko vojaškega komiteja dobiva poročila o oboroževanju in premikih vojaškega značaja, preko komisije za razorožitev (ta zaseda v Ženevi) pa poročila o oborožitvi, razorožitvi in kontroli nad atomskim orožjem.

EKONOMSKO-SOCIALNI svet je sestavljen od 18 predstavnikov držav članic. Volitve za ta svet so vsako leto, vendar tako,

da se voli vsako leto le tretjina članov za dobo treh let.

Svet ima več komisij, tako funkcionalnih, kot regionalnih. Funkcionalne so: Statistična, socialna, za pobijanje markotičnih sredstev, za človečanske pravice, za pravice žena itd. Regionalne komisije so ekonomske komisije za Evropo, za Azijo in Daljni vzhod, za Latinsko Ameriko in Afriko. Nadalje spadajo sem še Mednarodni dečji fond, specialni fond OZN in drugi.

V okviru OZN dela tudi trinajst različnih agencij in fundacij, kot: Mednarodni urad za atomsko energijo (IAEA), Mednarodna organizacija za delo (ILO), organizacija za prehrano in kmetijstvo (FAO), organizacija za vzgojo, znanost in kulturo (UNESCO), mednarodna organizacija za civilno letalstvo (ICAO), mednarodna banka za izgradnjo in pomoč (Bank), mednarodna finančna korporacija (IFC), mednarodna denarna unija (Fund), mednarodna poštna zveza (UPU), svetovna zdravstvena organizacija (WHO), mednarodna telekomunikacijska zveza (ITU), svetovna meteorološka služba (WMO) in druge.

Mednarodno sodišče ima 15 sodnikov, voljenih vsaka tri leta za dobo devetih let. Sodniki smejo biti le iz različnih držav, torej vedno iz petnajstih.

SEKRETARIAT OZN, katerega je načeloval generalni sekretar Dag Hammerskjöld do tragične smrti, je tisti organ OZN okoli katerega je v zadnjem letu največ razprav o potrebah reorganizacije. Sekretariat ali tajništvo je izvršni organ za sklope generalne skupščine in varnostnega sveta. Tema je edino odgovorno in pristojno. Sekretariat ima devet uradov in tri oddelke, ki jim načeljujejo podsekretarji, direktorji in komesarji. Jugoslovani letos vodijo ekonomsko komisijo za Evropo (Vladimir Velebit) in podsekretariat pooblaščen za področja pod skrbništvom OZN (Dragoslav Protić).

c. k.

NEVEZANA VEČINA V OZN

Na letošnjem zasedanju OZN se je razmerje sil močno spremenilo. Samo v letu 1960 je bilo v članstvo sprejetih 17 novih držav, kar je po letu 1955, ko je bilo sprejetih 16, največje število v enem letu. Od ustanovitve OZN, ko je bilo komaj 51 članic, se je članstvo povečalo na 99 članic.

Vse te države članice so razporejene v tri skupine. Na vzhodni in zahodni blok ter na neangažirane, nevtralne države:

NEANGAŽIRANE države so v večini s 47 članicami: Maroko, Gana, Indija, Nepal, Somalija, ZAR, Yemes, Kongo, Indonezija, Tunis, FLRJ, Libanon, Afganistan, Ceylon, Kuba, Etiopija, Gvineja, Irak, Sudan, Ciper, Burma, Kambodža, Mali in Saudska Arabija (vse te so sodelovale na beograjski konferenci) ter Avstrija, Kamerun, Kongo (franc.), Jordan, Centralna Afrika, Laos, Liberija, Zgornja Volta, Čad, Finska, Švedska, Izrael, Nigerija, Dahomey, Madagaskar, Togo, Senegal, Gabon, Železna obala.

Vzhodni blok ima v OZN 9 članic: Sovjetska zveza, Ukrajina, Bela Rusija, Poljska, Čehoslovaška, Madžarska, Rumunija, Bolgarija in Albanija.

Zahodni blok ima preostalih 43 članic: ZDA, Francija, Anglija, Japonska, Dominikanska republika, Paragvaj, Belgija, Kanada, Ekvador, Grčija, Nizozemska, Peru, Južna Afrika, Bolivija, Brazilija, Costa Rica, Salvador, Guatemala, Iran, Nova Zelandija, Filipini, Španija, Turčija, Nikaragua, Haiti, Portugalska, Urugvaj, Argentinijska, Čile, Honduras, Luxemburg, Tailand, Venezuela, Avstralija, Kitajska (Formoza), Italija, Norveška, Kolumbija, Danska, Islandija, Pakistan, Mexiko in Panama.

Vse tri skupine imajo približno enake dele pri številu prebivalstva.

Izlet v kameno dobo

in ljudi, ki bi jih utegnili srečati, bodo prav gotovo privrati zrla belemu možu in obraz...

Kakšni bodo ti ljudje?

Ko smo jih zagledali, smo osupnili... Tisto jutro smo hodili že celo uro, ko smo se znašli na manjši jasi pred listnato kočo. Nasproti koč smo videli

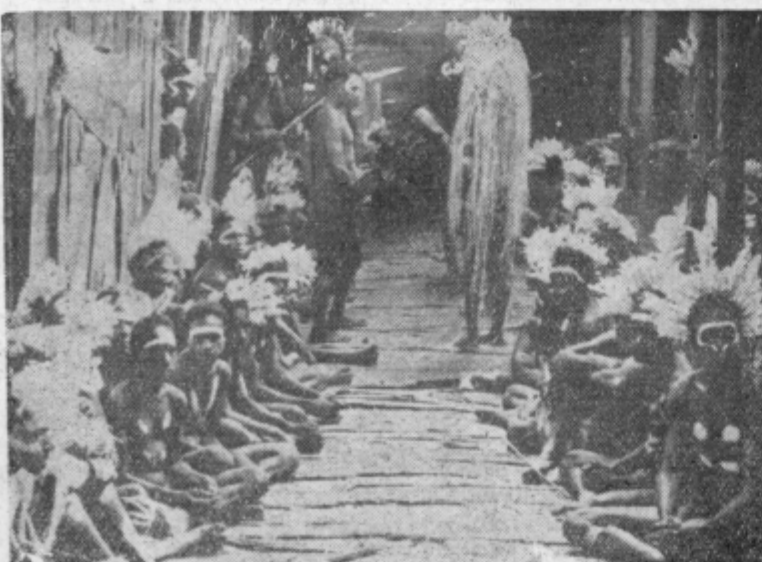
moža in dve goli ženi pri jedi. Ženski sta se kričev umaknili v kočo, možak pa je vstal in me ostro opazoval.

Počasi sem se mu približal. Ni bil velik, prej pritrkav, toda njegove oči so se nevarno svetlikale. Nos in ušesa je imel prebodena, bil je nag, le rastlinska

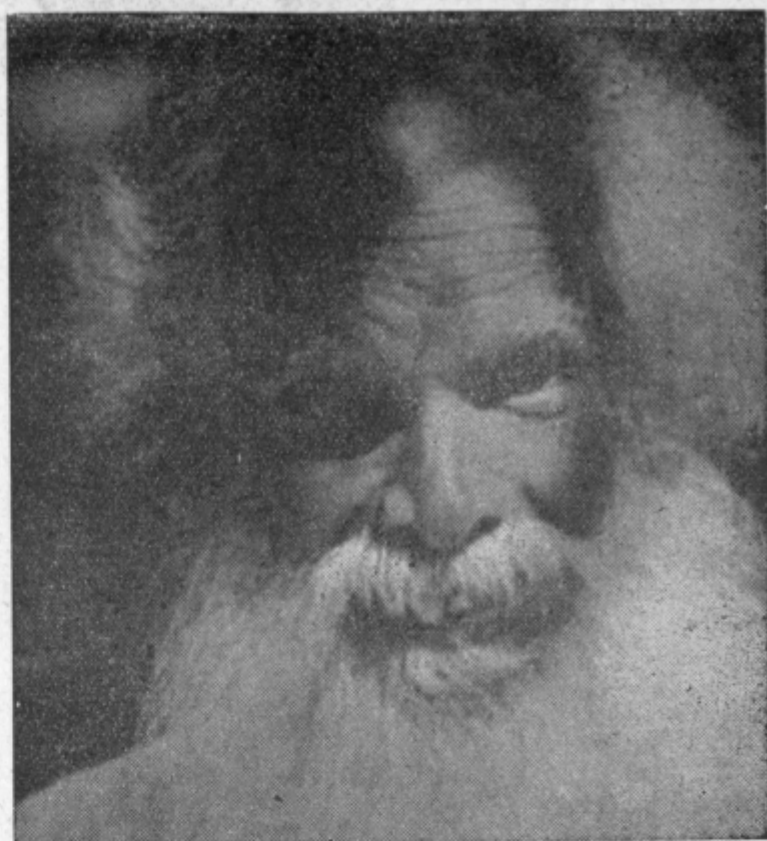
vrvica in nekaj zlomljenih kosti nanizanih nanjo, mu je visela okoli ledi. Na zapestju je imel privezano sekuro iz kamna, čez ramo pa lok ter tules pušice. Spustil me je na nekaj korakov, potem pa naglo nastavil puščico in napel lok. Meril mi je naravnost v čelo. Glasno mi je dovedoval in nekako sem moral razumeti, da mi ne dovoli približati se bliže. In čeprav nas je bilo dvajset, njegova puščica je mirno merila v moje čelo...

Tedaj je moj holandski oficir za varnost rešil mučen prizor. Prižgal je vžigalico... Divjak je najprej osupnil, potem pa se mu je obraz razlezel v otroški nasmeh. John Sneepe mu je dal skatljico ter mu pokazal kako se prižiga. Potem je divjak sam poskušal in ker je drgnil z že prižgano vžigalico, je bil močno razočaran... Ponudili smo mu cigareto. Vzel je in kadil. Čeprav prvič je kazalo, da mu ugaja. Začuden je opazoval naše železne sekire in nože. Toda kljub velikemu zanimanju za vse, je ostro reagiral na vsak korak z naše strani, zlasti v smeri koč, kjer sta se stiskali obe ženski...

PRIHODNJIČ: Kaj so videli in doživeli raziskovalci pri pleмену Basim? Običaj prerojava. Ime za tuje »moja hrana«.

V vasi so francoski raziskovalci in njegovi sodelavci našli vse značilnosti prazgodovinske človeške družbe, kameno dobo in »kult lovcov na človeške glave«, o čemer pa bomo pisali v nadaljnjih odlomkih.

MODROST DOLGEGA ŽIVLJENJA

135 let star Indijec Siva Puri Baba je bržčas tudi najstarejši človek na svetu. Rojen je bil leta 1826 v ugledni muslimanski hiši na jugu Indije. Po desetletnem študiju je odšel na Himalajo in živel 25 let na meji med Tibetom in Nepalom na nepalski strani. V preprostosti in skromnosti je razmišljal o življenju, nato pa se je podal na pot. Čez centralno Azijo, Afganistan in druge dežele je prišel v Evropo. Leta 1896 je bil povabljen k angleški kraljici Viktoriji, kjer je dlje časa ostal in jo poučeval o Indiji, njenih posebnostih in običajih. Po smrti kraljice je spet potoval po Evropi in se ob začetku prve svetovne vojne vrnil v svoj oddaljeni skromen dom v senci himalajskih gozdov.

Nedavno ga je obiskal angleški novinar. Še vedno čil, bister in razumen stariček mu je zaupal naslednje tri skrivnosti svojega dolgega življenja:

● Da bi dobro živel, človek mora poznati svoje telo in njegove potrebe!

● Dati je treba telesu, kar je potrebno — ne več in ne manj.

● Človek mora vedeti, koliko sme pojesti, koliko mu je potrebno spanja, koliko lahko zahteva od svojih možgan in kako trdo sme delati.

Kako preprosta »skrivnost«! Ali res tako preprosta? Koliko jih je med nami, ki bi se upali dosledno ravnati po njegovih nasvetih?

ČETRTRA DIMENZIJA KAJ KAKO?

O četrti dimenziji je veliko pisanja in govora, le razumljivega malo. S tem izrazom je imenovano marsikaj, kar v resnici nima opravka z resnico. Nekateri jo pojmujejo popolnoma prostorno, Einstein pa je kot četrto dimenzijo mislil čas.

O četrti dimenziji v prostor-

nem smislu nekaj misli:

O ukrivljenem prostoru bi do lažjih predstav prišli s primeri. Kaj je ravna ploskev, ve vsak. Tudi ukrivljeno ploskev poznamo kot površino krogle. Ploskev je vedno dvodimenzionalna, ima svojo širino in dolžino. Toda krogle ima, četudi upoštevamo samo ta dva merila — širino in dolžino, svojo nadaljnjo dimenzijo — prostor. Vsak ve, da je krogle telo s površino in prostornino.

Če bi moglo biti dvodimenzionalno bitje, bi tudi na kroglu zanj obstajali le dve dimenziji: širina in dolžina. Svet tega »bitja« bi bil v vse strani neomejen, toda kljub temu dokončen, kajti krogle nima na svoji površini nobenih mej, pač pa svojo določeno velikost.

Tako nekako, seveda povečano za eno dimenzijo, izgleda s četrto razsežnostjo. Če je trodimenzionalni prostor, v katerem živimo, ukrivljen k nekaki »štiridimenzionalni krogli«, potem je naš prostor podrejen neki nadaljnji — četrti razsežnosti. Morda bo človek nekoč mogel ugotoviti, če je vseмирje — sicer brezmejno, ampak ne neskončno.

Astronomi mislijo, da so spoznali tudi naslednje: Oddaljevanje meglic v vsemirju, kakršna je naša Rimska cesta, je toliko hitreje, kolikor dlje se od nas meglice nahajajo. To oddaljevanje nastane tako, kot če bi bilo vseмирje površina nekake štiridimenzionalne »krogle«, ki se stalno veča. In če je tako oddaljevanje in raztezanje prostora vzrok za minljivost časa, potem je to skladno z Einsteinovo teorijo o razsežnosti časa.

Tak opis četrtje dimenzije je po mnenju nekega poljudnoznanstvenega časopisa najbolj preprost odgovor na vprašanje, ki ga je uredništvu tega lista zastavil neki bralec. Ne jamčim za morebitni spodrsljaj v preva-

janju, vendar mi boste potrdili, da je ta »preprostost« še vedno silno »štiridimenzionalna«.

BRRR...

Objemi so različni: Bratovski, očetovski, materinski, ljubezenski, boječi, krepki in prijateljski, pa tudi hinavsko priliznje. Toda objem, ki si ga je privoščila dekle na naši sliki, vsekar ni zavidanja vreden, kajti tudi kraljevska boa ni nič drugega kot kača. Le-ta pa gotovo nima nobenega smisla za dekletovo čedno postavo in je ne zdobi samo zato, ker je sita do lenosti. Vsekakor grozljiv prizor... Brrr...